Slægtshistorie
Bind 2

Om min far
Niels Nielsen Krebs
født i Skivum kro, Skivum sogn. 1850-1906.

Skrevet af Sidsel Krebs (1889-1982)
født i Skivum sogn, Aars herred,
Aalborg amt, den 2. januar 1889.

Niels Nielsen Krebs

Indhold

Forord 5
Formindret kort over Skivum Sogn 1814. 7
Fader, Niels Nielsen Krebs. 1850-1906. 11
Tip Oldefar, Nikolaj Peter Krebs. 1750-1805. 11
Oldefar, Johan Frants Krebs. 1793-1860. 12
Bedstefader, Ernst Samuel Ludvig Krebs. 1822-1858. 12
1843 12
Peter Krebs 13
Magdalus Brorson Krebs 13
Kristen Krebs 13
Bedstefader E. S. L. Krebs. 1822-1858 15
Kristian Ditlev Lange. 16
Faster Dorthea 17
Faders halvsøskende. 25
Faster Birgitte Lange 25
Farbror Niels Lange 27
Farbror Kristian 28
Farbror Christen Andersen Lange 33
Fader Niels Nielsen Krebs 53
OPLEVELSER OG IAGTTAGELSER 55
MIN FARFAR, Mikkel Mortensen Attrup 59
,,Den gamle Dragon fra 1813” 59
MIN FAR, Christian Gregers Attrup 65
1820-1886 En gammel Degn i sin Degnestavn 65
MIN MORFAR, Johan Frants Krebs, Degn i Farstrup og Skivum fra 1818 77
Anetavle for Sidsel Kathrine Krebs 132
Bilag 1 Niels Nielsen Krebs - Aner og efterkommere 132

Bilag 1 er på 39 sider

Forord

Tak for lån af notater til Helga Holmager f. Krebs, Aagaard, Aars.

Skannet og behandlet december 2012
4. udgave. 12. december 2013.
Jens P. Kragh, Engskolevej 14, 2730 Herlev.

+ NR eller [NR]: Referer til person ID på min hjemmeside.

Fodnoter er mine tilføjelser, ligesom der er tilføjet nogle fotografier.
Noget af teksten i de to hæfter er flyttet, således den tekst der hører til Krebs-slægten er samlet i Bind 2 og teksten til Nedergaard er flyttet til Bind 1.

Hjemmeside: www.kragh.biz

Mail: jp@kragh.biz

Sidsel Kathrine Krebs

Formindret kort over Skivum Sogn 1814.

KOPI fra Kort- og Matrikelstyrelsen.

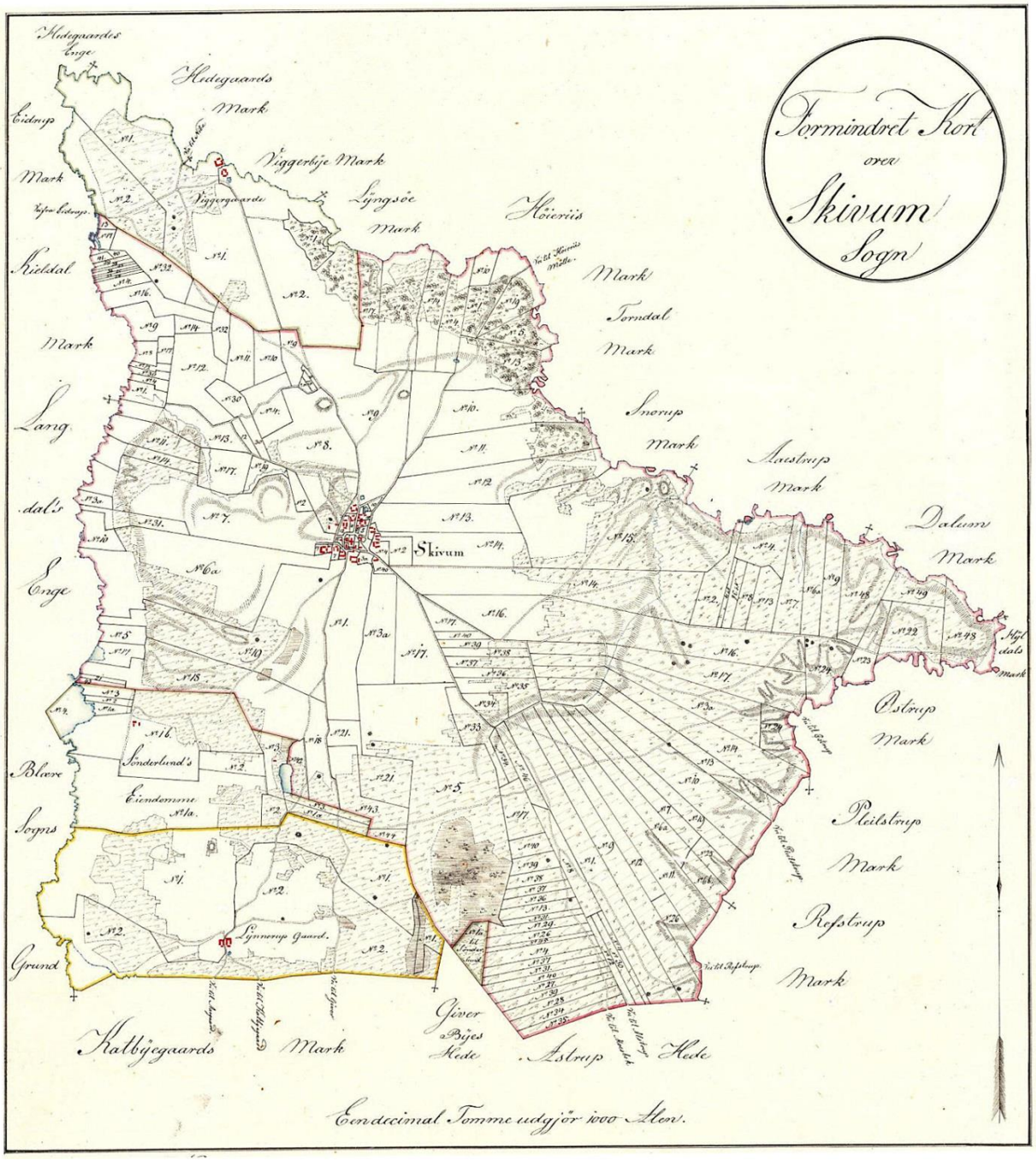

At sige Verden ret Farvel i Livets Gry i Livets Kvæld er lige svært at nemme. Det lærtes aldrig her paa Jord, var ej du ej hos i dit ord hos os, som du var hjemme.

Hvor tit hos dig end Trøst jeg fandt, naar Hjertet skjald og Graaden randt og Verdens Bølger bruste, ved Støvet hænger dog min Sjæl og Slangen bider end min Hæl, skønt du dens Hoved knuste.

Oh Jesus herre, broder sød, du kender bedst den bitre Død, du har den overvundet, vor Skabning kender du og ved, vi alle ser med Gru vor Timeglas udrinder.

Oh kom du som engang jeg ved, du i din Faders Herlighed, skal klart dig aabenbares, var det ved Gry, var det ved Kvæld, jeg skyndte mig med kort Far vel i Sky til dig at fare.

Fader, Niels Nielsen Krebs[1]. 1850-1906.

var født i Skivum Kro den 8. november 1850. Navnet Krebs har vi fra en indvandret tysk vagtmester, der født 1687. Gabriel Krebs[2].

Ane Christiansdatter Bøgh og Niels Nielsen Krebs

En af slægten var stadsmusikant i Køge, en anden i Hillerød og en var organist i Slagelse. Den gren af slægten, vi tilhører, stammer fra Slangerup, hvor en Krebs var damaskvæver på Tomas Kingos tid.

Et sagn i slægten fortæller, at der blandt vore forfædre har været en jøde og flere familienavne tyder på, at det er sandt. Endvidere har jeg hørt om en Johanne Krebs, der skal have været sangerinde i København. I al fald var Krebserne kendt som musikanter og med gode sangstemmer.

Tip Oldefar, Nikolaj Peter Krebs[3]. 1750-1805.

var toldkontrollør i Hillerød. Hans kone hed Ester Salome Lovise[4] født Gabel. Familien kom senere til Nibe, hvor Nikolaj Peter Krebs døde 1805. Hans søn,

[1] Niels Nielsen Krebs, #2416. 1850-1906
[2] Nicolai Gabriel Krebs, #13762. 1687- Før 1734.
[3] Nicolai Peter Krebs, #13756. 1750-1805.
[4] Ester Salome Lovise Gabel, # 1755-1830.

Oldefar, Johan Frants Krebs[5]. 1793-1860.

var den gang kun 12 år gammel. Han blev optaget i byfogedens hus, hvor han fik en god opdragelse og undervisning. Han blev sat i snedkerlære, men det havde han ikke videre lyst til og så blev han lærer (uden eksamen). I 1822 var han degn i Veggerby og der blev

Bedstefader, Ernst Samuel Ludvig Krebs[6]. 1822-1858.

født. Han blev konfirmeret i Veggerby Kirke 1836.

1843

Senere byttede Johan Frants Krebs embede med en lærer Teilgaard og kom til Skivum. Bedstemor har fortalt om en af hans søstre, der hed Sanne[7] og boede i Preilbod (Priorboder?) ved Nibe. Hun sang så ualmindelig godt. Når familien havde været på besøg, sang hus, når de kørte derfra, så det kunne høres langt væk.

Johan Frants Krebses kone[8] havde tjent på Nibe Apotek i mange år, så hun forstod sig på medicin og folk søgte råd hos hende, når de var syge.

Oldefar var en munter mand, der kunne fortælle en god historie og han var en god kirkesanger. I en sang, der var skrevet til Skivum præst, stod: " Du havde degnen

[5] Johan Frantz Christian Krebs, #13760.
[6] Ernst Samuel Ludvig Krebs, #2540. 1822-1858.
[7] Catarine Susanne Lovise Krebs, #13769. 1788-
[8] Dorthe Marie Jensdatter Lam, #13732. 1794-1870.

Krebs, der sang de ældste salmetoner med sælsom degneklang". Han var afholdt som lærer, men det kunne hænde, han efter den tids skik og keg for dybt i glasset. En gang var han til barselsgilde hos degnen i Giver, kom opvarteren ind med ret nr. 2 og hørte til sin skræk, at gamle Krebs (som han kaldtes) var ved at "læse fra bords" (bordbøn). Det har også hændt, at hans lille sønnesøn, fader, måtte følge ham hjem fra kroen. I skolen var der 10 børn. Datteren Ester Salome Lovise[9] blev gift med lærer Attrup[10], Farstrup og blev moder til den bekendte lærer Martin Attrup[11], der i 1886 blev lærer i Hørby Skole på Tise Næs, Sjælland.

Den første gang han kom til Sjælland, så han på et gammelt hus en indskrift fra 1660. Der stod: "Hvad Gud og Lykken vil mig tilføje, dermed saa gerne lader jeg mig nøje".

Peter Krebs[12]

havde Fabriksgaarden med Mølle og Bageri i Gudumholm. Der tjente fader i sine unge dage. Hans søn, Karl[13], var gift med sin kusine, Mathilde Attrup[14]. Familien fra Gudumholm kaldte bedstemoder, hovmodige bønder.

Flere af gamle Krebs sønner havde et tungt sind. En gammel kone har fortalt om en af dem, vistnok Frants, at han kunne danse og more sig og så gå ud og græde. Børnene lo af ham, vi var jo ikke klogere, føjede hun til. Otto[15] og Frants[16] døde unge. Frants havde en datter.

Magdalus Brorson Krebs[17]

døde 1875. Han havde landbrug i Skivum, var spillemand og gik desuden om med kramkisten. Hans søn, Ludvig[18], havde arvet det tunge sind og tog som gammel mand sit eget liv.

Kristen Krebs[19]

havde også et lille landbrug i Skivum; men måtte tjene lidt ekstra ved at køre med lertøj, fisk, æbler o.s.v. Når han kom til Farstrup Skole, måtte han ikke holde ved hoveddøren, men måtte pænt køre om til bagdøren.

---

[9] Ester Salome Lovise Krebs, #13735. 1826-1910.
[10] Christian Gregers Attrup, #13746.1820-1886.
[11] Mikkel Martin Attrup, #13749. 1854-
[12] Nicolai Peter Krebs, #13733. 1818-
[13] Carl Christian Krebs, #13751. 1859-1926.
[14] Margrethe Mathilde Attrup, #17750. 1857-1952.
[15] Johan Otto Justesen Krebs, #13736. Omkr. 1827-1846.
[16] Johan Frants Krebs, #13734. Omkr. 1824-1852.
[17] Magdalus Brorson Krebs, #13740. 1838-1872.
[18] Ernst Samuel Ludvig Krebs, #14071. 1870-
[19] Christian Frederik Krebs, #13737. 1831-1888.

Kristian Krebs skal have været en flink og godsindet mand. En gang, han kørte gennem Sandbakkerne mellem Skivum og Vægger, traf han en pige, der havde født et barn. Han trak af sin kørekappe og pakkede moder og barn ind i den og tog dem med. Faderen var helt stolt, han sagde: "Det er et klogt barn, den kan kende sit eget barn."

Kristian Krebs døde 1888 af kræft. Inden han døde, ville han gerne vide sin kone godt forsørget og han fik hende og en af hans venner, Kren Uttrup[20], til at love at gifte sig med hinanden, når han var død. Der var dog en anden, hun hellere ville have haft og som gerne ville haft hende, men hun ville ikke bryde sit løfte til sin afdøde mand; men den dag brylluppet stod, satte den forsmåede bejler sit flag på halv stang.

En anden af gl. Krebses døtre[21] var gift med Niels Rostrup[22], der var broder til bedstemoder[23]. De boede i Vendsyssel. En søn af dem, Adolf Nielsen[24], var lærer på Fyn.

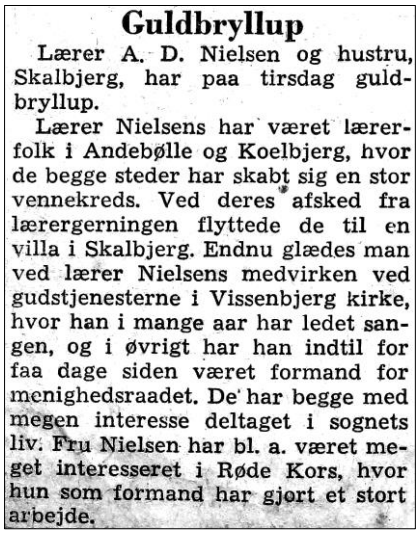

Guldbryllup

Lærer A. D. Nielsen og hustru, Skalbjerg, har paa tirsdag guldbryllup.

Lærer Nielsens har været lærerfolk i Andebølle og Koelbjerg, hvor de begge steder har skabt sig en stor vennekreds. Ved deres afsked fra lærergerningen flyttede de til en villa i Skalbjerg. Endnu glædes man ved lærer Nielsens medvirken ved gudstjenesterne i Vissenbjerg kirke, hvor han i mange aar har ledet sangen, og i øvrigt har han indtil for faa dage siden været formand for menighedsraadet. De har begge med megen interesse deltaget i sognets liv. Fru Nielsen har bl. a. været meget interesseret i Røde Kors, hvor hun som formand har gjort et stort arbejde.

Adolf D. Nielsen, #14077.

[20] Kristen Jensen Uttrup, #13978. 1841-
[21] Nicoline Petrea Krebs, #13739. 1834-1892.
[22] Niels Nielsen Rostrup, #13812. 1826-1914.
[23] Ane Marie Nielsdatter, #2535. 1830-1918.
[24] Adolf Nielsen, #14077. 1876-

Bedstefader E. S. L. Krebs[25]. 1822-1858

blev kromand i Skivum. I 1848 blev han gift med Ane Marie Nielsdatter[26], født i Rostrup Kro den 19. april 1830. Død 1918. Niels Nielsen[27] døde 1843, 74 år gl. Bedstemoders fader var altså kromand i Rostrup. Han hed Niels Nielsen og var fra gården Hostrup ved Hobro. Hostruphuse er senere udstykker derfra. Han var tyk og vistnok noget fordrukken; men bedstemoder sagde: "Om han var nok så fuld, jen ku pek på hans øvn, glemte han aldrig at læse sin herrens bøn om aftenen."

Hans kone, Birgitte Hansdatter[28] var fra Jetsmark. Hendes fader var degn og kaldtes Skole Hans[29]. Bedstemoder beskrev hende som en dygtig og proper kone. Deres træspande var hvidskurede med blankpudsede kobbergjord om. Birgitte Hansdatter døde i Skivum.

Bedstemoder var vel ligefrem ikke nogen stor begavelse; men hun var en dygtig kone, der havde en sund mening om mange ting, f. eks. Børneopdragelse. Hun sagde, at børn skulle aves hjemme og ikke, når de var med i byen og ligeledes, at børn ikke skulle have dyr som legetøj.

Som gammel kone var hun og en anden gammel kone i Nibe for at vidne i en skelstrid i Præstegårdsmosen. Hun fortalte bagefter, at hun sagde til dommeren: "Er det nu noget, vi gamle mennesker kan fatte?" Men dommeren sagde: "I skal bare sige sandheden". "Og det kunne vi da forstå".

Bedstemoder havde en søster[30], der var gift med en gårdmand[31] i Skivum. Hun døde som ung kone fra to små drenge[32]. Da hun lå for døden, bekymrede hun sig meget for, hvordan de ville få det, når hun nu døde. En gammel kone, Maren Jørrensk (Jørgensdatter) lovede da for at trøste hende, at skrive et brev og stikke det ned i graven juleaften. Det var ikke hendes mening at holde løftet; men da julen nærmede sig, betoges hun af sådan en angst, at hun ikke turde lade være.

En nat sov en mand i kroen. Dagen efter skulle familien i byen og børnenes ny tøj var lagt frem; men om morgenen var både tøjet og den fremmede mand borte. Maren var lidt af en heks og nu kom der bud efter hende. Hun kom og lod "sold og saks" gå. Jeg ved ikke rigtig, hvordan det gik til; men det var helt fra den katolske tid. Det var noget med at sværge ved St. Peter eller St. Poul. Hvem, der befattede sig med sligt

[25] Ernst Samuel Ludvig Krebs, #2540. 1822-1858.
[26] Ane Marie Nielsdatter, #2535. 1830-1918.
[27] Niels Nielsen Hostrup, #2541. 1769-1843.
[28] Birgitte Hansdatter, #2542. 1789-1857.
[29] Hans Mikkelsen, #14079. 1743-
[30] Ane Margrethe Nielsdatter, #10276,1832-1859.
[31] Rudolf Christian Lund, #10277, 1823-1869.
[32] Niels Hostrup Lund, #13813, 1852- og Anton Christian Lund, #13814, 1854-

efter Reformationen, kunne risikere at blive dømt til "åbenbart skrifte". Maren lovede at manden nok skulle komme igen med tøjet; men det skete ikke.

Bedstefader E. S. L. Krebs[33] døde 1858, så fader var kun 8 aar. Han var ellers en stærk mand. Hvis to krogæster ville slås, tog han dem i hver hånd og holdt dem til galskaben gik over.

Bedstefader havde et mørkt sind, der et par gange gik over til sindssyge. Den første gang det skete, var han borte og bedstemoder skældte ud og sagde: "Nu sidder han igen nede hos sin moder". Der var han dog ikke, man fandt ham ude i et karlekammer, der sad han og læste i biblen. Han havde aflagt ed i en brændevinssag og det var han kommen til ar gruble så meget over. Han døde af rosen. Under sygdommen var han meget urolig. En dag knuste han et glas med de bare hænder.

Den nat han døde, blev bedstemoder syg og blev båret i et lagen ned til skolen og der fødte hun en dreng[34]. Han blev opkaldt efter sin fader. Han døde som lille, men led meget, derfor ville hun ikke have nogen af sine sønner af andet ægteskab opkaldt efter ham.

Mens bedstemoder var enke, skete det et år, at der ikke blev kærne i rugen. Man sagde, der var falden honningdug; men det var vist havgusen (rim), der kom mens rugen dræede. Bedstemoder kørte da ned til sin hjemegn og hentede sæderug. Pengene var få og hendes gamle venner gav hende det vistnok. Bedstemoder var enke i to år, men havde mere end én frier. Om en af dem sagde en frk. i præstegården til hende: "Nej ham skal du da ikke tage, han står så stind som en pind i en lort." Ham bedstemoder valgte hed

Kristian Ditlev Lange[35].

Han var hjælpelærer hos gamle Krebs, men havde ingen eksamen. Han var en hæderlig mand, men kun 20 år, altså kun 10 år ældre end fader, så det var jo ikke at forlange, at forholdet skulle blive særlig godt. Da fader var bleven konfirmeret, tog han ikke mod klø længere, han tog kæppen fra Lange og sagde, at det skulle han ikke prøve tiere. Så blev han sat i smedelære; men det blev ikke til meget, for hans væsentligste arbejde blev at passe smedens landbrug, så det blev han ked af og tog plads som tjenestekarl. Han tjente hos sin farbror Peter[36] i Gudumlund og hos P. Toft, Sejlflod og til sidst i Nedergaard, hvor han fandt sin kone[37], desuden var han dragon i Randers.

---

[33] Ernst Samuel Ludvig Krebs, #2540. 1822-1858.
[34] Ernst Samuel Ludvig Krebs, #2548. 1858-1859
[35] Christian Ditlev Lange, #2534. 1841-1907.
[36] Nicolai Peter Krebs, #13733. 1818-
[37] Ane Christiansdatter Bøgh, #2415. 1851-1940.

Christian Ditlev Lange

Senere blev forholdet mellem fader og Lange godt nok og fader og hans halvsøskende holdt meget af hverandre.

Fader havde tre helsøstre: Dortea[38], Ester Salome Lovise[39] og Ottoline[40] og 5 halvsøskende: Lise[41], Birgitte[42], Kristian[43], Niels[44] og Kristen[45].

Faster Dorthea

blev altså gift med Jens Christensen (Hansen)[46] Engedalsgaard, Skivum. Han havde købt gården af 3 gamle søskende (en broder og 2 søstre), der var lidt i slægt med ham

[38] Dorthe Marie Krebs, #2544. 1852-1938
[39] Esther Salome Lovise Krebs, #2547. 1856-1934.
[40] Otteline Krebs, #2545. 1854-
[41] Mette Elise Lange, #2538.
[42] Birgitte Lange, #2539. 1864-1912.
[43] Frederik Christian Krebs Lange, #2537. 1869-1939.
[44] Niels Christian Lange, #3670. 1866-1946.
[45] Christen Andersen Lange., #2084. 1873-1938.
[46] Jens Christensen, #10279. 1846-1908.

og de kom så på aftægt. Broderen levede ikke længe, men søstrene levede i flere år. Faster Dorthea kom godt ud af det med dem og de passede på børnene; men de var meget overtroiske og fortalt børnene de skrækkeligste historier. De havde haft en broder, der som lille dreng en varm sommerdag var med i marken og da blev han pludselig sindsforvirret (han har vel fået et hedeslag); men de troede fuldt og fast, at han var bleven forbyttet af troldtøjet. Siden den tid, sad han næsten altid og rodede i askegraven. Søstrene havde haft en krank skæbne. Som børn var de af en barnepige bleven smittet med en slem sygdom. I al fald den ene var vansiret, hun var "svaknæset", som man kaldte det; men sygdommen må vel være forsvunden af sig selv, for børnene blev ikke smittet.

Faster Dorthea og hendes mand var gode småfolk. En mand, der boede på Skivum Hede, har fortalt, at hvis de ikke havde hjulpet, havde han ikke kunnet skaffe føden til sine børn. Når faster Dorthea havde bagt i den store ovn, stod hun ude i gårdsleddet, når han kom fra arbejde og gav ham brød med hjem.

I Engedalsgaard var 4 sønner, Ludvig[47], Kristen[48], Kristian[49] og Anton[50] og 2 døtre, Stine[51] og Hanne[52].

Ludvig, Kristen og Hanne blev ikke gift. Kristen var noget småt begavet, han døde forholdsvis ung og var da meget nervenedbrudt.

Vor kære Moder, Bedstemoder og Svigermoder,

Dorthea Marie Kristensen,

f. Krebs, Enke efter Gaardejer Jens Kristensen, Skivum, er afgaaet ved Døden, 85 Aar gl.

Skivum, den 25. Januar 1938.

Børn og Svigerbørn.

Begravelsen, hvortil Slægt og Venner indbydes, foregaar fra Hjemmet Lørdag 29. Januar Kl. 12.

[47] Ernst Samuel Ludvig Kristensen, #10286. 1875-1950.
[48] Christen Hansen Kristensen, #13816. 1877-
[49] Christian Kristensen, #13818, 1882-
[50] Anton Marinus Kristensen, #13819. 1893-
[51] Kirstine Kristensen, #13817. 1879-
[52] Johanne Frantine Kristensen, #10285. 1883-

Faster Dortheas gård, Engedalsgaard, Skivum.

Faster Dorthea beholdt gården flere år efter, at hun var bleven enke. Ludvig og Hanne var så hjemme og fik senere gården. Hanne havde hareskår og døde pludselig. Ludvig var klog på mange ting og havde forskellige offentlige hverv, men dygtig landmand var han ikke.

Hans søstersøn, Jørgen Juul fik gården og Ludvig blev der til sin død. Han var glad for den unge kone og holdt så meget af børnene. En gang var han med den største ved tandlæge, hun skulle have en tand ud. Sveden drev af Ludvig, så tandlægen sagde: "Det er vist værre for Dem end pigen".

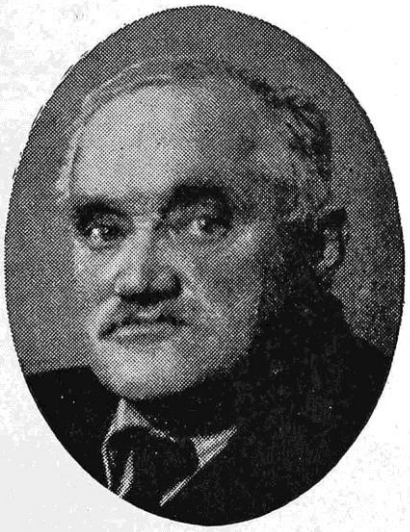

Gdr. Ludvig Kristensen,
Skivum, Vegger

Fhv. gaardejer Ludvig Kristensen, Skivum, blev begravet fra Skivum kirke fulgt af saa godt som alle egnens folk. Før begravelsen var der en kort højtidelighed i hjemmet paa „Ingedalsgaard".

Kirken var pyntet og smykket med et væld af kranse. Sognepræst H. Carlsen holdt en smuk og personlig præget tale ved baaren og mindedes især sit samarbejde med afdøde i menighedsraadet, hvor Ludvig Kristensen var formand indtil i efteraaret.

Senere samledes følget til kaffebord i gymnastiksalen. Her talte lærer Milthers, som i hjertelige og personlige ord satte afdøde et smukt minde. Endvidere talte afdødes broder Chr. Lange Kristensen, Aalborg, og søstersønnen Jørgen Juul, Ingedalsgaard, takkede til slut for deltagelsen og de mange kranse.

✝

Vor kære broder, svoger og onkel,

Ludvig Kristensen

er i dag stille sovet ind, 74 aar gammel.
Skivum, den 29. januar 1950.

Paa familiens vegne:
Lis og Jørgen Juul.

Begravelsen foregaar fra hjemmet lørdag den 4. februar kl. 13, fra Skivum Kirke kl. 13,30.

Ernst Samuel Ludvig Kristensen, #10279.

Stine var en skønhed. Hendes mand hed Anders Juul[53]. De lærte hinanden at kende på Vestbirk Højskole. De havde først ejendommen heroppe; men købte så en gård på hans fødeø, Hjarnø i Horsens fjord.

Kristian kone hed Ane Marie Væver[54] og var en gårdmandsdatter fra Skivum. De havde først landbrug; men flyttede til Aalborg, hvor de havde en lille træhandel. De sluttede sig til Pinsemissionen. Konen led af en sygdom, vistnok sukkersyge, men det stred mod hendes samvittighed at søge læge.

En datter rejste ud som missionær til nogle øer langt borte.

Sønnen rejste til Island som prædikant, men kom hjem igen efter at have sat alle sine penge til. Nu har han vistnok en god stilling herhjemme.

Den yngste søn, Anton, rejste til skole i Nibe og klarede sig godt; men en dag blev det opdaget, at han havde købt slik på kredit hos en købmand. (Det var ellers købmanden, der havde størst i skyld); men der blev taget hårdt fat, han blev taget ud af skolen og gik så hjemme. Straks efter sin konfirmation rejste han til Amerika, uden at fortælle det til nogen. Der kom brev fra ham enkelte gange, sidste gang med et billede af ham selv til hest som kvæghyrde, men det er en del år siden, så hvordan det gik ham siden, ved jeg ikke. Hans broder Kristian søgte ham gennem Frelsens Hær, men det gav ikke resultat.

[53] Anders Juul, #14088.
[54] Ane Marie Væver, #14089.

Lovise[59], Niels[55], Lise[56], Ottoline[57] og faster Dorthea[58]

Vor kære Moder og Bedstemoder,
Louise Søndergaard,
født Krebs, er afgaaet ved Døden, 78 Aar gammel.
Haverslev pr. Arden, d. 26. April 1934.
Børnene.
Begravelsen foregaar fra Hjemmet i Haverslev Fredag den 4. Maj Kl. 1.

Faster Louise[59] var født 1. maj 1856 og blev gift 1881 med Kristian Søndergaard[60], Borup. De havde først en temmelig stor gård i Borup, men det gik ikke, da der var

[55] Niels Nielsen Krebs, #2416, 1850-1906.
[56] Mette Elise Lange, #2538, 1862-1936.
[57] Otteline Krebs, #2545, 1854-1934.
[58] Dorthea Marie Krebs, #2544, 1852-1937.
[59] Esther Salome Lovise Krebs, #2547. 1856-1934.
[60] Christen Jensen Søndergaard, #13820, 1856-

gået nogle år, måtte en kautionist, broder til Kristian Søndergaard overtage gården. De fik så plads på Torstedlund, han søm røgter og hun som malkekone og kom til at bo i et lille hus i skoven. Faster Lovise måtte malke op til 20 køer to gange om dagen, men hun var en stærk kone, som kunne holde til det. Den ældste af børnene, Stine[61], kom til sin bedstemor i Skivum Kro, Marie[62] til sin moster Dorthea og Jens[63] til Højris Mølle, så det var drøjt nok. En karl, der tjente sammen med Jens der, har fortalt, hvor utrøstelig drengen var, når hans fader og moder havde været på besøg.

Anine[64], Salome[65], Ludvig[66] og Ditlev[67] var hjemme. Marie, Anine og Ditlev var ualmindelig kønne.

Marie havde en dreng i sine meget unge dage, hun ville ikke giftes med faderen og faster Lovise beholdt så drengen og han blev hendes alderdomsstøtte. Til hendes begravelse sang vi en salme, hun var kommen til at holde af sin sidste tid, det var den: "gå nu hen og grav min grav, jeg er træt, nu vil jeg sove." Senere blev Marie gift med en smed og havde en lille pige, men det gik ikke godt, det blev til skilsmisse. Til sidst blev hun gift med en vognmand Bech i Aalborg og fik det godt. De havde tre børn; men de to døde af en børnesygdom en nat. I krigstiden havde Bech for meget med tyskerne at bestille og fik en dom på 3 mdr. Det gik ud over hans datter, hun var forlovet med en lærer, men han gjorde det forbi.

Stine og Anne var gårdkoner. Salome bor i Randers. Jens var først gift med en datter fra Torsted Nygaard og de havde landbrug i Blenstrup ved Randers, men hun levede ikke længe. Han er gift anden gang bor nu i Aalborg.

Ludvig havde landbrug i Torsted. Ditlev var oprindelig smed, men fik senere gård i Binderup.

Stort set er det gået faster Lovises børn godt, de blev ikke af den type, der i al fald den gang var på herregårdene.

Faster Ottolines[68] mand hed Kristian Rasmussen[69] og var fra Skørbæk. De havde et husmandsbrug i Øster Hornum, men døde i Sønderup, hvor de havde et lille hus. Faster blev 80 år gl. De havde 5 børn: Lise[70], der var gift med snedker Anton Jensen[71],

---

[61] Stine Jensen, #13821.1822-
[62] Ane Marie Jensen, #13822. 1883-
[63] Jens Søndergaard Jensen, #13823. 1886-
[64] Jensine Anine Jensen, #13824, 1885-
[65] Esther Salome Lovise Jensen, #13825.1888-
[66] Ludvig Krebs Jensen, #13826.1891-
[67] Kristian Ditlev Lange Jensen, #13827. 1892-
[68] Otteline Krebs, #2545. 1854-
[69] Rasmus Christian Nielsen, #13828. 1845-
[70] Elise Marie Rasmussen, #13829. 1879-
[71] Anton Jensen, #13834. 1876-

Sønderup. Lovise[72] var gift med en vinduespolerer i København. Marthas[73] mand var ansat ved banen, de boede i Aalborg. Anton[74] var gift og ansat ved Carlsberg bryggeriet i København, han døde ung, vistnok af tuberkulose. Sine[75] var uddelerkone i Mou, de bor nu i Kastrup, hendes mand hedder Karl Pedersen[76]. De er baptister.

MOU

Dødsfald

Tidl. uddeler i Mou gennem 42 aar, Karl Pedersen, Kastrup ved København, er død. Karl Pedersen, der var fra Giver ved Aars, kom som ung mand til Mou, hvor man hurtigt lærte at sætte pris paa den dygtige uddeler, der satte akkuratesse og orden i højsædet. Han var en initiativrig forretningsmand, som drev brugsforeningens omsætning voldsomt i vejret, og det var en kendt sag, at kommis'er, der var udlært i Mou Brugsforening, var eftertragtede til nye uddelerstillinger. For fire aar siden rejste han fra Mou for at bosætte sig i København. Han overleves af sin hustru, to sønner og en datter. –

Sønnerne er begge ansat som konsulenter for FDB

✝

Min kære mand, vor gode far og bedstefar,

fhv. uddeler i Mou

Karl Pedersen,

døde fredag den 2. februar 1962.

Sine Pedersen,
Hedegaardsvej 19, Kastrup.
Valborg, Sven, Aage og Karl Kristian

Bisættelsen har fundet sted.

Martha og Nielsine Rasmussen

[72] Dora Lovise Rasmussen, #13831. 1888-
[73] Martha Marie Rasmussen, #13833. 1891-
[74] Anton Marinus Rasmussen, #13832. 1890-
[75] Nielsine Rasmussen, #13830. 1884-
[76] Karl Pedersen, #13836. -1962.

Faders[77] halvsøskende.

Faster, Lise Lange[78], var gift med lærer Jensen, Skivum. De flyttede senere til Lund skole, Salling, hvor faster døde, hun ligger begravet i Skivum. Hun var en del ældre end sin mand, han giftede sig igen. Faster Lise var født 1862, så vidt jeg husker, døde hun i 1936.

Elise Jensen,
er i Dag afgaaet ved Døden.
Lund Skole pr. Højslev,
den 2. April 1936.
J. Jensen.
Begravelsen foregaar fra Skivum Kirke Tirsdag den 7. April Kl. 2 prc.

Mette Elise Lange, #2538.

Faster Birgitte Lange[79]

var født 8. november 1864. Hun blev gift med Kristian Pedersen[80], Oustrup. Søn af moders faster Johanne Bøgh[81], som døde af tuberkulose og var syg i flere år. Sønnen Kristian gik inde og hjalp hende med det huslige, f. eks. ælte dej.

Der var to sønner til, Per og Lars, de døde begge unge af tuberkulose. Kristian Pedersen var altså fætter til moder, så familieskabet var dobbelt. Der var ingen steder i familien, vi kom så tit, som der, da vi var børn.

Det var en fast skik, at vi alle var der Juledag og så sang vi. En af de gamle piger, der lever endnu, kan fortælle om, hvor skønt hun syntes det var. Fader sang godt og alle vi børn kunne også synge.

Når det kneb med at skaffe rentepengene, det var 107 Kr. og 50 øre til hver termin, kunne fader altid låne hos Kristian Pedersen. Vi byttede også slagtemad, når der slagtedes gris og et sigtebrød, når der blev bagt i den store ovn. Kristian Pedersen led af leddegigt i al den tid, jeg kan huske, men blev dog ved med at gå omkring. Han døde vistnok i 1933. Faster Gitte døde allerede i 1912 af tuberkulose

[77] Niels Nielsen Krebs, #2416. 1850-1906.
[78] Mette Elise Lange, #2538. 1862-1936.
[79] Birgitte Lange, #2539. 1864-1912.
[80] Christian Sørensen, #2549. 1861-1932.
[81] Johanne Nielsine Larsdatter Bøgh, #2428. 1821-1874.

Der var i ægteskabet to børn, Søren[82] og Johanne[83]. Søren blev gift og havde en lille dreng, men døde i 1939. Han havde dårlig ryg, hans moder mente, det kom af, at en stor hund rendte ham omkuld på trappen.

Hans enke Ingeborg[84] solgte gården og giftede sig igen. Sørens søn Kristian[85] er politibetjent i København (Nu Viborg). Johanne er ugift og bor på Fyn.

Johanne - Min bedste veninde

Johanne døde i Særslev, Fyn, den 22. november 1968.

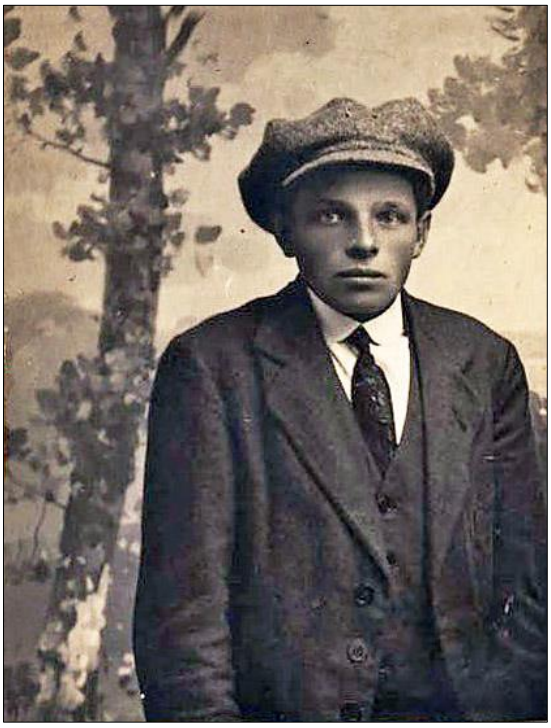

Søren

Sørens søn Kristian

[82] Søren Peter Sørensen, #2550. 1898-1937.
[83] Johanne Nielsine Sørensen, #2551. 1901-1968.
[84] Ingeborg Thora Mathilde ?, #13837. 1907-
[85] Kristian Sørensen, #13838.

Farbror Niels Lange[86]

blev gift den 2. februar 1900 med Maren Fisker[87] fra Højris Mølle og det var et rigtig gammeldags bryllup. Jeg som mindreårig var ikke med og moder blev også hjemme, men fader, Karen, Anton og Kristian kørte sammen med morbror Jørgen, Sine og Kristian fra Aagaard. Der var hundekoldt og begyndende snefog, men sligt blev ikke taget hensyn til. Fæstemandens (brudgommens) familie mødte i Skivum Kro til frokost. Bedstemoder var gnaven, hun ville ikke med til bryllup. Hun sagde: "Det må da være et nødvendighedsgifte, for der er da ikke vejr at holde bryllup i." Det var ikke skik i den familie, det var første gang det skete.

Farbror Niels med familie

Bagerst: Hansine[88], Niels[89], Kristian[90] og Ejnar[91].
Forrest: Marie[92] og Kathrine[93] Lange. Maren Dusine Fischer[94] og Nielsine[95] Lange,

[86] Niels Christian Lange, #3670. 1866-1946.
[87] Maren Dusine Helmine Fischer, #3671. 1874-1955.
[88] Hansine Marie Lange. #13839. 1902-
[89] Niels Christian Lange, #3670. 1866-1946.
[90] Christian Ditlev Lange, #5145, 1900-1979.
[91] Ejnar Lange, #2531, 1905-1978.
[92] Marie Lange, #2536, 1908-1990.
[93] Kathrine Kristine Lange, #2533. 1911-
[94] Maren Dusine Helmine Fischer, #3671. 1874-1955.
[95] Nielsine Lovise Lange, #1907-1986.

Farbror Niels havde før været forlovet med moster Gitte. Det var en mørk dag for hende, hun sendte moder et brev den dag, når hun havde læst det, skulle hun brænde det. Det skete og ingen fik at vide, hvad der stod.

Farbror Niels fik gården og bedstemor (Ane Marie Nielsdatter,#2535) og (Christian Ditlev) Lange, #2534, var på aftægt der til de døde.

Farbror Nielses børn: Kristian[96] født i april 1900, landmand i Skivum. Ejnar[97] har hjemmet, er ugift. Marie[98] og Lovise[99] er der. Hansine[100] er enke og har ingen børn. Katrine[101] er gift med en landmand[102] i Brorstrup.

Farbror Kristian[103]

var født ca. 1875. I sine unge dage var han gartnermedhjælper og spillede desuden violin til folks gilder. Dengang var der i enhver gård en storstue, som kun brugtes ved højtidelige lejligheder. Gulvet var hvidskuret og langs væggene stod skabe og kister med tøj.
Senere tog farbroder lærereksamen på Gedved Seminarium. Han fik plads på en realskole i Lyngby og blev forlovet med bestyrerens datter, Sigrid Thyssen[104] og denne gang blev det alvor. Han havde ellers været forlovet tre gange. Først med en gårdmandsdatter fra Blære, så med Jenny Kvistgaard, (datter af lærer Kvistgaard i Blære), der var lærerinde i Skivum. Hun blev aldrig gift. Den sidste hed Herdis Bojsen og var datter af forstander P. Bojsen, Gedved. Men for en gangs skyld, var det vist ham, der blev kasseret. I nogle år var han forstander på Bornholms Højskole, blev senere Frimenighedspræst på Stevns. Var en overgang gårdmand på Fyn; men flyttede så igen til Stevns og blev præst. Hans ældste søn blev lærer og den næstældste læge, Jeg har kun set en af farbror Kristians børn[105], Helge, som har

[96] Kristian Ditlev Lange, #5145. 1900-1979.
[97] Ejnar Lange, #2531.1905-1978.
[98] Marie Lange, #1908-1990.
[99] Nielsine Lovise Lnge, "2532, 1907-1986.
[100] Hansine Marie Lange, #13839. 1902-
[101] Kathrine Kristine Lange, #2533. 1911-
[102] Harry Abildgaard, #10284.
[103] Frederik Christian Krebs Lange, #2537.1869-1938.
[104] Sigred Thyssen, #13774. 1875-1944.
[105] Farbror Frederik Christian Krebs Langes børn (Se foto næstnæste side):
Johannes Krebs Lange, #13840.1902-
Poul Krebs Lange, #13841. 1903-1985.
Marie Krebs Lange, #13842. 1904-
Helge Krebs Lange, #1906-
Børge Krebs Lange, #13844.1908-
Kaare Krebs Lange, #13845. 1909-
Erik Immanuel Krebs Lange, #13846. 1912-

besøgt os. Han er landarbejder på Fyn og ugift. Farbror døde i 1939.

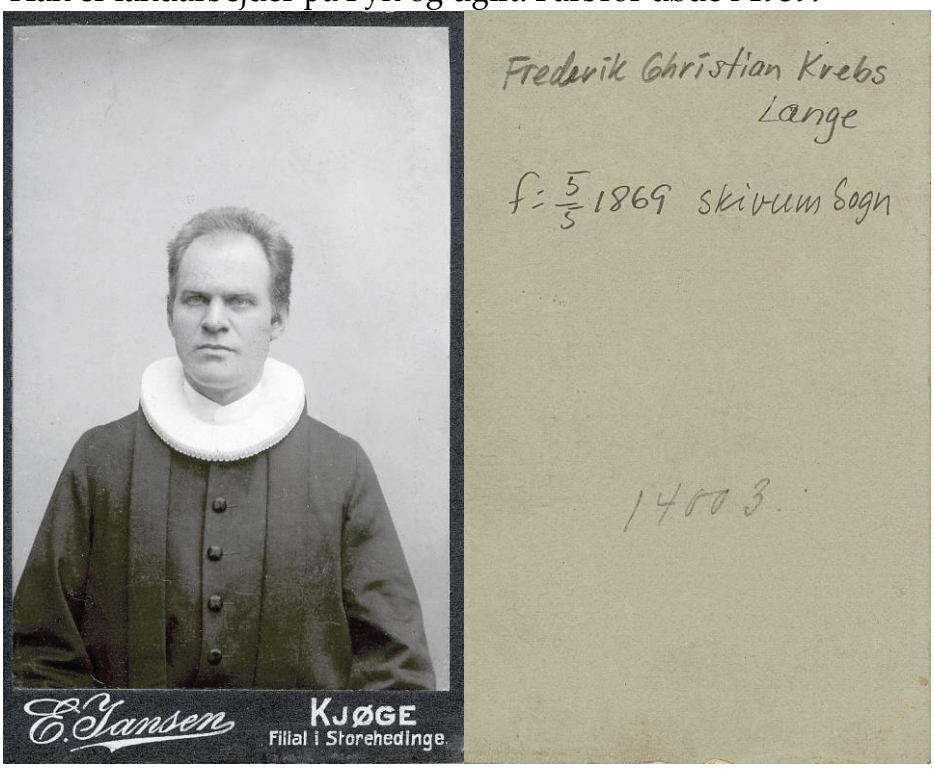

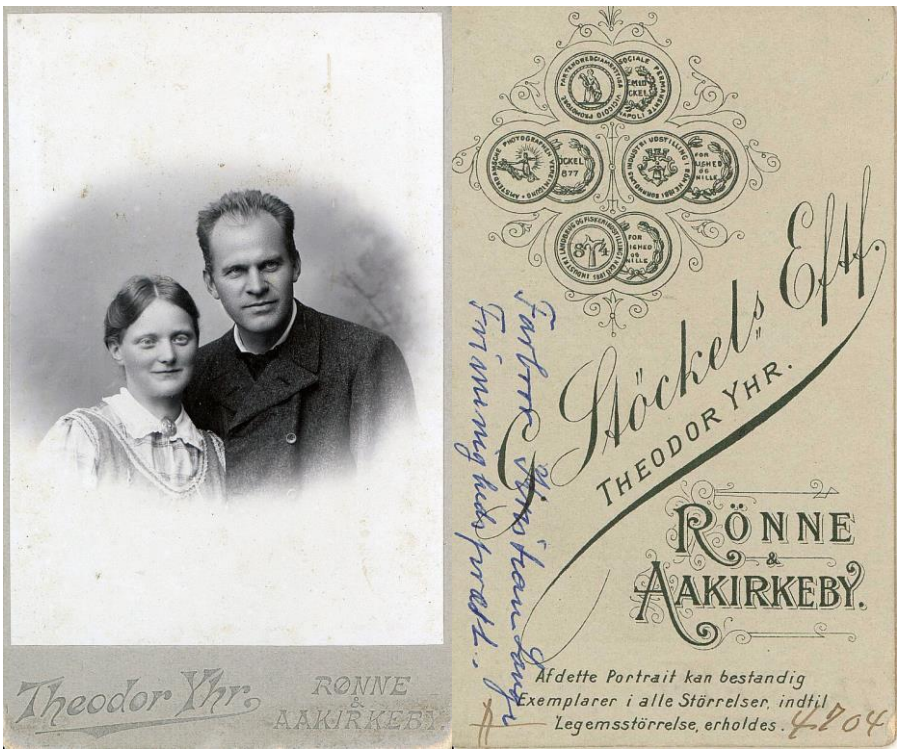

Otto Elias Krebs Lange, #13847. 1914-
Frede Benedict Krebs Lange, #13853. 1917-

Børn af Frederik Christian Krebs Lange.

Farbror Frederik Christian Krebs Lange og børn.

Frimenighedspræst Krebs Lange og Hustru,

Stevns, der en Tid var bosat paa Fyn, har holdt Sølvbryllup i Paasken. Anden Paaskedag var Menighedens Medlemmer m. fl. indbudt til en Sammenkomst, der begyndte med Gudstjeneste og Altergang, hvor Fru Langes Farbroder, Provst Thyssen, Nordby, prædikede, og hendes Broder, Sognepræst Pontoppidan Thyssen, Odense, holdt Skriftetale.

Ved den efterfølgende Sammenkomst fik Præstefolkene overrakt smukke Gaver fra Menigheden.

Som Afslutning fortalte Krebs Lange i Fl. „Østsjæll. Flkbl." i korte Træk sin egen Historie, der — som han selv udtrykte sig — var som et Eventyr. Hans Vugge stod i en Landsbykro ovre i Jylland. Allerede som ganske ung fik han Lyst til at blive Præst, men af økonomiske Grunde maatte han afbryde sine Studier. Mens han læste i København, arbejdede han om Dagen for at tjene til Livets Ophold, men det slog ikke til; han maatte til Tider sulte og fryse, og det kunde han ikke holde ud. Saa søgte han og fik Plads som Lærer paa Lyngby Realskole. De fire Aar, han var her, var lykkelige Aar for ham. Han kom til Kræfter legemlig set og fik en religiøs Paavirkning i grundtvigsk Retning, som blev bestemmende for ham i Fremtiden. Herfra rejste han til Bornholm som Forstander for Bornholms Højskole, medtagende Forstanderens Datter som sin Hustru. Seks Aar efter blev han kaldet til Stevns som Frimenighedspræst.

Giver-amatør-arkæologen Søren Nielsens optræden i TV med titlen »Historie i marken« blev baade en god og interessant udsendelse med Poul Leth Sørensen som producer.

Det kan antydes, at Søren Nielsen havde hovedrollen, og Leth Sørensen stillede ikke mange spørgsmaal. Søren Nielsens fortælling og vejledende forklaringer om oldtidsfund og de enkelte fundne sager, som han fremviste fra sin righoldige samling, kom flydende – han vidste, hvad han ville sige. Der blev ogsaa lejlighed til at følge Søren Nielsens stoute vandring over de sneklædte stier med kæp i haand samt til at se de himmerlandske landskaber i en vintermaaned.

Samarbejde med Nationalmuseet

I øvrigt fremhævede Søren Nielsen det gode samarbejde og personlige samvær med Nationalmuseets folk, naar de kom paa besøg paa »Nørdal« i Giver.

Paa direkte spørgsmaal, hvor oldtidssamlingen med tiden skulle hen, svarede Søren Nielsen, at det maatte blive paa Himmerlands museum i Aars. – Og han sluttede: Vi har pligt til at meddele til Nationalmuseet, naar der sker sjældne oldtidsfund herude. Disse fund er at betragte som et fælleseje for hele slægten – en enkelt mand kan ikke komme og sige: Det har jeg selv fundet – det er mit.

Søren Nielsen, #3631, 1885-1982.

Fru Johanne Villemoes Nielsen, Giver

Giver-husmand i TV Husmand Søren Nielsen i Giver er over 80 aar og har gennem hele sit liv interesseret sig for de mange oldtidsfund, som netop denne egn er saa rig paa. Paa sit loft har han en samling, som Nationalmuseets folk ofte studerer, og i hans stuer har professorer og arkæologistuderende diskuteret fundenes betydning, og Søren Nielsen har ofte faaet det sidste ord i diskussionen. Fjernsynet har besøgt Søren Nielsen, og i en udsendelse paa tirsdag fortæller han om sine bedste fund, og sammen med udsendelsens producer, Poul Leth Sørensen, vandrer han ud i den himmerlandske natur, hvor Søren Nielsen kender hver plets historie. Her ses Søren Nielsen og Poul Leth Sørensen under optagelsen.

Søren Nielsen, #3631, 1885-1982.

Det nye æresmedlem, fru Johanne Willemoes Nielsen, Giver.

Johanne Willemoes, #3317. 1890-1974.

Farbror Christen Andersen Lange[106]

var født 20. januar 1873 *(18. januar 1873)* og døde den 13. august 1938.

Han tog lærereksamen på Gedved Seminarium med 1. karakter og blev lærer på Vestbirk Højskole.

I 1902 blev han gift med moders søsterdatter, Sine[107] fra Aagaard. Hun døde i 1907 fra to små børn, Ejvind[108] og Helga[109]. Ejvind bor i Aagaard (1964). Helga var husholdningslærerinde. Hun døde af tuberkulose i 1938.

Foto til venstre: Christen A. Lange, Nielsine Lovise med Ejvind
Foto til Højre: Sidsel Kathrine Christiansdatter Bøgh med Ejvind og Helga.

Han blev gift med Marie f. Strunge[110] og flyttede fra Vestbirk. En overgang var han forstander på Vrigsted Højskole, men det gik ikke så godt og så blev han forstander på Vejle Forskole seminarium.

---

[106] Christen Andersen Lange, #2084. 1873-1938.
[107] Nielsine Lovise Nielsen, #2083. 1877-1907.
[108] Ejvind Lange, #2085. 1904-
[109] Helga Lange, #2087. 1905-1938.

I sidste ægteskab var tre børn: Rigmor[111], som var gift og bor i København, hun har 1 søn. Gudrun[112] er massøse og ugift, hun bor også i København. Bent[113] er gift og har 1 barn, han bor i Aalborg.

Farbror Kristen skrev enkelte bøger, bl. a. om Florence Nightingale.

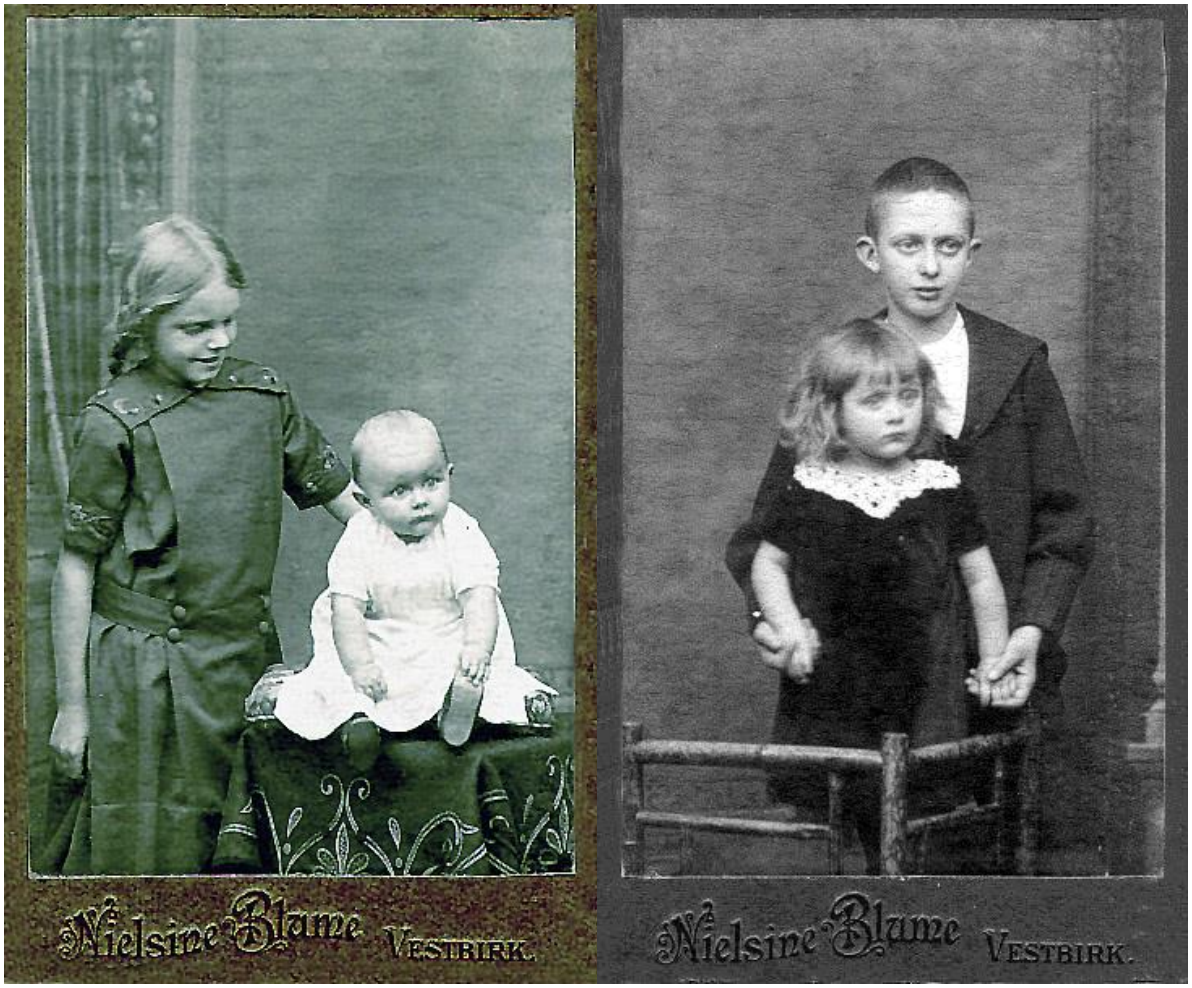

Foto til venstre: Helga og Gudrun Lange
Foto til højre: Rigmor og Ejvind Lange.

[110] Marie Strunge, #2096. 1886-1985
[111] Rigmor Lange, #2096. 1912-
[112] Gudrun Lange, #2097. 1914-
[113] Bent Lange, #13775.

Rigmor Lange, #2096

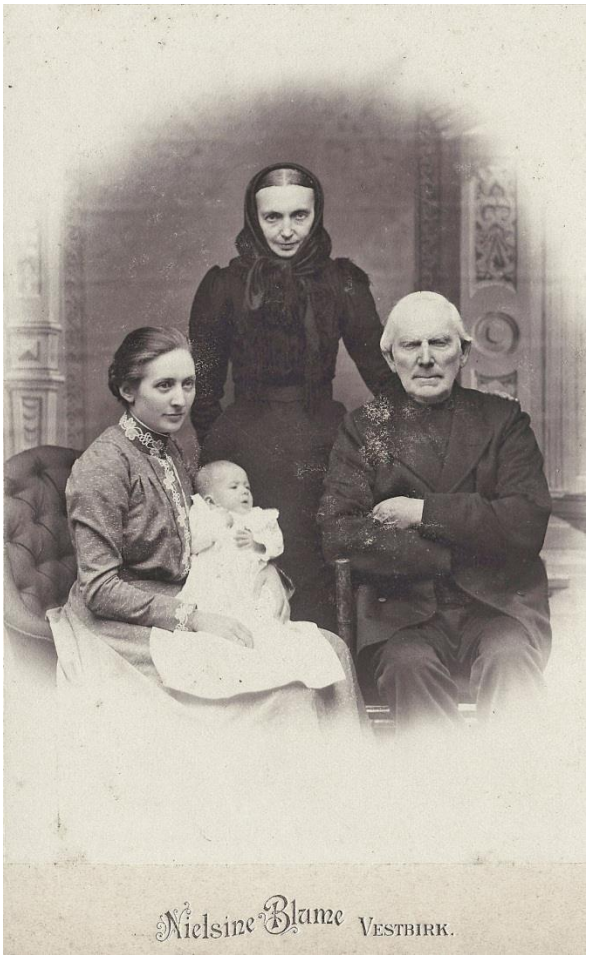

Nielsine, Sidsel og Kristian Bøgh med Ejvind

Bodil, Britta og Karen Lønsmand Jensen, #2087

Ejvind har to døtre, Bodil[114], som er gift med en sagfører[115] på Fyn, hun har en dreng og Britta[116], som er i København.

[114] Bodil Lange, #2100. 1930-
[115] Hans Hviid, #2102.
[116] Britta Lange, #2101. 1938-

Farbror Christen og hans anden kone, Marie f. Strunge

Marie Strunge med Ejvind og Helga

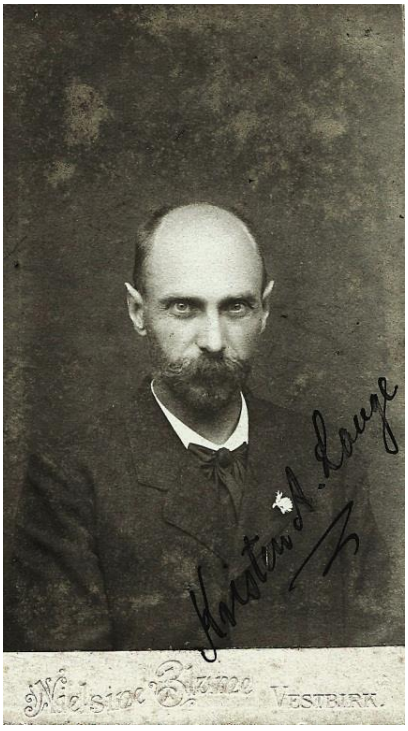

Christen Andersen Lange

Rigmor

Bent

Gudrun

Maalet naaet Plejehjemsforeningen for Aalborg og Hjørring amter har naaet et maal, som den har arbejdet længe og haardt for. Mange vanskeligheder har maattet ryddes af vejen, inden man i gaar kunne aabne den børnepsykiatriske raadgivningsklinik paa Fr. Nansensvej i Aalborg. Aabningen fandt sted i al stilfærdighed. Klinikchefen, overlæge Bent Lange, kom kl. 9 og begyndte at sætte sig ind i forholdene, og her er han fotograferet i de nye lokaler. Raadgivningskliniken har allerede en lang venteliste af børn, som skal til behandling.

Bent Lange, #13775.

✝

Min kære mand, vor kære far, svigerfar og morfar,

MARINUS SMITH JENSEN

er pludselig gaaet bort.

Fandrup, den 7. juni 1966.

Kristiane Jensen og børnene.

Begravelsen finder sted fra Farsø kirke lørdag den 11. juni kl. 14.

Marinus Smith Jensen, #10548. 1892-1966.

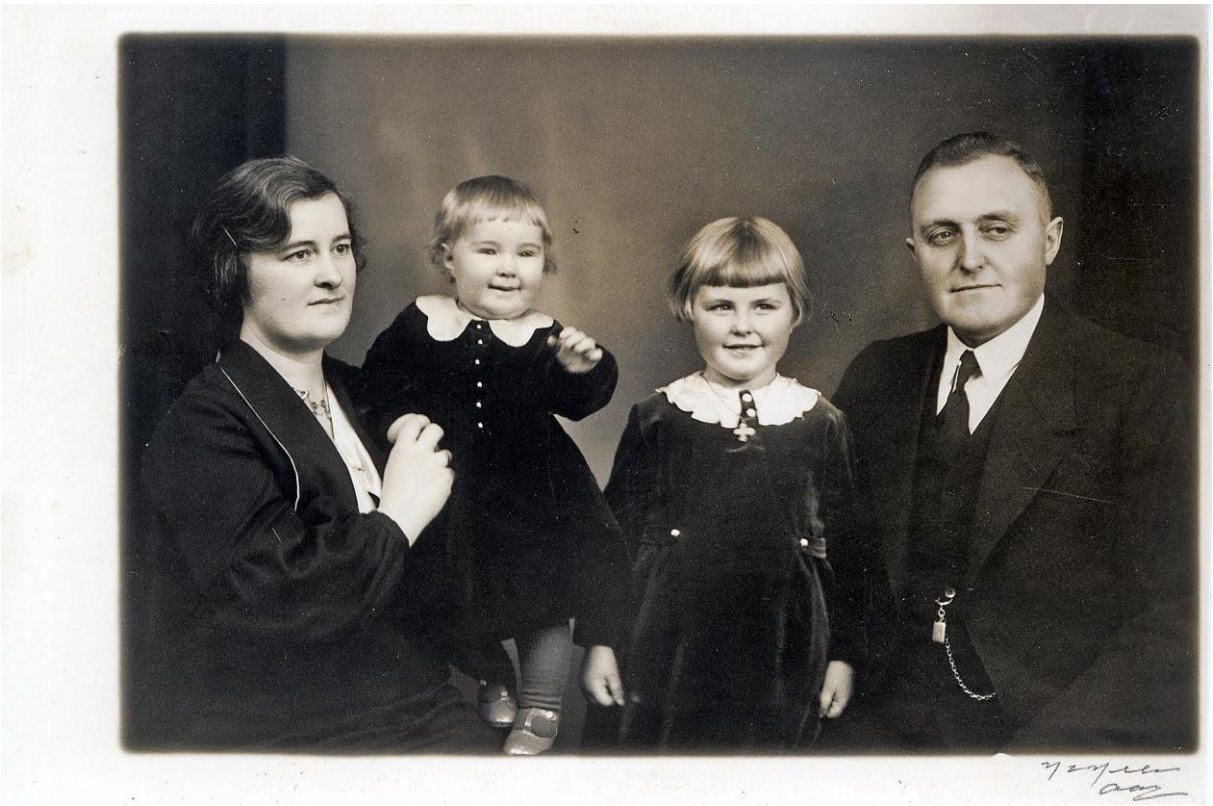

Kristiane Gregersen[117], Aase[118], Eva[119] og Marinus Smith Jensen[120].

[117] Kristiane Gregersen, #10848, 1902-
[118] Aase Smith Jensen, #17189, 1934-
[119] Eva Smith Jensen, #17188, 1930-
[120] Marinus Smith Jensen, #10548, 1892-1966.

Skivums helligsted blev til den mystiske spøgelsesbakke

Sagnet om Ottemanden er blevet underbygget af nutidens arkæologi ved udgravning af den gamle høj nord for Skivum

Paa toppen af denne høj gravsattes for snart 2000 aar siden høvdingen Atu. Sagnet fortæller, at han ryster sine jernlænker og smækker kistelaaget i, naar natten falder paa.

Ottemanden er en kendt person paa Skivum-egnen i Vesthimmerland. Han er en af de ældste, man kender navnet paa, idet han levede omkring vor tidsregnings begyndelse. Mange skrøner er gaaet om Atu, som gennem snart to aartusinder har hvilet i Ottebakken en km nord for Skivum Kirke.

I sidste aarhundrede var det en udbredt opfattelse paa egnen, at Ottemanden var farlig at komme nær ved midnat. Pastor Pram, der var præst i Skivum til 1862, skal saaledes altid have sagt følgende til sin kusk, Lars, naar han var paa aftenvisit i sognets nordlige del, hvor stationsbyen Vegger nu er: »Han maa sørge for, Lars, at vi kommer hjem forbi Ottebakken inden klokken 12, for jeg vil sandelig ikke udsætte mig for noget med Ottemanden!«

Uhygge, naar Atu slaar med sit kistelaag

Folk med en frisk fantasi og meget aabne øren kan berette om de forunderligste ting i forbindelse med den gamle høj. Mere end én har saaledes hørt den gamle høvding rasle med jernlænker derinde, ja, endog smække med sit eget kistelaag! En aften et par gamle naboer sad og sludrede paa højen, hørte de pludselig en røst raabe: »Tag mig den lange kniv«. De to landmænd skyndte sig naturligvis bort fra spøgeriet.

Der knytter sig dog ogsaa mindre makabre historier til Ottemandens høj. Troldtøjet i højen holdt f. eks. en høstaften spas med de unge mennesker fra Veggergaarde, der kom forbi for at tage til dans i den gamle landevejskro i Skivum. Da selskabet passerede, saa alle røde tophuer stikke ovenud af bakken, hvis fod var tilhyllet af mosekonens bryg. En af karlene raabte: »Lad mig laane en af huerne.« »Det kan du da godt,« blev der svaret fra højen, og straks dalede en rød hue ned til den unge mand. Han tog den paa, og i et nu var han usynlig for de andre. Under dansen i kroen kunne karlen ikke forstaa, hvorfor de dansende ustandselig løb mod ham og puffede til ham. Mellem de dansende saa han smaa nisser løbe rundt og drikke af glassene. Pludselig kom en til at støde huen af ham, og vips var nisserne væk igen.

Tandemaljen var tilbage

Omkring aarhundredeskiftet nørte Søren Nielsen i barndomshjemmet i Giver karlene fortælle om den megen spøgeri, Ottemanden foraarsagede. Den vaagne drengs fantasi udmalede begivenhederne i stærke farver. Som moden mand kom Søren Nielsen til at tænke paa de mærkelige sagn, han havde hørt som barn, og han fik lyst til at kigge Ottebakken lidt efter i sømmene. Gennem flere aar havde han beskæftiget sig med arkæologiske udgravninger sammen med nu afdøde museumsleder S. Vestergaard Nielsen, Aars, og det var nu naturligt, at de to venner hjalp hinanden med at undersøge Atus sagnomspundne gravhøj.

I 1944 begyndte det omfattende arbejde. Paa højens top fandt man en stor grav. I et hjørne var rester af et brændoffer, maaske et dyr. Skaar af 13 lerkar laa spredt i graven, men selve Ottemanden var der ikke meget tilbage af. Ved omhyggeligt arbejde lykkedes det dog at finde en sidste rest af den gamle høvding, nemlig tandemaljen.

Selve Ottebakken viste – trods grundig undersøgelse – ikke flere grave. Ved dens fod er der iagttaget to lerkargrave, og vest for højen findes hustomter fra romersk jernalder, perioden fra Kristi fødsel til aar 400. En anselig offersten, 110 cm lang og 65 cm høj, blev fundet i Ottebakken.

Søren Nielsen udtaler, at der er al mulig grund til at tro, at et oldtidssamfund har levet i Ottebakkens umiddelbare nærhed. En mægtig høvding har sikret sig hvilested saa tæt ved helligdommen som muligt, og derfor er han stedt til hvile paa højens top.

Ottemandens grav var uberørt. Heller ikke selve gravhøjen var dyrket før 1935. De gamle Skivumslægter har haft for stor respekt for Ottemanden til at lade den lyngklædte høj kultivere. Søren Nielsen mener, at Ottebakken fra først af var egnens helligsted. I

— Her er nogle af de mange ting, som jeg har fundet, siger Søren Nielsen.

1100-tallet er jernalderbopladsen ved højen forladt, og man er flyttet en km længere mod syd. Her er den ny religion, kristendommens hus rejst. Da kirken er blevet helligsted, er Ottebakken blevet spøgelsesbakken. Saadan er det gaaet talrige andre steder her i Danmark, og anden forklaring paa flytningen af det hellige omraade er vanskelig at finde.

– Det er som om, der skabes en sammenhæng, naar man ad arkæologisk vej kan be ise tingene, siger arkæologen S n Nielsen.

Den moderne idenskabelige forskning fortal der virkelig,

En af de mange kønne unge damer på kontoret i Tjæreborg, frøken Karen Krebs Nielsen, i samtale med sin chef

Stiftamtmanden sammen med dronning Ingrid foran en blomsterstand, bagved A. J. Krebs og gartner Poul Mose.

✝

Min kære Hustru,

Anna,

f. Larsen, døde stille og roligt paa Aalborg Amtssygehus den 24. ds., 50 Aar gammel.

Troelstrup, den 26. Maj 1930.

Ludvig Krebs.

Begraves fra Hjemmet Fredag den 30. ds., Kl. 11. Salmebog benyttes.

Anna Caroline Kirstine Larsen, #10675.

✝

Vor kære broder,

Ludvig Krebs,

er død i dag.

Blære, den 12. oktober 1949.

Sidsel og Anton Krebs.

Begraves fra Blære Kirke mandag den 17. oktober kl. 13,30.

Ernst Samuel Ludvig Krebs, #2521. 1878-1949.

*

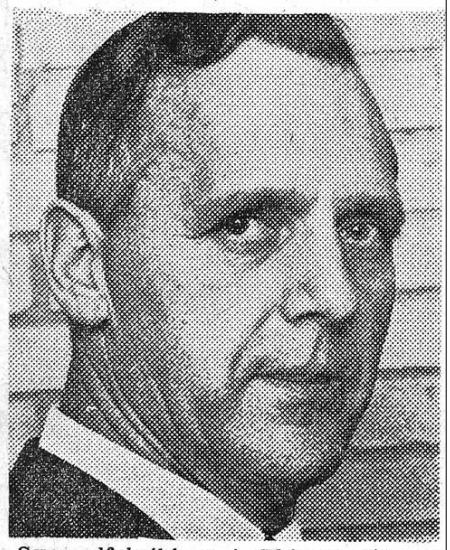

Synopalfabrikken i Thisted får fra 1. januar ny direktør. Den hidtidige direktør, Bent Warming, Århus, fratræder hos firmaet Karl Krøyer, Århus, og han afløses på direktørposten af den 47-årige civilingeniør Tage Fredsted, Århus, herover, der tidligere bl. a. har været knyttet til Statens Vejlaboratorium. Samtidig med direktørskiftet er den 39-årige ingeniør Henning Hansen, der siden 1962 har stået for den daglige ledelse på fabrikken, udnævnt til underdirektør. Endelig er direktør F. O. Jeppesen, BP Gas i Århus ,indtrådt i aktieselskabets bestyrelse.

Tage Fredsted, #10710. 1919-, gift m. Bodil Marie

Krebs Nielsen, #10687. 1918-

Jordefærd.

Fhv. gaardejer Ludvig Krebs blev begravet fra Blære kirke under overværelse af et stort følge. I kirken talte sognepræsten, pastor C. V. Pedersen, hvorefter kisten blev ført til familiegravstedet. Afdødes broder, Anton Krebs, takkede paa familiens vegne for deltagelsen og indbød følget til en mindesammenkomst i forsamlingshuset. Ved kaffebordet talte svogeren, lærer Nielsen fra Fyn, der paa en smuk maade mindedes afdøde Ludvig Krebs og hans forlængst afdøde hustru. Uddeler Jacob Lyngsø takkede for 24 aars godt samarbejde med Ludvig Krebs i brugsforeningens ledelse, og gdr. Marinus Rask udtalte ligeledes personlige mindeord.

70 aar

Fru Karen Krebs Nielsen, Østrup, fylder i dag 70 aar. Fru Nielsen er morsingbo, men hun kom i 1908 til Østrup som lærerinde ved den nyoprettede forskole. Efter to aars forløb opgav hun sin lærerindegerning, idet hun blev gift med lærer Nielsen, Østrup, og i 39 aar var hun en gæstfri husmoder i Østrup skole indtil i fjor, da lærer Nielsen tog sin afsked som lærer. Der var nok at gøre i skolehjemmet, hvor mange mennesker kom, og hvor familien efterhaanden blev større. Der er i hjemmet opvokset syv dygtige børn, fem sønner og to døtre, der nu alle er gift og i gode stillinger.

Men sine interesser lagde fru Nielsen derfor ikke paa hylden. Hun har været medlem af Østrup sogneraad, valgt af det radikale venstre, indvalgt i Østrup menighedsraad to gange, og for fredssagen var hun en fortræffelig forkæmper. Kvindernes internationale liga for fred og frihed har hendes varme interesse.

Hr. og fru Nielsen bor nu i en ny villa, som de byggede i fjor, og der er ikkert mange, der i dag vil finde vej til. Hjertelig til lykke! A. H.

Karen Krebs Nielsen, #3006. 1880-1975. Gift m. Marius Nielsen, #3007.

Lærerjubilæet i Østrup.

Det var en meget smuk Fest, Østrup Sogns Beboere havde arrangeret i Anledning af Lærer Nielsens 25 Aars Jubilæum. Den store Sal i Forsamlingshuset, hvor Festen afholdtes, var festlig oplyst og pyntet med Dannebrogsflag, og Kaffebordene var smukt pyntede med grønt og en Mængde Blomster.

I stort Tal havde Beboerne givet Møde og i god Tid indtaget Plads ved Bordene. Da Lærer Nielsen med Familie ankom og blev ført til Plads af Festkomitéens Formand, Pastor Jensen, rejste hele Forsamlingen sig. Pastor Jensen bød nu paa Komitéens Vegne Velkommen til alle og særlig til Jubilaren, hans Hustru og Børn.

Pastor Jensen talte derefter paa Skolekredsens Vegne. Han hilste Jubilaren og talte om det vanskelige i for en Lærer at føre tilpas Tømme — i hvilken Henseende Lærer Nielsen havde haft en heldig Haand. Præsten tolkede i øvrigt i smukke Vendinger Skolekredsens Tak til Lærer Nielsen for veludført Arbejde gennem de svundne 25 Aar. Sluttelig overrakte han Hædersgæsten et Guldur med Inskription og en nydelig udført Adresse. Til Fru Nielsen havde Komitéen en smuk Krystalskaal med Frugt. Herefter vekslede Taler og Sange.

Sogneraadsformand P. Hovendal bragte Sogneraadets Gratulation til Dagen og Raadets bedste Ønsker for Fremtiden. Han takkede paa Forældrenes Vegne Lærerparret, talte for Fru Nielsen og Børnene og motiverede et Leve for Lærerfamilien.

Lærer Pedersen, Hessum, indledede i muntre Vendinger om Tilblivelsen af Hjemmet i Østrup Skole. Han talte derefter alvorligt og kønt om den Mindebuket, som en afholdt Lærer i Aarenes Løb samler sig, priste Lærerparrets Børn, syv Perler paa Rad, og takkede for godt Naboskab og trofast Venskab gennem Aarene.

Marius Nielsen, #3007. 1879-

Lærer Nielsen takkede ~~bevæger~~ for den Hjertelighed, der strømmede ham i Møde. Da han for 25 Aar siden drog ind i Østrup Skole, var det bidende Vinter med Frost og Sne. Til at begynde med kunde han ikke nægte, at han havde følt en kuldelignende Reservation fra visse Sider. Men ligesom Frosten og Sneen tøede denne Kulde ogsaa snart op, og han kom hurtig til at befinde sig godt i Østrup. Festen i Dag, al den Hyldest, der bragtes ham, de smukke Gaver, de mange Blomster maatte han tage som et Udtryk for, at Befolkningen jævnt hen ogsaa var tilfreds med ham. Han takkede Skolekommission, Sogneraad, Medarbejdere og Kolleger for godt Samarbejde gennem Aarene. Sluttelig bragte han sin og sin Hustrus varmeste Tak til Beboerne for den Tid, der var forløbet, for den smukke Fest og Gaverne.

Klokken var omtrent 23, da Pastor Jensen kunde afslutte den stemningsfulde Fest, og efter Afsyngelsen af: Der staar et Slot i Vesterled skiltes Festdeltagerne.

LÆRER NIELSEN
trækker sig tilbage som organist.

Efter sine 50 år som Østrup kirkes organist har lærer Nielsen nu bedt sig fritaget for hvervet. Det sker med udgangen af marts måned, og søndag den 25. marts bliver således den sidste af den lange række af helligdage, hvor lærer Nielsen sidder ved orglet som kirkens faste organist. – Vi håber dog fortsat lejlighedsvis at se lærer Nielsen på sin gamle plads på orgelpulpituret.

Fra 1. april har *fru Mette Højlund*, Østrup, indvilget i at overtage stillingen som organist.

H. Kjær C.

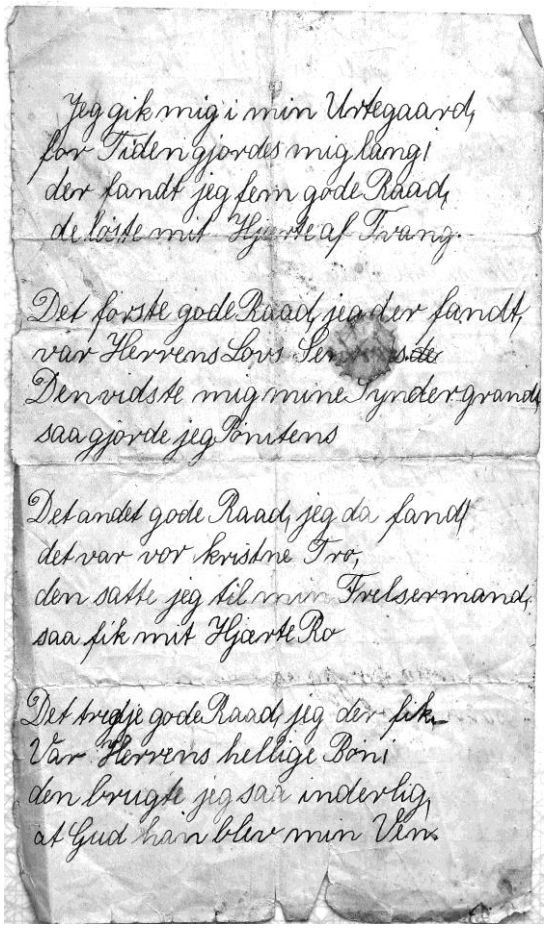

Jeg gik mig i min Urtegaard,
for Tiden gjordes mig lang i
der fandt jeg fem gode Raad,
de löste mit Hjærte af Tvang.

Det förste gode Raad, jeg der fandt,
var Herrens Lovs Sen[illegible]
Den vidste mig mine Synder grand,
saa gjorde jeg Pönitens

Det andet gode Raad, jeg da fandt
det var vor kristne Tro,
den satte jeg til min Frelsermand,
saa fik mit Hjærte Ro

Det tredje gode Raad, jeg der fik
Var Herrens hellige Bön i
den brugte jeg saa inderlig,
at Gud han blev min Ven.

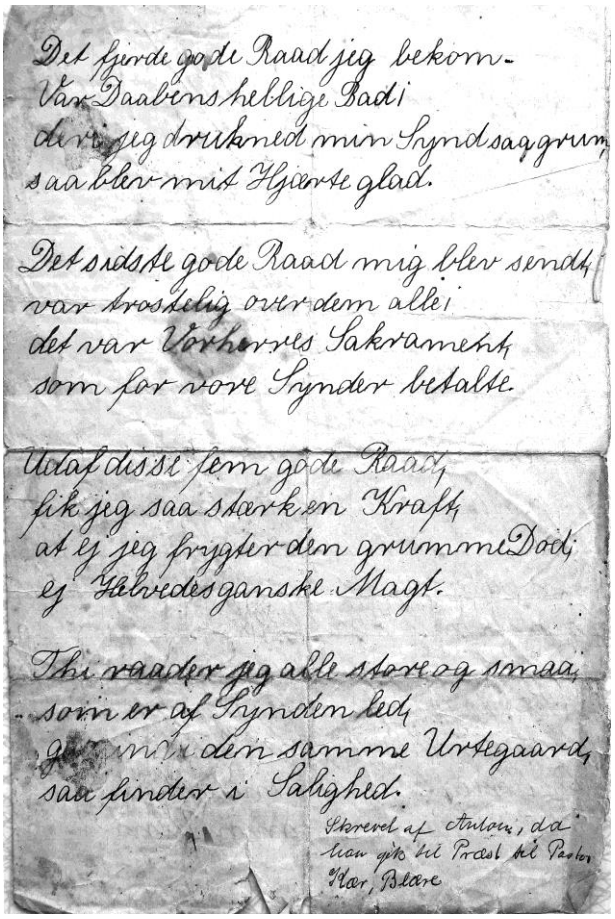

Det fjerde gode Raad jeg bekom.
Var Daabens hellige Bad i
der i jeg drukned min Synd saa grum,
saa blev mit Hjærte glad.

Det sidste gode Raad mig blev sendt,
var trostelig over dem alle i
det var Vorherres Sakrament,
som for vore Synder betalte.

Udaf disse fem gode Raad,
fik jeg saa stærk en Kraft,
at ej jeg frygter den grumme Død,
ej Helvedesganske Magt.

Thi raader jeg alle store og smaa,
som er af Synden led,
[illegible] den samme Urtegaard,
saa finder i Salighed.

Skrevet af Anton, da han gik til Præst til Pastor Kær, Bleare

Skrevet af Anton Marinus Krebs, #10725. 1882-1965.

80 Aar.

Enkefru Ane Krebs, født Bøgh, Gundestrup, fylder i Morgen, Lørdag, 80 Aar.

Ane Krebs er Enke efter afdøde Gaardejer Niels Krebs, der i mange Aar havde Ejendommen i Troelstrup, som nu drives af Sønnen, Ludvig Krebs. I de første Aar af deres Ægteskab havde de Gaarden i Lynnerup, som nu ejes af Marius Mørck. For fire Aar siden flyttede Enkefru Krebs over til Børnene i Gundestrup, Anton og Sidsel, hvor hun nyder den kærligste Pleje. Fru Krebs er ellers efter sin Alder svært rask; det er jo en stærk Slægt, de Bøgh'er. Men ellers har hun kendt nok til Alvor gennem Aarene, idet Familien ofte havde Gæst af Sygdom. Men i disse Prøvelsens Aar har Ane Krebs trods sin Spinkelhed udfoldet en næsten overmenneskelig Moderkærlighed og Opofrelse. Baade under Mandens Sygdom og Død og ved tre af hendes Børns Bortgang er der stillet store Krav til denne Kvinde, hvis Hovedegenskaber synes at være Kærlighed og atter Kærlighed. Fru Krebs har i Sandhed været en god Hustru og Moder. Foruden de tre nævnte levende Børn er en Datter bosiddende paa Fyn, gift med Lærer Nielsen, Østrup.

Fru Krebs har fire levende Søskende: Frk. Birgitte Bøgh, Aars, og Fru Anders Jensen, Munksjørup, samt Gaardejerne Lars og Jens Bøgh, Giver.

Paa Fødselsdagen i Morgen vil mange sende en venlig Tanke og Hilsen til Enkefru Krebs i Gundestrup.

AARS AVIS gratulerer.

Ane Christiansdatter Bøgh, #2415.

✝

Vor kære Moder,

Ane Bøgh Krebs,

døde i Dag, 89 Aar gammel.

Gundestrup, den 25. Septbr. 1940.

Børnene.

Begraves fra Blære Kirke Onsdag d. 2. Oktober Kl. 14. Føres fra Hjemmet til Kirken den 1. Oktober Kl. 14.

Salmebog benyttes.

DØDSFALD.

Fru Ane Bøgh Krebs, Gundestrup, er død i sit Hjem, 89 Aar.

Afdøde, der mest blev kaldt Ane Bøgh, var født paa Nedergaard i Giver. Ved sit Giftermaal med Niels Krebs overtog Ægteparret en Ejendom paa Lynnerup Mark, hvilken dog senere blev ombyttet med Gaarden i Troelstrup, der nu ejes af Sønnen, Ludvig Krebs. Ane Bøgh blev i sit Liv flere Gange ramt af Sorger, idet to af hendes Børn døde som voksne, og hendes Mand døde allerede i 1907. Hun drev selv Gaarden videre indtil 1925, hvorefter hun tog Ophold hos sin Søn og Datter, der begge er ugifte og bor i Gundestrup.

Paa flere Maader var Ane Bøgh en stærk og særpræget Kvinde, der meget slægtstro, som hun var, bevarede de gammeldags Skikke, og som holdt Slægtens Traditioner højt i Ære. Hun var den ældste af Søskendeflokken.

Kresten Nielsens begravelse

Trængstrup Frimenighedskirke var fyldt til sidste plads og var smykket, da *Kresten Nielsen*, Trængstrupgaard, blev begravet. Blandt et meget stort antal kranse saas signerede dekorationer bl. a. fra frimenighederne i Støvring, Farsø, Trængstrup, Sønderup friskolekreds og Trængstrup Foredragsforening.

I kirken holdt frimenighedspræst *Noe Nygaard* en smuk og personlig præget tale over afdøde med en understregning af, at Kresten Nielsen med sit følsomme sind havde vidst, at han skulle hente hjælp og velsignelse fra oven.

Ved graven takkede afdødes svigersøn, gaardejer *Kresten Berthelsen*, paa familiens vegne for deltagelsen og indbød følget til en mindesammenkomst i hjemmet paa Trængstrupgaard. – I gaardens store lade var dækket kaffebord, og her blev Kresten Nielsen mindet i hjertelige ord gennem flere taler.

Tidligere gaardejer *Kr. P. Nørhave*, Rodsted, mindedes med taknemlighed sit venskab med Kresten Nielsen gennem over 50 aar og bragte en tak fra Trængstrup Frimenighed for alt, hvad afdøde havde betydet for denne menighed.

Gaardejer *Otto Nielsen*, Albæk, fremdrog minder fra den tid, da han tjente paa Trængstrupgaard og skildrede Kresten Nielsen som den gode husbond, der forstod at leve med sine medhjælpere.

Fru pastor *Noe Nygaard* takkede for de ni aar, præstefamilien havde været nabo til Kresten Nielsen. – Han tog imod os paa en enestaaende maade, og der var tryghed og tillid i hans nærhed, ligesom vi blev rigere ved hans bekendtskab.

Lærer *Nørlund*, Tøttrup, bragte en personlig tak, og lærer *Jens Frederiksen* fremhævede den værdifulde forbindelse, der havde været mellem Trængstrupgaard og Støvring Højskole. Der groede aldrig græs paa stien, og vi blev godt modtaget baade privat, og naar eleverne var med. Kresten Nielsen modtog i sine unge dage en rig arv, som han sammen med sin hustru forvaltede godt. – Taleren sluttede med en tak baade som skolemand og som privatmand.

Valgmenighedspræst *Helge Elbæk*, Vraa: – Kresten Nielsen talte meget om det, der var blevet os givet og gav udtryk for en dyb livsfølelse. Mildheden i hans blik saa vi straks, men vi opdagede tillige, at han var en mand, der stod fast og ikke ville vige, trofast overfor den livsopgave, han havde faaet. – Taleren sagde tak for lyse minder.

Afdødes datter, fru *Margrethe Berthelsen*, sluttede samværet med en tak.

SULDRUP

Dødsfald

En af egnens kendte og ansete mænd, tidligere gaardejer Chr. Nielsen, Trængstrupgaard, er uventet død i en alder af 78 aar.

Afdøde var blandt de 10 søskende, der udgik fra Bakkegaarden i Giver. I sin ungdom besøgte Chr. Nielsen højskolerne i Vraa og Vallekilde, og efter sit giftermaal overtog han Trængstrupgaard efter sin svigerfar, Jens Trængstrup. Sammen med sin hustru, Dorthea, videreførte Chr. Nielsen de gode traditioner i hjemmet med en ekstra gæstfrihed, ikke mindst ved efteraarsmøderne, og gennem aarene blev de mange foredragsholdere fra hele landet godt modtaget paa Trængstrupgaard, hvor de som regel boede.

I sin færd var Chr. Nielsen en god og retskaffen mand, stilfærdig i sin optræden, og han havde en sjælden evne til at omgaas sine folk, der ofte blev længe i pladsen og i mange tilfælde blev venner med familien.

Chr. Nielsen kom til at betyde meget for frimenighedskredsen i Trængstrup. Han hægede om kirken og kirkegaarden paa sin egen stille maade, særligt i de senere aar, efter at gaarden i 1943 var blevet afstaaet til hans eneste datter og svigersøn, Kr. Berthelsen. Chr. Nielsen mistede sin hustru for mange aar siden.

✝

Vor kære far, svigerfar og bedstefar,

Chresten Nielsen,

er død.

Trængstrup, den 18. juli 1962.

Margrethe og Chresten Berthelsen.

Niels, Oluf og Dorthe.

Begravelsen bekendtgøres senere.

Christen Nielsen, #3630. 1883-1962.

Interessen for arkæologi maa nærmest betegnes som en familiesvaghed hos rentier Søren Nielsen i Giver ved Aars. Det begyndte med hans far, og det fortsætter med hans børn. Sønnen Anders, der er forstander paa Galtrup Realskole, fik tid til at deltage i udgravninger allerede under krigen, samtidig med at han deltog i modstandsbevægelsen, og har fortsat siden. Han skal i sommer samarbejde med Forhistorisk Museum i Aarhus ved nogle udgravninger paa Mors. De to døtre, der er gift, er maaske noget mindre aktive, men læser alt, hvad de kan faa fat i, om arkæologi.

Selv begyndte Søren Nielsen at samle, da han var 12 aar, og han har nu et lille privat museum, som han har indrettet paa sit loft, med en meget fin samling paa ca. 800 genstande, hvoraf mange saa sjældne, at Nationalmuseet har interesseret sig stærkt for dem. Man har haft flere folk ovre at se paa tingene, og man har ogsaa rent ud spurgt Søren Nielsen, hvad der var hans hensigt med dem. Da han svarede, at han gerne saa, at de skulle blive paa egnen, og at han havde sikret sig, at de til sin tid ville komme paa Vesthimmerlands Museum i Aars, var Nationalmuseets folk tilfredse. Ellers havde det været meningen, man ville have gjort krav paa nogle af tingene.

Egnshistorie fra oldtid til nutid

Det var jo saa naturligt, at tingene skulle til Aars, for skaberen af Vesthimmerlands Museum, nylig afdøde lærer Vestergaard Nielsen, og Søren Nielsen havde gennem mange aar et udmærket samarbejde. Naar Søren Nielsen havde fundet noget særlig interessant, sendte han bud efter Vestergaard Nielsen, der saa hjalp til med udgravningen – og omvendt, naar Vestergaard Nielsen havde noget særlig interessant, saa kom Søren Nielsen og var medhjælper. – – –

Søren Nielsen, der er et godt stykke op i 70'erne, fortæller glad og veloplagt om de mange fund, han har gjort gennem aarene. Det meste husker han tydeligt og med alle enkeltheder. Er der et aarstal eller noget andet meget konkret, han ikke straks kan komme paa, støtter han sig til sine papirer, der er samlet i adskillige ringbind. Det er mange, mange blanke papirsider, der er skrevet fulde med Søren Nielsens sirlige skrift, og som beretter om alt, hvad han har undersøgt, studeret og fundet ud af gennem aarene. Tilsammen danner de en egnshistorie for Skivum-Giver egnen, fra de allerældste dage, da de første indvandrere kom til egnen fra Limfjordens kyster for 4–5000 aar siden, og helt op til vor egen tid.

Klogere end præsten

Sine første spændende oplevelser paa det arkæologiske omraade havde Søren Nielsen allerede som 8–9-aarig, da hans far hjalp en arkæologisk interesseret præst paa egnen med at grave.

I 1895, da de udgravede en jættestue i Astrup, kom Søren Nielsens far, der ejede Bakkegaarden i Giver Sogn, i tanker om, at der paa hans jord, syd for Giver Skole, laa en gammel høj, kaldet Helligknold – om den maaske ogsaa kunne være en jættestue? Ganske vist havde den været overpløjet siden 1864, men maaske var der alligevel noget tilbage. Præsten blev interesseret, og de gravede ind i højen fra siden, men fandt ikke noget rigtigt, og til sidst mente pastoren, at de lige saa godt kunne holde op. Søren Nielsen, der var 10 aar dengang, lagde mærke til, at der helt inde i udgravningen laa en pyramideformet hob af flade sten, og det huskede han, selvom han ikke paa det tidspunkt havde saa megen arkæologisk viden, at han kunne sige, hvad det betød. Udgravningen blev dækket til, og først otte aar senere, i 1903, kom han i tanker om stendyngen – og da vidste han, at det maatte være en saakaldt »tørremur«, en tætning, som man brugte at lægge forneden mellem sidestenene i en jættestue for at holde gravkammeret tørt.

Og saa oplevede den da 18-aarige Søren Nielsen den første af sit livs mange virkelige triumfer inden for sin hobby. Hele den sommer brugte han al sin fritid – han arbejdede som karl paa sin fars gaard – til at grave i Helligknold, og i gravkammeret fandt han en fuldstændig urørt grav med flintdolke, pilespidser, ravperler og lerkar.

En gravhøjs historie

Men, som det skulle vise sig, var det ikke den oprindelige grav. Og i det hele taget fandt Søren Nielsen efterhaanden ud af, at der var flere, der havde pillet ved denne gravhøj gennem aartusinderne.

Indholdet af graven viste nemlig, at der var tale om et enkeltgravsfund. Da enkeltgravsfolkene indvandrede i slutningen af stenalderen, har de tilegnet sig jættestuefolkets gravhøj og brugt den selv. Jættestuefolkets ting kastede de simpelthen udenfor, og dem fandt Søren Nielsen udenfor begge indgangene, godt traadt ned og i mange stumper. Samtidig havde enkeltgravsfolket kastet jættestuen, hvis sten oprindelig havde staaet frit paa jorden, til med jord.

Men ikke nok med det: en halv meter over enkeltgravsfolkets grav fandt Søren Nielsen to grave fra den yngre bronzealder, begge med brændte ben, den ene uden gravgods, den anden med en bronzebarberkniv fra slutningen af bronzealderen.

Jættestuen var ikke komplet, da Søren Nielsen fandt den. En del af stenene manglede, og det saa ud til, at de, der havde fjernet dem, omhyggeligt havde væltet dem udad, for at de ikke skulle komme til at forstyrre selve gravkammeret.

Søren Nielsens far havde været 20 aar, da Helligknold i 1864 for første gang kom under ploven. Og han kunne huske fra barnsben, hvordan den havde set ud før.

Dengang laa der fem store sten ovenpaa højen, en i hvert verdenshjørne og en i midten. Afstanden var saa stor, saa naar han stod med bare fødder, kunne han lige akkurat springe fra midterstenen ud til en af hjørnestenene.

Hvem flyttede stenene?

– Der er ikke noget særlig eksakt maal, siger Søren Nielsen. Men far kunne ikke give mig det bedre, og det siger dog altid noget. Han fortalte ogsaa, at nordvest for Helligknold laa der endnu en af de store sten. Jeg spekulerede meget paa, hvornaar stenen fra jættestuen var blevet flyttet, og hvad de var blevet brugt til. Jeg undersøgte ogsaa bygningerne i sognet. Men bøndergaardene fra ældre tid var lave, lerklinede hytter, saa der har ikke væ-

ret brugt kampesten til nogen af dem. Man kunne tænke sig, at de var brugt til broer, men dem var der heller ingen af i sognet, og

vejvæsenet har aldrig brugt store sten før i 1880.

Saa er der kun én ting tilbage, fortsætter Søren Nielsen, og det er kirken. Giver Kirke er bygget i 1170, og til den er der brugt store kampesten. Selvom man ikke ligefrem kan paavise, hvilke der kommer fra jættestuen, saa passer størrelsen i hvert fald ganske godt. Den ene sten, der laa nordvest for Helligknold, har sikkert været paa vej til kirken. Den laa nøjagtig i den retning. Hvorfor de fem stene var anbragt ovenpaa, kan kun være gætteri. Men det ser stærkt ud til, at de folk, der har taget stenene, har haft en ligefrem skræk for at forstyrre indholdet. Dengang, i middelalderen, var folk ikke kommet længere væk fra den hedenske tid end, at de stadig havde en mængde nedarvede forestillinger fra den tid, som de respekterede. De har formentlig opfattet højen som et helligt sted.

Der brændte lys paa højen

Men for resten har vi stadig, op til vor tid, vore nedarvede forestillinger fra langt tilbage i tiden. Naar nogen undrer sig over, at han interesserer sig for oldtiden, svarer han altid, at oldtiden er os meget nærmere, end vi tror.

– Da jeg var ung, siger han, var der to gamle piger paa egnen, der fortalte mig, at de mange gange havde set lys brænde paa Helligknold. Hvorfor mon de nu havde det? Er det selve navnet, der har indvirket paa deres fantasi, saa de troede, de saa noget, eller er det lygtemænd, der har givet Helligknold dens navn? Givet er det, at stedets »hellighed« har været respekteret fra oldtiden helt op til vor tid.

Om paavirkningen fra oldtid til nutid fortæller Søren Nielsen ogsaa, at han i mange grave fra jernalderen – saa mange, at det ikke kan være en tilfældighed – har fundet en lille smule bronze og en lille smule rav, begge dele uforarbejdede smaastumper uden nogen værdi. Der er ikke anden forklaring end, at det har været amuletter.

Hedensk offer – i kristen tid

– Jeg kom i tanker om, at min far, som var født i 1844, af en daglejer, som allerede i 1850'erne var en gammel mand, fik at vide, at »i gamle dage«, altsaa formentlig slutningen af 1700-tallet, var det skik, at folk gik med lidt staal i lommen, f. eks. en stump af et knivsblad, for som han sagde, »staal fordriver den onde«. Og endnu i dag, midt i det tyvende aarhundrede, er der folk, som gaar med rav som amuletter, fordi det betragtes som helsebringende. Jeg kunne tænke mig, at da bronze efterhaanden blev en sjældenhed, har staalet paa et eller andet tidspunkt overtaget bronzens funktioner. Ravet paakalder de gode magter, metallet fordriver de onde.

– Den samme daglejer, Chr. Nørager, fortalte, at i hans ungdom var det skik, at naar folk byggede en ny stald, skulle der begraves en levende kat under dørtærskelen til stalden »for at faa held i besætningen«. De gode folk har sikkert ikke været klar over, at det var et ældgammelt hedensk frugtbarheds-offer, de bragte, og havde man fortalt dem det, ville de nok have benægtet det paa det bestemteste. – Min ældste bror, Morten Nielsen, der er født i 1876, har fortalt mig, at han kendte en mand, Niels Grynnerup, der boede i Katby saa sent som i slutningen af 90'erne. Han havde for skik hvert aar paa lillejuleaften at begrave en levende kat foran sin stalddør for at faa held i besætningen. Han har heller ikke været klar over, at det var et frugtbarheds-offer, men det var samtidig ogsaa et solhvervs-offer – og saa har vi vikingetiden lyslevende for os helt op til nutiden.

Saadan noget ragelse

Det er dette emne – forbindelsen mellem fortid og nutid – der i ganske særlig grad har interesseret Søren Nielsen. Og det siger sig selv, at arkæologi og historiske studier for ham altid har været to sider af samme sag. Det er derfor, han har sin egnshistorie saa komplet, som tilfældet er, og ogsaa fra den nyere tid kan han fortælle morsomme træk. Da han f. eks. ville undersøge, hvor stor en del af Giver Sogn der har været hede, fandt han ud af, at i 1793 var over halvdelen hede og er altsaa opdyrket siden da. Men han fandt ogsaa noget andet i et gammelt brev, dateret den 13. juli 1852. Brevet er skrevet af en mand fra egnen, Niels Yde fra Tranten, der skriverfra København til Chr. Bøgh paa Nedergaarden i Giver. I brevet beklager Niels Yde sig over en vis Søren Jensen, der »har gjort sine landsmænd skam ved at rejse til København og lave en boghandel og der udbrede saadan noget ragelse. Og saa at kalde sig selv og boghandelen Gyldendal. Han maa jo huske paa, at han er født i Gyver Daal mellem lyngtoppene ved Trind Bak«.

Ja, saadan vurderede man altsaa i samtiden Søren Gyldendals værk paa den egn, han stammede fra. Familien Gyldendal har, som bekendt, sin oprindelse fra Giver. Søren var søn af læreren paa Giver gamle skole, og ved siden af skolen er der en lille kløft, som kaldtes Gyldendal – nogle vil mene, at den hed Gyverdal – men det er i hvert fald den, der har har givet forlaget navn. Og det har Giver nu ikke haft skam af, slutter Søren Nielsen.

Penny

ohanne Willemoes

– Jeg holder Aalborg Amtstidende, fordi der simpelt hen ikke er andre blade, man kan holde. Jeg læser alt i avisen, men jeg er ikke altid enig med den. Blandt andet Tv-anmeldelserne, men jeg er langt fra enig med hr. -k, siger fru Johanne Willemoes Nielsen, Giver ved Aars. Jeg har tit sammenlignet Amtstidende med andre aviser, og den kan virkelig taale en sammenligning. Der er meget læsestof, og ikke mindst kan man glæde sig over, at Amtstidende er til at stole paa. Siden 1912 har jeg læst den avis daglig, og den har altid været – og jeg haaber fortsat, den vil være det – en god og solid venstremand, som man modtager hver morgen.

Johanne Willemoes, #3317. 1890-1974 - gift med Søren Nielsen, #3631. 1885-1982.

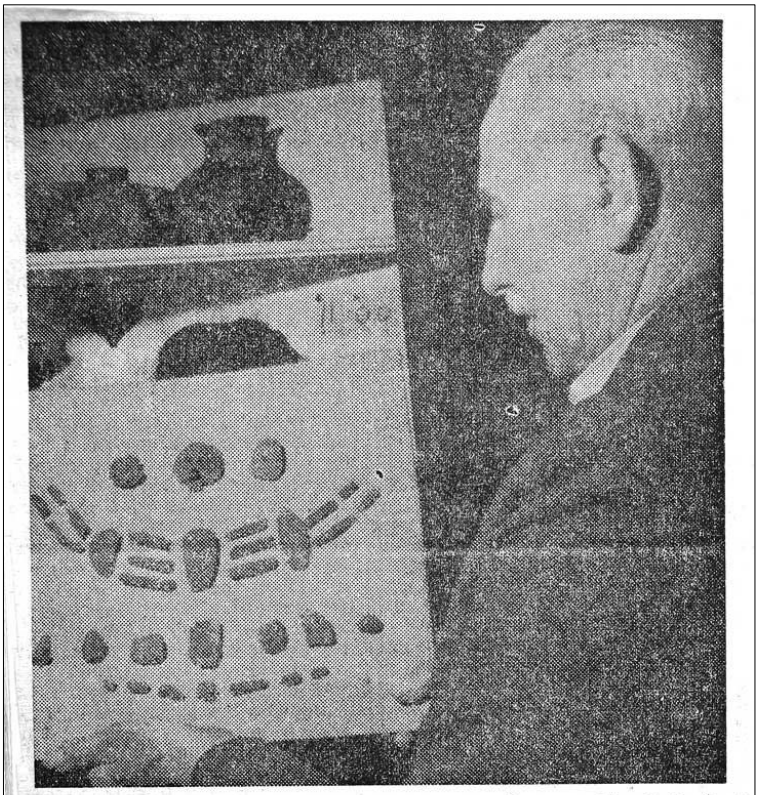

Søren Nielsen med en af sine skatte: et gammelt ravsmykke, hvis form Vestergaard Nielsen har rekonstrueret. Især den øverste store perle, der har form af et menneskehoved, er sjælden, for ikke at sige enestaaende.

*

Amatørarkæologen, tidligere gdr. *Søren Nielsen*, Giver, fylder 75 aar i dag. — I sine unge dage havde Søren Nielsen højskoleophold i Støvring og to vintre i Askov. Han arbejdede ellers som elektriker, men vendte tilbage til mulden, og ved sit giftermaal i 1917 byggede Søren Nielsen gaarden „Nørdal" paa en parcel fra sit barndomshjem „Bakkegaarden".

Søren Nielsen er kendt som en stilfærdig mand, der med flid og dygtighed har passet sin ejendom og de tillidshverv, som blev ham betroet, herunder som medlem af Skivum-Giver Sogneraad i to perioder, en del af tiden som kommunekasserer.

Fra sin barndom har Søren Nielsen haft megen interesse for arkæologien. Daværende sognepræst Brummer i Aars gravede ofte efter oldsager i Giver Sogn, og dette bidrog til at vække Søren Nielsens interesse, saaledes at arkæologien blev en hobby for ham og er det stadig.

Gennem mange aar har Søren Nielsen haft forbindelse med Nationalmuseet, og familien i Giver har jævnligt besøg af arkæologer, herunder professor P. V. Glob, der betegner Søren Nielsens oldtidssamling som en af de bedste privatsamlinger i landet. Ogsaa folk, der var i færd med at skrive doktorafhandlinger, har besøgt Søren Nielsen for at faa stof, og der foreligger endvidere en del skriftlige arbejder fra hans haand om arkæologiske spørgsmaal.

*

Søren Nielsen, #3631. 1885-1982.

Forberedelserne til Den fynske gartnerudstilling, der finder sted i Fyens Forum i dagene fra 2.—6. november, er i fuld gang, og ude i de fynske gartnerier gør man sig de yderste produktionsanstrengelser, for at dette aars udstilling skal blive det helt store sus. — Her ses en af arrangørerne, gartner Jørgen Krebs, Hjallese, sammen med en af udstillerne, gartner Lars Peter Petersen, Bellinge.

Jørgen Krebs, #10728. 1892-1994.

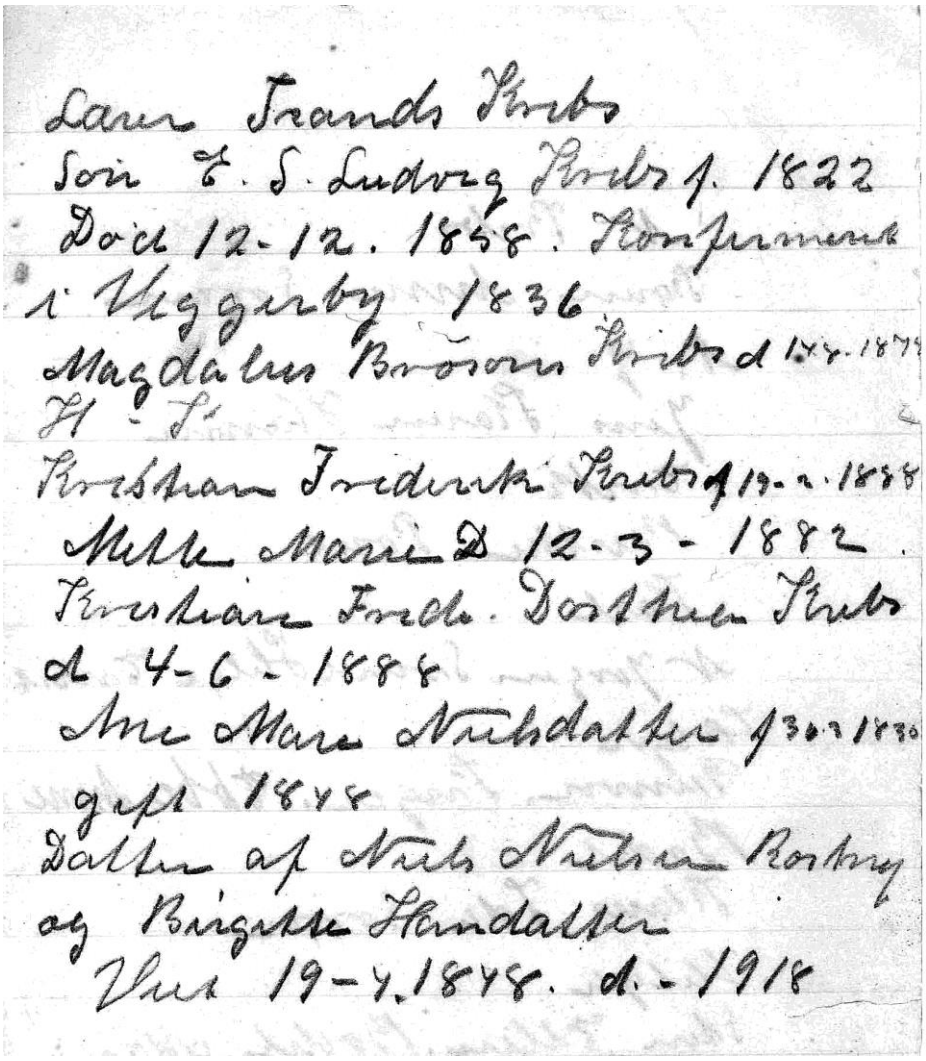
Lærer Frants Krebs
Søn E. S. Ludvig Krebs f. 1822
Død 12-12. 1858. Konfirmeret
i Veggerby 1836
Magdalus Brorson Krebs d 14-4-1872
H - I
Kristian Frederik Krebs f 19-2-1888
Mette Marie D 12-3-1882.
Kristian Frede. Dorthea Krebs
d 4-6-1888
Ane Marie Nielsdatter f 30-3-1830
gift 1848
Datter af Niels Nielsen Rostrup
og Birgitte Hansdatter
Viet 19-4.1848. d.-1918

Lærer Johan Frants Krebs, #13731. 1793-1860:

1. Søn. Ernst Samuel Ludvig Krebs, f. 1822. Død 12-12-1858. Konfirmeret i Veggerby 1836. #2540.
2. Magdalus Brorson Krebs, d. 14-4-1872.#13740. 1838-1872.

H – I

3. Kristian Frederik Krebs, #13737, d. 19-2-1888. G. m. Mette Marie d. 12-3-1882.
4. Kristian Frederik.
5. Dorthea Krebs d. 4-6-1888?
6. Ane Marie Nielsdatter, #2535, f. 30-3-1830, gift 1848 med Ernst Samuel Ludvig Krebs. Datter af Niels Nielsen Rostrup, #2541 og Birgitte Hansdatter, #2542. Viet 19-4-1848. d. 1918

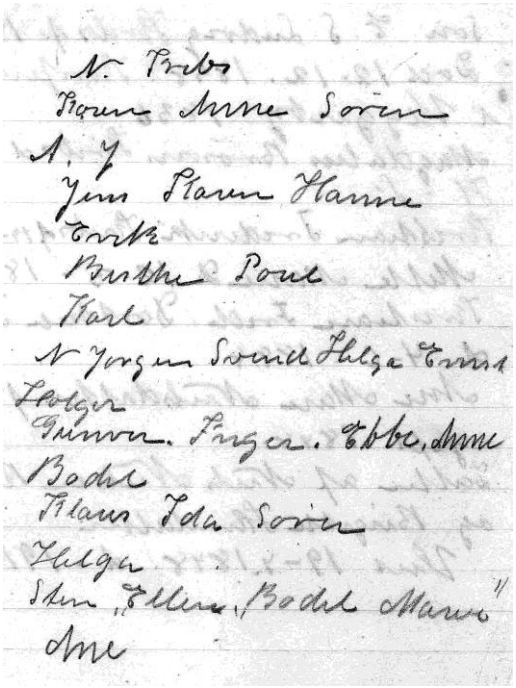
N. Krebs
Karen Anne Søren
A. J.
Jens Karen Hanne
Erik
Birthe Poul
Karl
N. Jørgen Svend Helga Erna
Holger
Gunver. Inger. Ebbe. Anne
Bodil
Klaus Ida Søren
Helga
Sten „Ellen" Bodil Marie
Ane

Efterkommere efter Marius Nielsen, #3007 og Karen Krebs Nielsen, #3006:

1. Niels Krebs Nielsen, #10676.
    a. Karen, #10680
    b. Anne, #10681
    c. Søren, #10682
2. Anders Jørgen Krebs Nielsen, #10683
    a. Jens, #10692
    b. Karen, #10693
    c. Hanne, #10694
3. Erik Krebs Nielsen, #10684
    a. Birthe, #10698
    b. Poul Krebs Nielsen, #10699
4. Karl Krebs, #10685
    a. Niels Jørgen, #10703
    b. Svend, #10704
    c. Helga, #11289
    d. Ernst, #11290
    e. Kirsten, #11291
5. Holger Krebs Nielsen, #10686
    a. Gunver, #10708
    b. Inger, #10709
    c. Ebbe, #13888
    d. Anne, #13889
6. Bodil Marie Krebs Nielsen, #10687
    a. Klaus Fredsted, #10713
    b. Ida Fredsted, #10714
    c. Søren Fredsted, #10715
7. Helga Krebs Nielsen, #10688
    a. Sten Troelstrup, #10719
    b. Ellen Troelstrup, #10720
    c. Bodil Marie Troelstrup, #10721
    d. Ane Troelstrup, #13887

Gudelig Betænkning ofver hver Dag i Ugen

Fra Frk. Sidsel Krebs, Villa »Iris«, Blære, har vi modtaget nedenstaaende Vers, der stammer fra en gammel Sangbog: »Det siungende Tidsfordriv«, formentlig fra 1780, som Frk. Krebs har fundet i et Chatol, der har tilhørt afdøde Gdr. Jens Bøgh, Nedergaard, Giver.

SØNDAG

Af Soelen Søndag har sit Navn,
All Verdens Øye Glæde,
Retviisheds Soel fra Hvile-Havn
Paa denne Dag udtræde.
Den Soel det er, som vi især
Af Hjertet skal tilbede,
En Hvile-Sted ham og tilmed
I Hjertet være rede.

MANDAG

Af Maanen Mandag Nafnet bær,
Efter de Gamlis Tycke
Omskiftelig, som Maanen, er
All Verdens Flor og Lycke.
Nu fuld, nu tom, som Hjulet om
Sig efter Maanen retter,
Den daarlig er, sin Tillid her
Til dette Jordisk sætter.

TIISDAG

Tiisdag, af Martis Stavelse
Den sidste bli'r udregnet,
En Afgud, fordum Hedninge
Den blodig Krig tilegnet,
Guds Riis det er, vi troer enhver,
En Synde-Straf og Plage.
O Herre blid! Vi bede dig,
Giv Fred i vore Dage.

ONSDAG

Onsdag af Odin Navnet har,
Historierne sande,
En stor Regent og Troldmand var
I disse nordisk Lande.
Ja, som en Gud han blev raabt ud
Og ofret ham til Ære,
Men i den Sted vi bedre ved
Gud vores Offer bære.

TORSDAG

Tore, hans Broder, givet har
Torsdag sit Navn, man siger,
Han som en Gud og agtet var
Af Folket i de Tider.
Dend blinde Æt, forvirret, slet,
Dend sande Gud ey kendte;
Ham være Tack, som for slig Snack
Sit Naadis Ord os sendte.

FREDAG

Fredag af Frigge bliver kaldt,
En viitberømmet Qvinde,
For Jordens Grøde overalt
Blef regnet en Gudinde.
Det var kun Tant, vi troe forsandt,
At Himlen eene giver,
Hvad Jorden bær, hvad Got her er,
Guds Forsiun vi tilskriver.

LØVERDAG

Af Løve Løverdag er nævnt,
Af Løve eller Blade,
En Skick de Gamle holde jævnt
For deris hellig Dage.
En Siæle Tvæt os sømmer ræt
For vor Sabbath at bruge,
Graad har den Fynd, aftoer al Synd,
Som vi har giort den Uge.

Andre meene, at Tiisdag saa kaldes af Tvised, een af Noe Børne Børn, som først beboede Tydskland, hvilket og skal have faaet sit Navn af ham, hvor hans Efterkommere tilbad ham som en Gud og helligkaldte hver Tiisdag til hans Ære.

Efterfølgende 2 sider lå løst i notaterne.

Fader Niels Nielsen Krebs[121]

var født den 8. november 1850 i Skivum Kro og moder Ane Kristiansdatter Bøgh[122] født den 13. juni 1851 i Nedergaard, Giver sogn, blev gift den 10. november 1876.

Deres første hjem blev bygget på opdyrket hede fra Lynnerup. Bygningerne var gode, stuehuset står endnu; men jorden var ikke i kultur. Lam kunne ikke trives, de fik en slags stivsyge, som jo nok var en mangelsygdom, så trods slid og slæb gav landbrug et ringe udbytte. Vi er født der alle på nær Jørgen; men jeg var knap 1½ år, da vi flyttede til Troelstrup, så jeg har ingen minder derfra.

Moder fik en gammel mand i pleje, der hed Anders Vognsild. Han havde solgt sin ejendom i Skivum og fik aftægt derfra, men kunne ikke forliges med den nye ejer, så han truede med at hænge sig, hvis fader ikke ville tage ham ind. Fader skulle så have aftægten og de ting, han efterlod sig. Han Havde vistnok været med til at passe bedstefader Ernst Samuel Ludvig Krebs[123], da han engang havde haft et anfald af sindssyge, så det var måske derfor fader tog sig af ham. Han var ret hjælpeløs og kunne ikke bevæge sig uden at lade sig glide på en lang bænk.

I 1918 kom vi til Troelstrup. Fader byttede med en Kren Nørgaard, der sagdes at være herremandssøn fra Thy. Han kunne ingen steder klare sig og hele familien endte vistnok i Amerika.

Gården var dengang en vinkelbygning opført af kampesten og der var kun fjælgulv i storstuen, som plejede at blive udlejet til bal. K. N. kunne spille.

I spisekammer og gang var kampestenspikning, som dog senere blev erstattet af henholdsvis mursten og cement; men jeg var da så stor, at jeg mange gange har fejet der.

I dagligstue og sovekammer var der hullede ler gulve, så jeg (efter sigende) faldt og slog mig, så min pande strålede i alle regnbuens farver. Der kom dog snart fjælgulve, som bedstefader Kristian Bøgh[124], Nedergaard betalte.

I køkkenet var der sus og gennemtræk fra den åbne skorsten og norddøren (som vi kaldte den), som dog snart blev muret efter; men ikke den ud til nødset. Moder syntes, det var helt rart, at hun ikke behøvede at gå udenfor; men kunne gå lige ud i nødset, når der skulle malkes. Koldt var der alligevel, så moder gik med sjal i trekant og bunden bag på. Gulvet var midt i køkkenet af mursten, resten stenpikning.

---

[121] Niels Nielsen Krebs, #2416. 1850-1906.
[122] Ane Christiansdatter Bøgh, #2415. 1851-1940.
[123] Ernst Samuel Ludvig Krebs, #2540. 1822-1858.
[124] Christian Bøgh, #2413. 1823-1909.

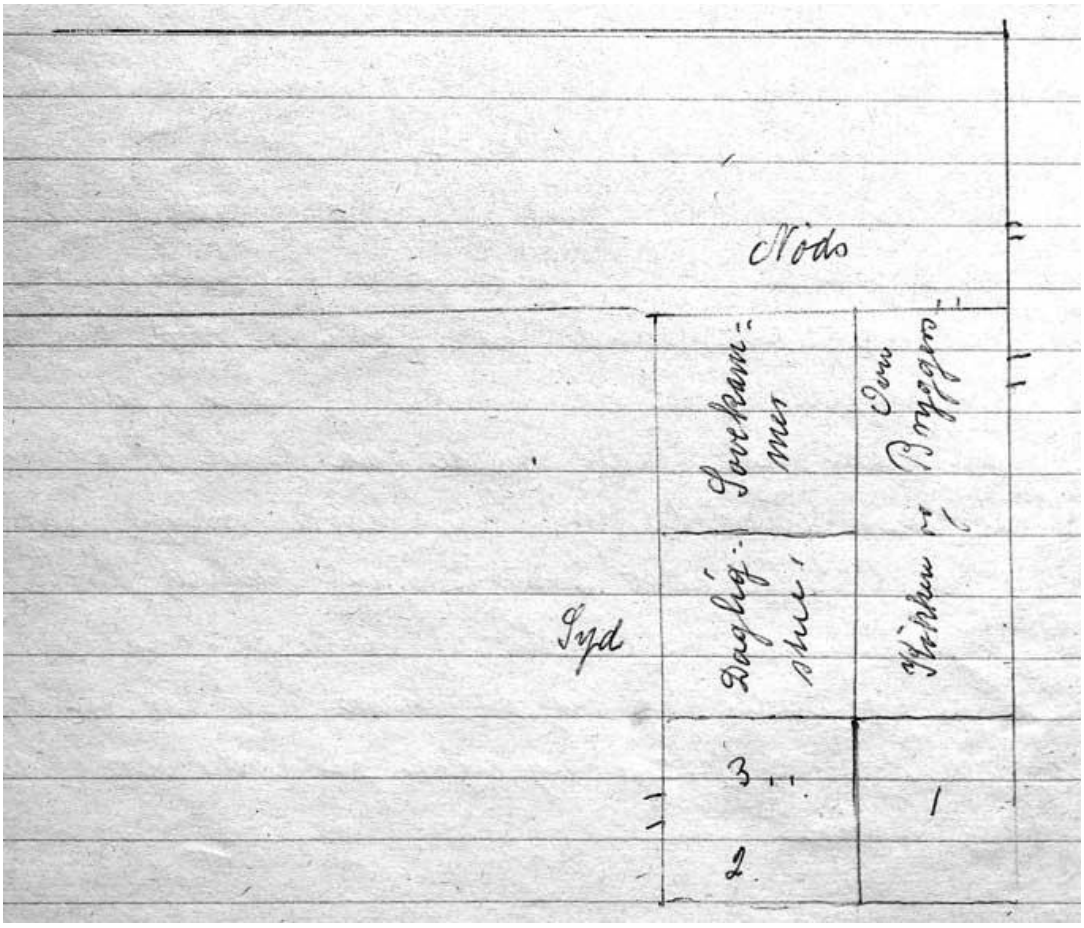

1 Storstue, 2 Spisekammer, 3 Gang med loftstrappe. Rummenes størrelse er ikke i rigtig forhold til hinanden

Efterfølgende tekst er fra bogen: **Oplevelser og Iagttagelser gennem 70 aar**, skrevet af Martin Attrup i 1936. Side 1-43 og er om hans:

Farfar: Mikkel Mortensen Attrup. 1788-1852.
Far: Christian Gregers Attrup. 1820-1886.
Morfar: Johan Frants Krebs. 1793-1860. Oldefar til Sidsel Krebs.

OPLEVELSER OG IAGTTAGELSER

GENNEM 70 AAR

Af MARTIN ATTRUP

Hørby Skole

TRYKT SOM MANUSKRIPT

1936

I Kommission hos Jørgen Wulffs Boghandel, Holbæk

S. M. Olsens Bogtrvhheri, Holbæk

Læg din Gerning frem i Dagen,
gør med Tro den Aaret rundt.
Virke stort er ikke Sagen,
men kun det at virke sundt.
(Zakarias Nielsen)

OCR-kopi af side 1-43

MIN FARFAR
Mikkel Mortensen Attrup
1788-1852
„Den gamle Dragon fra 1813"

Farstrup Sogn ligger midtvejs mellem *Løgstør* og *Nibe,* 2 *Mil* - 15 km - til hver af disse Byer, og omfatter Landsbyerne *Farstrup* med Kirke, *Kølby,* beliggende ved en større Sø, og *Stavn* ved Limfjorden. 2 Herregaarde, *Krastrup* og *Vaar,* hører til Sognet, hvis Areal er ca. 9000 Td. Land, letmuldet jord til Takst 9. -

Min Farfar, *Mikkel Mortensen Attrup,* der i 1830 fik Degneembedet *i Farstrup* efter min Morfar, *Johan Frants Krebs,* er født 1788 paa „*Bjerregaarden*" i Landsbyen *Attrup,* der paa den Tid som Fæstegods hørte ind under Herregaarden *Kokkedal* – 2½ Mil nordøst for Løgstør. Denne smukke Gaard nær ved Limfjorden, der ved sin høje Beliggenhed og sine herskabelige Bygninger minder om et kongeligt Slot, virker imponerende og tiltalende den Dag i Dag.

Ingen af de to nævnte Degne *i Farstrup* havde nogen Eksamen, men de kunde begge to baade læse og skrive og havde faaet en ret stræng Opdragelse, min Morfar hos Byfogeden *i Nibe,* og min Farfar dels i sit Hjem og dels som Rytter i flere Aar ved 5. Dragon-Regiment i Randers.

Men det var formaaende Venner, der skaffede dem Degneværdigheden i disse henfarne Tider, og dette System er ikke helt afskaffet i vore Dage, naar der søges Ansættelse eller Anbringelse.

Min livlige, fornøjelige og musikalske Morfar kan jeg tydelig huske, men jeg har aldrig set min Farfar. Til Gengæld har jeg hørt saa meget mere om ham, som interesserede mig levende baade som Dreng og som ungt Menneske.

Før og under *Napoleonskrigene* var han nemlig Dragon ved 5. Dragon-Regiment *i Randers i* flere Aar, og da Frederik d. 6. havde sluttet sig til *Napoleon den Store,* blev Regimentet under Oberst *Engelsted* sendt til *Holsten* og underlagdes den franske Divisionsgeneral *Vichery.* 4. Eskadron under Ritmester *Vittrog,* hvortil min Farfar hørte, deltog i flere alvorlige og ærefulde Rytterfægtninger. Den 26. *Sept. 1813* havde 4. Eskadron et skarpt Sammenstød med 300 gamle Kosakker ved *Gudow* i Nærheden af *Møln,* hvor Eskadronen, der var svunden ind til 60 Ryttere, vandt Sejr. Ritmester Vittrog blev i denne Anledning udnævnt til R. af D.

Den 12. Oktober havde hele Regimentet en ny og heldig Fægtning - ogsaa ved *Gudow* - mod et Regiment Husarer og Kosakker. Oberst *Engelsted* og flere Officerer udnævntes derefter til R. af D. *Den 6. December 1813* rykkede hele Regimentet ud under den franske General *Vicherys* Befaling og Anførsel for at

angribe en Afdeling Kosakker *i Rahlsted i* Nærheden af *Ahrensburg.* „Kosakkerne blev overfaldne saa raskt, at en Del af dem ikke kunde komme til Hest, og da jydske Dragoner rykkede frem, blev Kosakkerne kastet og forfulgt næsten 2 Mil, uden at General *Vichary* eller Oberst *Engelsted* kunde stanse Dragonernes Heftighed, som ikke gav sig Tid til at gøre Fanger, men vedblev at jage de flygtende Kosakker foran sig og dræbte en Mængde af dem. "Denne Heftighed havde til sidst den Følge, at de flygtende Kosakker fik Undsætning af en stor Reserve i Byen *Sych* - ca. 2 Mil fra Rahlsted - og Dragonerne var nu nødsaget til at trække sig tilbage i Hurtighed og slaa sig igennem med Tab af 70 dræbte og saarede Dragoner. „Hestene, der havde galoperet ca. 2 Mil frem, var saa udmattede, at de styrtede, hvilket gjorde Dragonerne, som red dem, til et let Bytte for Fjenden. "Oberst *Engelsted* havde faaet et dybt Saar i Panden og sin Uniform gennemstukket af Kosakkernes Lanser. Ved dette hurtige Tilbagetog var min Farfar en af de sidste af de forfulgte Dragoner, fordi hans Hest var saaret i Boven af et Lansestik, og han blev indhentet af en Kosakunderofficer, der red en hurtig og fortrinlig sort Hingst; men da han ikke vilde lade sig tage til Fange, gjorde han pludselig Front mod den forfølgende Kosak, der i strakt Galop red imod ham med fældet Lanse for at gennembore ham; men i det afgørende Øjeblik drejede han i et Nu lidt til Side, saa Kosakken ikke ramte ham. Men i Forbifarten huggede han Kosakkens Lanse over og saarede ham saa haardt, at han faldt af Hesten. Han tog derefter Kosakkens Hest, lod sin egen i Stikken og naaede tilbage til *Rahlsted.* Han fik Lov til at beholde Hest, Sadel, Bidsel, Mantelsæk m. m., og da han blev hjemsendt 1814 efter Freden i Kiel, fik han Lov til at beholde det hele undtagen Hesten, der forlængst havde revet sig løs om Natten og taget Flugten sydpaa.

Jeg erindrer tydelig disse Ting hængende paa en Hanebjælke paa Loftet *i Farstrup Skole* og kan huske, at Sadelen var et Træstativ overtrukket med Læder, og at Bidselet var prydet med smaa, hvide Sneglehuse. Som Dreng havde jeg faaet det hele baaret ned i vor Kostald, havde anbragt Sadelen paa et Skillerum og Bidselet paa en Trækrog; men da min Fader opdagede mig siddende i Sadelen og med Tøjlerne i Haanden, fik jeg en meget alvorlig Irettesættelse og følgende Tiltale: „Vil du hænge det hele paa Plads straks, det er ikke Legetøj for en Dreng! Din Farfar havde nær sat Livet til, da han tog det fra en Kosak i 1813." - Der hængte ligeledes i Dagligstuen *i Farstrup* en smuk Sabel, der var taget fra den haardt saarede, døende Kosak. -

Min Far har fortalt mig foranstaaende, og det stemmer i det væsentlige med 5. Dragon-Regiments Historie, der er skrevet af dets senere Chef Busky Neergaard i *1879.* Dette Skrift har som Forside et smukt koloreret Billede, malet af en fransk Kunstner, de la Balle, og forestiller Oberst Engelsted, der

angribes af 2 Kosakker i ,,Regimentets udmærkede Fægtning ved Rahlsted d. 6. December *1813.*" - Dette Billede har jeg hængende indrammet over mit Skrivebord, og hver Gang, jeg ser paa Billedet, maa jeg beundre min Bedstefar, den gamle, tapre Dragon, der gjorde sin Pligt paa Slagmarken og var den eneste ved Eskadronen, der kunde skrive ordentlig, hvorfor han var ansat som Ordonnans hos Ritmester Wittrog.

Efter Afslutningen af den lange Militærtjeneste rejste min Farfar hjem til sin Fødeby *Attrup* paa Kokkedals Gods, og da han baade kunde læse i en Bog, skrive en ordentlig og læselig Skrift og havde faaet Øvelse i Regning som Ordonnans og Oppasser for Ritmester *Wittrog,* blev han - uden Eksamen af nogen Art - ansat som Lærer og Kirkesanger *i Kollerup* i Nærheden af sit Hjem. Han giftede sig her *1817* med *Maren Christiansdatter,* med hvem han havde holdt Forbindelse under sin Fraværelse som Dragon. *1830* blev han, som før nævnt, forflyttet til mit Fødested, *Farstrup,* hvorfra han fik sin Afsked *1849* og døde *3* Aar efter *1852.*

Han bevarede stadig sin Interesse for Ridekunsten, lærte Godsejer *Hansen* paa *Krastrup* at ride og tilred vanskelige Heste for Herremænd og Bønder og benyttede den før omtalte Sadel og Bidselet fra Rytterfægtningen ved *Rahlsted* d. 6. Decbr. 1813. Han optraadte med Ridestøvler, Sporer og Ridepisk, naar han underviste i Ridning og tilred uvorne Heste.

Min Farfar havde en Nabo *i Farstrup,* der ejede en uregerlig sort Hingst, som man ikke kunde faa Bugt med, og en Aften, han var i Besøg i Skolen, sagde han: „Folk siger, at du kan tæmme og ride enhver Hest, men jeg tør bande paa, at du ikke kan ride min sorte Hingst, - det er der ingen, der kan, - den baade bider og slaar og gaar bagover, naar nogen vil prøve at sætte sig op paa den." „Vil du vove Hingsten", sagde den gamle Rytter, „saa skal jeg vise dig, at jeg kan ride den i Morgen den Dag!"

Bedstemor græd, da hun hørte, at hendes kære Mand vilde give sig i Kast med den ustyrlige Hest, men Farfar holdt paa sit og mødte næste Dag hos Naboen i fuld Udrustning. Naboen og hans 2 Karle fik med stort Besvær anbragt Sadel og Bidsel paa Hingsten, og de to Karle gik paa hver sin Side af Hingsten og holdt den i Tøjlen og førte den frem til sin Rytter, der hurtig anbragte sig paa Plads i Kosaksadlen, tog Tøjlerne og sagde til Karlene: „Slip saa!" Men i samme Øjeblik rejste Hingsten sig paa Bagbenene og vilde gaa bagover, men den fik i det samme et saa kraftigt Slag med den tykke Ende af Ridepisken mellem Ørerne, saa den sank i Knæ. Naboen blev vred og raabte: „Du slaar jo Hesten ihjel!" „Nej! Det dør den ikke af", sagde den frygtløse Rytter, „men den skal

vænnes til at blive ved Jorden med alle fire Ben!" I det samme fik den to saa kraftige Stød med Sporerne, saa den i rasende Galop for ud af Gaarden. Han drejede den gale Hest ned imod Farstrup Aa, der her er ret dyb, og lod den plumpe i, og da den efter denne Afkøling med Besvær slap op af Aaen ved et Vadested, red han den i skarpt Trav i Volte paa en blød Eng ved Siden af Aaen, og derefter en Mils Vej ad *Nibe* til, uden at Hingsten gjorde Modstand.

Da han kom hjem til Naboen, var den sorte Hingst hvid som Sne af Skum og med synlige Mærker af Sporer og Ridepisk, men den var saa overvunden, føjelig og træt, saa en Dreng kunde føre den ind i Stalden.

„Kan du se, jeg kan tæmme din Hest, nu er den saa føjelig overfor mig, at jeg kan ride sikkert paa den til *Randers i* Morgen. Men du skal hverken give den Æde eller Vand foreløbig, men lad Karlene tage Sadel og Bidsel af den og gnide den tør med Rughalm, ellers bliver den „forfangen" (faar Feber)!" At min gamle Farfar hverken frygtede vanskelige Heste eller var bange for Spøgelser, som mange Mennesker i hine henfarne Tider havde stor Respekt for, derom vidner et Par Træk, som min Far har fortalt mig.

En mørk Nat ved 12-Tiden kom Far og Søn fra et Aftenselskab. Vejen gik lige forbi *Farstrup Kirke,* og da de naaede Kirkegaarden, sagde den gamle: „Jeg har i Dag glemt min Salmebog inde i Kirken; jeg har Nøglen i Lommen og gaar ind og henter den, saa kan du staa her udenfor saa længe!" Min Far tilbød at hente Salmebogen næste Dag, men den gamle sagde: „Det behøves ikke, da vi nu gaar lige forbi." Den gamle gik ind paa den mørke Kirkegaard, og lidt efter hørte min Far, der var bange nok ved at staa udenfor, sin Fars Stemme raabe: „Hvem der!" og endnu en Gang: „Hvem der!" og dernæst: „Hvis du ikke svarer, slaar jeg dig ned!"

Min Far hørte, at der faldt et haardt Slag og hørte Tummel mellem Gravene og hørte derefter, at den gamle lukkede Kirkedøren op og kom ganske uanfægtet ud til sin Søn med Nøglen i den ene Haand og Salmebogen i den anden.

Da han kom ud til sin rædselsslagne Søn, sagde han: ,,Jeg ser ikke saa godt, som jeg plejer, Christian; det var en Hest, der var kommen ind paa Kirkegaarden og stillede sig i Vejen for mig, men jeg troede, det var en Tyv, der vilde stjæle Fattigbøssen inde i Vaabenhuset, og derfor slog jeg til."

Ved en anden Lejlighed havde den før nævnte Nabo og hans Karl anbragt sig en Aftenstund oppe paa en Kæmpehøj, som de vidste, min Farfar skulde lige forbi, naar han gik hjem.

Da de hørte ham komme, lavede de ved Hjælp af Flint, Staal og to af de gammeldags Fyrtøjer, som H. C. Andersen ogsaa har kendt, en Gnistregn, der saa

ret faretruende ud oppe paa en Høj, der havde Ord for at være en „Troldhøj".

Den gamle Rytter listede ikke uden om, men begyndte at bestige Højen trods Gnistregnen, der funklede til alle Sider. „Tror I, jeg er bange for Spøgeri! Jeg skal min Gud og Herre flytte jer ned!" Og da han naaede Toppen af Højen og hævede sin Stok, forsvandt „Spøgelserne" med god Fart ned imod Byen. - Men trods sine gode Kræfter og sit stærke Helbred, havde de mange Aar som omflakkende Rytter - særlig i Krigstiden - sat sine Spor. Efter hans egne Udtalelser maatte Dragonerne i den strænge Vintertid tilbringe mange lange og kolde Nætter i Udhuse, Kirker og Lader eller paa aaben Mark under Vagttjeneste, og det havde mærket ham saaledes, at han i sine sidste 10 Leveaar var en svagelig Kæmpe.

Men til Held for Hjemmet i Farstrup Skole havde min Far faaet Lærereksamen og vendte hjem fra *Snedsted Seminarium 1843* med en fin 1. Karakter og med en udmærket Anbefaling fra den landskendte og udmærkede Seminarie-forstander, *Ludvig Christian Møller.*

Min Far overtog fra *1843* min svagelige Farfars Gerning paa eget An- og Tilsvar og fik kun *Kost* og *Logi* som Vederlag for sit Arbejde og ingen Løn, men som god Søn bevarede han Hjemmet for sine gamle Forældre i næsten 10 Aar.

Af min Fars Regnskabsbog fra *1844* - det første Aar, han var hjemme som Hjælpelærer - kan man se, hvor flittig og nøjsom han var. Hans Indtægt for hele Aaret var: *21* Rd. *4* Mark, *5* Skilling = *43* Kr. *43* Øre, der var tjent ved privat Undervisning og Husflidsarbejder. Den samme Regnskabsbog udviser, at de 2 Aars Ophold paa Seminariet, - heri indbefattet Klæder, Fodtøj, Lys og Brændsel samt Bøger og andre Rekvisitter, har kostet i alt *176* Rd. *2* Mark *10* Skilling = *353* Kr.

Disse Tal taler for sig selv, her behøves ingen Kommentar.

Det Embede, min Farfar havde, blev besat af Ejeren af Herregaarden *Krastrup,* men da denne Kaldret skulde ophæves ved Udgangen af Aaret *1849,* blev min Farfar og min Far kaldt op paa Herremandens, Valdemar Hansens Kontor, juledag *1849,* og paa denne juledag afskedigede V. H. min Farfar og kaldede min Far til Skolelærer og Kirkesanger *i Farstrup.* Kaldsbrevet blev udfærdiget samme Dag. Det hele foregik i Løbet af et Par Timer; og med venlige og anerkendende Ord forlod Fader og Søn Krastrup - den ene afskediget, den anden ansat. Den Gang var Lærerne fri for Trappegang, Indstillinger, Præsentationer og andre Omsvøb.

Ifølge Kaldsbrevet skulde min Far udrede i Pension *til* sin Formand - altsaa til sin

egen Far - *12 Skæpper Rug* og *10 Skæpper Byg* - in natura, *5 Skæpper Byg* efter Kapitelstakst og 5 Rigsdaler i Penge; altsaa 3 3/8 Td. Sæd og 5 Rigsdaler - ialt ca. 40 Kr., - det kan man kalde Efterløn. Men denne Pension blev aldrig udredet, da *Familien* Attrup fremdeles holdt sammen som hidtil i den gamle Skole.

Efter Farfars Død i 1852 blev der tillagt hans Enke i aarlig Pension 16 Rd. = 32 Kr. Min Far udbetalte hende disse Penge i Sølv, da hun havde en stor Mistro til „Sedler" fra Pengekrisens Tid, men hvert Aar, naar hun fik Pengene, sagde hun til sin Søn: „Jeg takker Gud og de gode Mennesker, der giver mig de mange Penge!" Hvor maa man beundre den Tids Nøjsomhed, Tilfredshed og Taknemlighed.

Det er ret sjældne Egenskaber i vor - Guldalder.

MIN FAR

Christian Gregers Attrup

1820-1886
En gammel Degn i sin Degnestavn

I Farstrup Skole, der er udflyttet fra *Farstrup By*, hører min Slægt hjemme, da min Morfar, Degnen j. F. *Krebs* var Indehaver af Embedet fra 1818 til 1830, min Farfar *M. M. Attrup* fra 1830 til 1849, og min Far fra 1849 til sin Død 1886.

Begge mine Forældre: *Christian Gregers Attrup* og *Esther Salome Louise Krebs,* har levet som Børn i det samme tarvelige, beskedne Lærerhjem i hver sin Tid, og først mange Aar efter traf de hinanden som voksne og blev Ægtefæller i det gamle Barndomshjem. - Herom senere! -

Skolen i Farstrup ligger for sig selv paa den aabne Mark. Haven Øst for Skolen er ret ufrugtbar med nogle faa vejrbidte Træer særlig Pil og Hyld og et eneste Kirsebærtræ ved den østlige Gavl.

Nord for Skolen er der høje, lyngklædte Bakker, der luner for Nordenvinden, og hvorfra der er en vid Udsigt til alle Verdenshjørner. I Øst kan man se til Nibe, i Vest til Bakkerne ved Løgstør, i Nord ind over Limfjorden, der som et Sølvbaand adskiller „Himmerland" og „Hanherred" - Digteren Skjoldborgs Enemærker. Syd for Skolen var der store, flade Marker og i Baggrunden et stort Moseareal, „Viderupkær".

Kirken og Præstegaarden ligger i km øst for Skolen.

Farstrup Skolebygning bestaar af en lang, grundmuret Længe med Straatag. I den østlige Ende af dette ca. 40 m lange, skønhedsforladte Hus er der en rummelig Skolestue. I den vestlige Ende findes Lo, Lade og Stalde til Køer, Grise og Faar, men ikke til Heste.

I Midten var der Beboelseslejlighed med fælles Entre for Lærerfamilien og ca. 80 Skolebørn i en toklasset Skole.

Et mindre Udhus, indrettet til Høns, Duer og Brændsel samt „Aftrædelsesrum", dels for Lærerfamilien og dels for Skolebørnene, hører til Skolebygningen.

Ved den østlige Gavl af Udhuset var der en med Brønddække forsynet t S m dyb Brønd med fortrinligt Drikkevand, der blev trukket op i en stor Spand, der ved et langt, stærkt Reb var forbunden med en cylinderformet i m lang Bom, der drejedes rundt med et Haandsving af Jærn. Der skulde gode Kræfter og ret lang Tid til at trække Vand op til 4 Køer, og det samme var Tilfældet, naar der skulde brygges Øl og holdes Storvask.

Erik Bøgh skriver om sin Landsbyskole *i Fuglebjerg* paa Sjælland i et af sine geniale Rim:

,,Jeg har en Bolig at more mig i,
den hører til Embedet og er fri,
ikke for Skatter blot men for alt,
hvad der er Hygge og Luksus kaldt.
Ovnen ryger, men Enken derinde
forsikrer, det er kun med visse Vinde.
Skorstenen bøjer sig mildt deltagende,
den gør mig vist en Visit en af Dagene.
Her sidder jeg daglig fra 9 til 3
og læser med Ungerne A B C,
2 Gange 2 og Bibel og „Balle".
Bare de kunde forstaa det halve."

Min gamle Far kunde synge den samme Vise.

Skolestuen var rummelig med Murstensgulv og en stor „Bilæggerovn", hvori der blev fyret med Tørv ude fra „Gangen". Der var ret smaa Vinduer paa tre Sider og ingen Ventilation. Skolebordene var som store Spiseborde paa et Dyrskue, lange, brede, umalede og flade; under Bordene var der et Par Brædder anbragte til Tavler, Bøger m. m., og til hvert Bord hørte der to lange Træbænke. Pigerne sad ved den ene Side af de lange Borde og Drengene ved den anden Side.

Katederet, der var anbragt paa en Forhøjning, var et mindre Bord med Skuffe i, hvortil hørte en Træstol med Rygstød. Man fristedes ikke til at blunde, naar man sad der, og jeg forstaar ikke, at min Far var i saa godt Humør og befandt sig saa vel i disse Omgivelser og kunde holde saa god Disciplin.

Det var saa meget mere prisværdigt, som der paa den Tid ikke var mange Opmuntringer at opnaa for en Landsbydegn midt imellem Løgstør og Nibe, hvor ingen af Nutidens Behageligheder og Bekvemmeligheder fandtes, naar jeg fraregner *„den gule Postvogn"* til 4 Personer, der daglig kørte fra Løgstør over Nibe - til Aalborg og Retur.

Vi havde een Gang om Ugen Forbindelse med Aalborg ved en hjemlig „Landpost", Søren Grøn, der boede i Sognet og gik sine 80 km - Tur og Retur - een Gang hver Uge, og det var en Begivenhed for os Børn, naar han kom ind ad Døren med „Aalborg Stiftstidende" i Format som ¼ af vore Aviser og kun med 4 Sider - særlig udenlandske Meddelelser og et Par Annoncer. Det var et

Pust fra den store Verden.

Naar vi sendte Brev til vor kæreste Morbror, Nicolaj Peter Krebs, der var Møller og Bager i Gudumholm, - 15 km Øst for Aalborg, -var Brevet „anbefalet" til Købmand Ankjær i Aalborg, hvor Søren Grøn afleverede det, og hvor min Morbror fik det udleveret, naar han - ofte efter 14 Dages Forløb - kom kørende til Købmandsgaarden.

Men de gamle, stovte Degne i Sleth Herred sørgede selv for nogen Opmuntring og Oplivelse. De mødtes hvert Kvartal paa Omgang i hverandres Skoler til Lærermøde, der foregik paa den Maade, at vedkommende Skoles ældste Klasse var til Stede og blev præsenteret og eksamineret i de forskellige Fag, og bagefter blev Præstationen bedømt og diskuteret til fælles Bedste og Belæring.

Derefter blev der serveret et stort Fad Smørrebrød med Øl og Snaps og fortsat med selskabeligt Samvær med Taler, Samtaler og Sang, og man skiltes med Vennesind og godt Humør. Befordringsmidlet til disse Lærermøder var „Apostlenes Heste", og jeg har ofte sammen med min Far, der tog mig med - for Selskabs Skyld, - gaaet fra 3 til io km for at naa den Skole, hvor Mødet skulde holdes.

De gamle Degne har her givet et godt Eksempel til Efterfølgelse. De lagde *„Kortene paa Bordet"* overfor hverandre til fælles Bedste og kunde samtidig iagttage, om der var Orden og Disciplin i en Kollegas Skole.

Jeg mener, at disse gammeldags *Instruktioner* havde mere Betydning for Skolearbejdet og Samfølelsen end Nutidens Instruktionskursus med en Specialist som Vejleder, ridende paa sin Kæphest i et enkelt Fag. Som Forholdene er nu de fleste Steder, har man end ikke Begreb eller Anelse om Arbejdet i den nærmeste Naboskole. Jeg har haft personligt Udbytte af disse gammeldags Lærermøder i Sleth Herred, endskønt jeg kun var ,,Snyltegæst" - „for Selskabs Skyld". Jeg fristes til at henstille: ,,Gak hen og gør ligesaa", og lad Amtsskole konsulenterne deltage som Gæster. Hvad der her kunde opnaas ved denne „indbyrdes Undervisning", vilde virke paa samme Maade som Husmandsrejserne virker i vor Tid, - initiativgivende og udviklende.

Disse tilbagevendende Præsentationer for Nabolærerne virkede animerende i Kontakt med min Fars livlige Undervisning og bidrog til, at vi arbejdede med Liv og Lyst. Vi sang næsten hver Time nogle fornøjelige Sange, som min Far ledede med sin Violin, som han var en Mester i at bruge. Vi stod op under Morgenandagten og Sangen, og det var en hel Hvile for os at slippe fra de haarde Træbænke.

Min Far var paaskønnet baade af Befolkning og Tilsyn. At han var en begavet og dygtig Lærer trods de primitive Forhold, har jeg læst i hans Embedsbog, hvor Provst Mørch fra Barmer har skrevet:

„Med en sand Fornøjelse bemærkede jeg Børnenes Fremgang i begge Klasser (78 Børn) under den nidkære og dygtige Lærers Vejledning. Skolens Tilstand er særdeles tilfredsstillende. Sangen gik sjælden godt, og Gymnastikken var bedre end almindelig."

Far var dengang henimod 60 Aar, men ingen undgaar sin Skæbne. Der kom en tarvelig, oppustet og krakilsk Præst til Sognet, og han fortrædigede og ærgrede min Far saa meget, saa jeg tror, „han kunde have levet mangen god Dag længere", hvis han havde faaet Lov til at leve i Fred for denne Forlorenhed af en - ‚Herrens Tjener".

Provst Mørch skrev til min Far om Vedkommende: ,,Jeg har kendt mange, mange Præster, men aldrig een saa ubehagelig og uværdig Præst som han."

Da han blev forflyttet til et andet Embede, hvorfra han senere *maatte søge Afsked*, fik han ved sin Afrejse fra *Farstrup* et Skrivetøj, som en lille vigtig Proprietær havde samlet lidt Penge ind til i „Menigheden". Præsten sendte selvfølgelig i den Anledning en svulstig Tak til „Menigheden", for at „Godtfolk" skulde erfare, hvor afholdt han var. Et Par Dage efter stod der i samme Avis en Meddelelse fra Herremanden paa „Vaar", der var Kirkeejer:

„Jeg meddeler herved, at jeg ikke har nogen Andel i det ham som Takoffer sendte *Blækhus."*

Beboelseslejligheden bestod af en Spisestue, en Dagligstue (Storstuen), hvor vi sjælden blev indladt, et Sovekammer og et Gæstekammer, samt Køkken, Bryggers med Bageovn og et Spisekammer. Alle Rummene var ret indskrænkede.

I dette tarvelige Hjem og i denne Skolestue udførte mine Forældre hver for sig deres Gerning, og det var med Glæde og ikke sukkende. Vi Børn lærte af vore Forældre, at „Gudsfrygt med Nøjsomhed er en stor Vinding"; og deres Flid, Tilfredshed og Taknemmelighed har sat sit Præg paa os alle og har været en god Arvepart.

Hvad en Skolelærer i „Himmerland" maatte nøjes med og være tilfreds med, var 30-40 Tdr. Sæd efter

Kapitelstakst - altsaa ca. 400 Kr. - samt Offer og en jordlod til 2 Køer og 6 Faar og desuden fri Bolig og Brændsel. Men hvad der ikke fremgaar af foranstaaende,

er hine Tiders Velvilje og Offervilje over for en afholdt Lærer.

Gaardmændene drev jordlodden (10Tdr. Land) gratis, kørte Gødning ud, Sæd og Hø ind o. s. v. og var delte i Hold, der hver for sig satte Pris paa ,,Hoveriet" og blev rigelig beværtede efter endt Arbejde. Fra saa godt som alle velhavende Hjem fik min Mor hver Uge tilbragt Slagtemad, nybagt Sigtebrød, Æg, Kyllinger, Aal, en And o. s. v., og fra en bestemt Storgaard i Sognet fik hun hvert Aar et fedt Lam og en fed Gaas; men fra denne Gaard gik der ogsaa 7 udmærkede Børn i Farstrup Skole. Vi manglede aldrig god og rigelig Kost. Naar Mor syntes, at hun fik for meget, sagde hun til Far: „Hvad skal vi dog gøre ved al den gode Mad?" og Far sagde gerne: ,,Ja! det strømmer ind til os fra alle Kanter, og *her er godt at være,* men du kan jo give nogle fattige Mennesker af din Overflod."

Til daglig fik vi 6 Børn hver Morgen Øllebrød med Mælk i, men uden Sukker, og hver Aften Grød med Sirup i „Smørhullet", 2 Retter vel tillavet Mad til Middag, og om Eftermiddagen fik vi „Mellemmad" - som Regel et Stykke kogt eller stegt Flæsk, hvortil vi kunde spise Brød efter Behag, men der vankede ikke mere Flæsk end det tilmaalte.

Juleaften husker jeg særlig; da fik vi Risengrød med Kanel og stort Smørhul og *Mjød* til, Klipfisk med Sennep, Steg, Æbleskiver, Klejner og Pebernødder, men Juletræ kendtes ikke den Gang i jævne Hjem. Baade i mit Hjem og i alle Gaardene havde man i Juletiden et stort *„Saltmadsfad"*, hvorpaa der var anbragt en kogt, røget Skinke pyntet med Nelliker, et kogt, røget Faarelaar, Rullepølse, saltet Medisterpølse og Kødpølse. Dette overdaadige „Saltmadsfad" blev sat frem, naar der kom Julegæster, og hertil hørte varm, stuvet Hvidkaal med Kanel paa, hjemmelavet stærk Sennep og desuden Snaps og hjemmebrygget Juleøl. Det var en Ære for en Husmoder at kunne præsentere et fint „Saltmadsfad", men de gamle Husmødre forstod deres *solide* Madlavning til Fuldkommenhed, og jeg mindes endnu Smagen af den gode Julekost paa ,,Saltmadsfadet", der ikke kendes her paa Sjælland.

Min Mor stod ikke tilbage her. Hun kunde med en nylig konfirmeret Pige til Hjælp passe sin Mand, sine 6 Børn og sit Hjem, lave nærende og velsmagende Mad, brygge godt Øl, bage godt Brød, kærne Smør, støbe Lys, slagte, vaske og holde Tøjet helt og rent. Om Aftenen strikkede hun eller spandt Uld og Hør paa sin fine Rok. Vi maatte karte Uld om Aftenen, og jeg har „heglet" Hør og revet Fingrene til Blods flere Gange. Min Mor farvede selv Uldgarnet, og jeg husker, at jeg blev sendt i Skoven ved Herregaarden *Vaar* for at fylde en lille Pose med Mos, som jeg pillede af *Egetræernes* Stamme. Dette Mos gav en smuk,

klar, lysebrun Farve, der aldrig falmede, om Tøjet blev nok saa gammelt. Jeg har et hjemmelavet Rejsetæppe, hvortil min Mor har spundet og farvet Garnet, og det er lige saa smukt i Farven, som for 50 Aar siden og er uopslideligt. Hun forsynede baade sin Mand, sine Børn og sig selv med hjemmelavet „Vadmel" og „Hvergarn" til dagligt Tøj og med hjemmestrikkede Strømper og Undertøj. Intet Arbejde var hende fremmed undtagen Vævning, som hun fik besørget hos en Kone i Sognet; men jeg begriber ikke, hvorledes det hele kunde overkommes, og Nutidens Mennesker kan heller ikke begribe det - og vil daarlig tro det.

Min Mor sagde ofte: „Tidlig i Sko og sildig til Ro, det giver baade i Lade og Lo", og „Staar man sildig op, har man en kort Dag, og Natten vil snart indhente os". Den, der staar op Kl. 4 og gaar i Seng Kl. io, har en længere Arbejdsdag og kan udrette mere end den, der har den *normale 8* Timers Arbejdsdag.

Min Mor var over Middelhøjde med rank Holdning, et smukt Ansigt og et tiltalende Ydre og havde sin Slægts mørke, fyldige Haar og milde Øjne. Vi havde god Respekt for hende, og hun taalte ikke, at vi sad og dovnede med krum Ryg og dovne Bevægelser, for saa lød det: „Ret Ryggen og tag dig noget for!" Jeg har kun een Gang faaet en alvorlig Afbankning af min ellers saa kærlige Mor, og den glemmer jeg aldrig.

Vore 4 Køer gik løse om Efteraaret sammen med en Del andre Køer, og vi var 4 Drenge, der vogtede hele Flokken. Vi lavede hver Dag et Baal af Lyng og tør Gødning, som der var nok af paa Markerne; og i den glødende Aske stegte vi Kartofler, som der ogsaa var nok af paa de lette jorder, og som vi havde faaet Lov til at tage saa mange af, som vi ønskede. En stegt Kartoffel er en *Herreret* - prøv det, og vi spiste disse varme, stegte Kartofler til vor medbragte „Mellemmad".

Min Far havde i Flokken en klog, graa Ko, der opdagede os, hver Gang vi nød vore varme Kartofler, og den benyttede Lejligheden til lumskelig at liste sig hen til en grøn, nysaaet Rugmark, hvor Adgang var strængt forbudt".

Derover tabte jeg selvfølgelig Taalmodigheden, løb efter Koen, fik fat i Halen og piskede løs paa den med min fortrinlige Vogterpisk. Koen skulde kælve om Efteraaret og var alt for tung til det hurtige Løb og den haarde Medfart, men det tænkte jeg ikke paa.

Uheldigvis for mig - men ikke for Koen - havde min Mor set det hele fra Køkkenvinduet, og da jeg kom hjem om Aftenen med vore Køer og havde faaet dem i Stald, kaldte min Mor mig ind i Køkkenet. Jeg troede, jeg skulde have lidt varm Mad, som jeg plejede at faa; men den varme Ret fik jeg af et Spanskrør i den dertil anvendelige Bagdel. Mor var meget vred, holdt mig i Armen og slog haardt til og sagde:

„Jeg har talt de Slag, du gav den stakkels graa Ko, og nu skal du selv føle, hvor ondt det har gjort paa Koen og vænne dig til at passe, hvad du er sat til, selv om du spiser stegte Kartofler sammen med andre Drenge. Du skal være god imod Dyr, de har ingen anden Gud end os Mennesker." - Straffen var vel fortjent.

Mor sagde ofte: „Vi har alt af Gud og intet af os selv." Tabte hun et Stykke Brød paa Gulvet, tog hun det hurtig op, kyssede Brødet og sagde: Det er en Guds Gave, og derfor maa det ikke gaa til Spilde, - Hunden og Katten kan æde det!"

Mor stadfæstede det gamle Ord: „Brugt Nøgle er altid blank." Hun bevarede sin Arbejdslyst til det sidste, bevarede sit gudhengivne Sind og sit kærlige Hjerte overfor os alle.

Min Far var lige saa energisk og flittig som min Mor. Foruden at passe sin Skole i den lovbefalede Tid, brugte han sin Fritid til Snedkerarbejde, Malerarbejde og Husflid, og han var saa fingernem og opfindsom, saa han kunde lave og reparere, hvad han fik under sine Hænder.

I den før nævnte Regnskabsbog kan jeg se, at min Far i sin Fritid har lavet 108 Gravminder og har haft en Indtægt heraf paa 742 Daler = 1484 Kr. Disse Gravminder bestod af et anseligt Kors af Egetræ med Fodstykke og Ramme, og min Far malede disse Kors hvide og forsynede dem med Navn og Data, prentet og malet med sirlige Bogstaver.

Han lavede smukke, haandskrevne „Mindetavler" over de afdøde. Disse Mindetavler findes endnu indrammede i gamle Hjem i Farstrup Sogn. Han skrev Kontrakter, Dokumenter og Testamenter, digtede Sange til festlige Lejligheder o. s. v. Jeg har i mit Hjem flere smukke Ting, som min Far har været Mester for.

Han var en høj, kraftig Mand med et udmærket Helbred, et taknemmeligt Sind og godt Humør; men en heftig Lungebetændelse, som han paadrog sig ved en Køretur paa en kold Vinterdag - uden Kappe eller Pels - for at synge i en kold Kirke for Nabolæreren, endte i Løbet af 3 Dage hans Levnedsløb i *1886 i* en Alder af *66* Aar til stor og uventet Sorg for hans efterladte Hustru og Børn.

Min Mor overlevede sin kære Mand i *24* Aar og døde i 1910 i en Alder af 84 Aar.

Hun blev begravet ved sin Mands Side paa *Farstrup* Kirkegaard, hvor et Mindesmærke rejst af Venner bevarer Slægtsnavnet, der har været knyttet til Kirke og Skole *i Farstrup* fra 1830 til 1886.

Herremanden paa Krastrup var stadig en god Ven og Støtte for det beskedne, tarvelige Lærerhjem i Farstrup lige fra sine unge Dage, da min Farfar lærte ham Ridekunsten. Det fortsattes, da han som Formand for Sogneforstanderskabet benyttede min Far som Sekretær og mig som Brevbærer.

Han var ugift - en Ungdomskærlighed var bristet for ham - men han holdt meget af Børn, og jeg stod i hans særlige Gunst og fik ofte i Specie *(4 Kr.)*, naar jeg bragte ham Breve fra min Far.

Valdemar Hansen var juridisk Kandidat, var Medlem af Aalborg Amtsraad og Formand for Sogneforstanderskabet i Farstrup Sogn. Medlemmerne mødte paa Krastrup og blev beværtede solidt og tarveligt med skaaren Smørrebrød, Snaps og hjemmebrygget Øl.

Medlemmerne bøjede sig gærne for denne kloge, hæderlige, rettænkende Personlighed af den gamle Skole og havde gærne *„samme Mening"* som Hr. Hansen.

Da der blev Tale om at anlægge en jernbane mellem *Løgstør* og *Hobro* med delvis Garanti fra de tilgrænsende Sogne, mødte der en Dag en Deputation paa Krastrup, hvor Sogneforstanderskabet i den Anledning var sammenkaldt. Da Ordføreren for Deputationen havde fremstillet og anbefalet Sagen, udtalte Hr. Hansen:

„En saadan jernbane vil skaffe os en Mængde urolige Jernbanearbejdere ude paa vor fredelige Egn, den kan sætte Ild paa Lyngheden, paa Gaarde og Huse og forskrække baade Dyr og Mennesker og køre over dem, saa jeg for mit Vedkommende maa svare et afgjort Nej! til den ærede Deputation. Men jeg ved ikke, hvad de andre Medlemmer af Sogneforstanderskabet vil svare og ønsker, at hver enkelt siger sin Mening!"

Derefter rejste den første Mand sig op og udtalte de bevingede Ord: *„Jeg har samme Mening som Hr. Hansen!"* og derefter gentog 7 andre ærede Medlemmer hver for sig: *„Jeg har samme Mening som Hr. Hansen!"*

„Her ser de, mine Herrer", udtalte han dernæst til Deputationen, „at alle Medlemmerne er enige med Formanden!" -

Jeg har faaet ovenstaaende Fremstilling fra et Medlem af Deputationen, der kendte de enkelte Sogneforstandere og havde den fornøjelige Evne at kunne gengive: „Jeg har samme Mening som Hr. Hansen!" med Vedkommendes særlige Optræden og Stemmeføring.

Ved en anden Lejlighed opnaaede Hr. Hansen det samme enstemmige Resultat.

I Aaret 1869 blev min Fader indstillet som Nr. i til et Embede med betydelig

større Løn og bedre Bolig, Have og jordlod i Nærheden af Aalborg, og da V. Hansen fik det at vide, sammenkaldte han Sogneforstanderskabet i Skolestuen i Farstrup og udtalte:

,,Det ser ud til, at Attrup vil faa et bedre Embede ved Aalborg, men det synes jeg, at vi er daarlig tjente med, vi kan faa en daarlig Lærer i Stedet for en god, og vi kan faa en Krakiler i Stedet for en Mand, vi sætter Pris paa. Derfor foreslaar jeg, at vi giver ham et saa stort personligt Tillæg i hans Embedstid som Paaskønnelse for hans Embedsvirksomhed, saa Embedet her faar samme Løn, som det han søger."

Her gentog der sig det samme som før fortalt. De enkelte Medlemmer havde samme Mening som Hr. H.

Derefter blev min Far kaldt ind i Skolen, og da Hr. Hansen i faa, venlige Ord meddelte ham Sogneforstanderskabets Beslutning og Ønsket om at beholde ham, tog min Far med stor Glæde og Tilfredshed derimod og sagde Tak med Taarer i Øjnene, da han helst vilde blive i Farstrup gamle Skole og i det Hjem, hvor han den Gang havde været i 39 Aar - fra I 830-69, og hvor han forblev til Dagenes Ende i 1886.

Min Far havde en Gang Tilbud paa et Hus med 15 Tdr. Land, som han kunde købe billigt ved at udbetale kontant hele Købesummen, men han manglede hertil 400 Rigsdaler og henvendte sig herom til Valdemar H. som Kautionist. V. H. sagde ved denne Lejlighed: ,,Her ved dette Bord udbetalte min Far engang i 2,000 Rigsdaler som Kautionist for en god Ven, og sagde den Dag til mig: „Valdemar! vil du love mig, at du aldrig gaar i Kaution for nogen, ikke om det var din egen Bror, og det lovede jeg min Far, og derfor vil jeg ikke kautionere for de 400 Rigsdaler."

Min kære Far var meget skuffet og sagde: „De maa meget undskylde - det vidste jeg virkelig ikke!"

Hr. H. svarede ikke noget hertil, men lidt efter rejste han sig fra sin Skrivebordsstol og gik hen til sit store antikke Chatol, aabnede et hemmeligt Rum og sagde til min Far: „Jeg vil laane dig 400 Daler."

Far tilbød ham 1. Prioritet i Huset og takkede. ,,Jeg kan ikke fordrage Prioriteter, Kautioner eller Kredit", sagde Hr. H., ,,for de tre Ting vil blive en Ulykke for mange Mennesker; men jeg vil gærne hjælpe en hæderlig Mand, og det ved jeg du er. Denne Sag er imellem os, og jeg ønsker den ikke omtalt og ønsker derfor heller intet Gældsbevis - for Livs og Døds Skyld." -

Jeg husker en Aften, hvor jeg var sammen med min Far paa Krastrup. V. H. sagde i Samtalens Løb: ,,Jeg ved, du tænker paa at sende Martin til *Ranum* Seminarium; det synes jeg ikke om. - En Skolelærer tjener alt for lidt. Sæt ham hellere i en god Skole i *Aalborg* et Aarstid, og hvis det viser sig, at han har til-

strækkelige Evner, vil jeg sørge for Resten, saa kan han blive Student og siden gaa videre, til hvad han har mest Lyst til og Anlæg for!"

Det var et usædvanlig godt Tilbud, men paa den Tid var det en almindelig Opfattelse, at kun fine og fornemme Folks Børn fra Overklassen havde Evner til Studeringer, og mine lidet formuende Forældre var bange for, at Opholdet *i Aalborg* var saa dyrt, saa der ikke senere blev Raad til at sende mig paa Seminariet og frygtede for, at mine Evner ikke slog til, saa Pengene blev spildte.

Min Far sagde tillige, husker jeg: *„Jurister* skal kunne gøre *sort* til *hvidt,* - og det er ikke godt. - *Læger* kan slaa Folk ihjel med forkert Medicin, og det er heller ikke saa godt; og det at blive *Præst* er en vanskelig Sag, hvis de ikke tror og lever efter, hvad de selv siger, - det er næsten det værste. - Men en Skolelærer er ikke udsat for alt det, og derfor mener jeg, Drengen skal til *Ranum."* Og saaledes blev min Skæbne foreløbig afgjort, men det var ikke Hr. Hansens Skyld.

Han satte ikke sine Penge i en Sag, før han følte sig overbevist om, at den kunde gennemføres, og derfor forlangte han *Prøveaaret i Aalborg.* Han holdt ikke af at give sine Penge ud, hvis han ikke fik det forønskede Resultat.

Godsejer H. havde altid solide og gode Tjenestefolk baade inde og ude; de fik en ordentlig Løn, god og rigelig Forplejning og blev hos ham Aar efter Aar, saa nogle af dem kunde holde 25 Aars Jubilæum. Uden deres Vidende havde han aarlig hensat et vist Beløb til hver af sine Folk, beregnet efter Tjenestetiden og Arbejdets Kvalitet, saa der efter hans Død blev udbetalt en stor Sum til Fordeling. Hans dygtige Kusk og Staldmester fik 2000 Rigsdaler for 40 Aars Tjeneste, hans gamle Studerøgter lige saa meget og saa fremdeles. Saaledes er det mig fortalt.

Han red hver Morgen paa bestemt Tid ud paa sin smukke, brune Ridehest for at tilse sine Folk og sin Bedrift, og var særlig optaget af sine 100 store, fede Stude, der græssede under Røgterens Tilsyn paa de udstrakte Enge nær ved Krastrup. Man saa ham som Rytter iført lange Ridestøvler og en graa Slængkappe over Skuldrene og Filthat, og naar jeg hilsende mødte ham, mindede han mig om et Billede af Napoleon Bonaparte til Hest, som jeg havde set hos en Nabo.

Han holdt ikke af at se fremmede, ukendte Folk paa Gaarden, men gjorde en Gang en Undtagelse ved at antage en svensk Jordarbejder til at rense Voldgravene.

Svenskeren forlangte 100 Rigsdaler for Arbejdet, og det gik Hr. H. ind paa. Svenskeren ledede paa en snild Maade Vandet ud af Voldgravene ved at grave

en dyb Afløbsrende, og med en stor Trillebør og ved Anvendelse af nogle Vognbunde som Skraaplan trillede han Mudderet op i 10 Dage. Jeg husker tydeligt den store Mudderbunke bevokset med Følfod.

Da Svenskeren mødte op hos Hr. H. for at hæve sine 100 Daler, blev Hr. H. vred og sagde: „Du har forlangt alt for meget for Arbejdet, og du har narret og snydt mig, - det er jeg ikke vant til - 10 Rigsdaler om Dagen og en god Forplejning oven i Købet, det er for galt. En dansk Arbejder faar ½ Rigsdaler om Dagen paa egen Kost!"

„Er Hr. H. ikke tilfreds", sagde Svenskeren, „maa jeg vel arbejde om igen." Derefter gik han ud og begyndte at trille Mudder ned i Voldgraven; men det blev dog Hr. H. et for stift Stykke. Han sendte sin Stuepige ned efter sin meget betroede Kusk og gav ham de 100 Rigsdaler og udbrød: „Gaa hen til den svenske Abekat og sig til ham, at han skal straks trille sit Mudder op igen, og naar han har gjort det, kan du give ham Pengene og sørge for, at han er ude af min Gaard inden en Time og aldrig viser sig mere!"

Der førtes en økonomisk, solid og gammeldags Husholdning paa Krastrup. „Gaarden kan nok føde os godt alle sammen", sagde Hr. H. Petroleum maatte ikke bruges. „Det er noget brandfarligt Skidt!" Hr. H. anvendte 2 tykke Stearinlys baade paa sit Skrivebord og paa sit Spillebord, naar han spillede Whist, og i de øvrige Lokaler anvendtes hjemmelavede Tællelys. Cigarer taaltes heller ikke, men han bød sig selv og sine Gæster den dyreste og bedste Røgtobak fra Hirschsprung til 2 Daler for 1 Pund. Han opvartede med den ældste og dyreste St. Croix Rom til Toddy, og det var ham en Æressag at byde sine Gæster disse to udsøgte Nydelser, ligesom de kunde faa Lov til at benytte en Merskumspibe af hans store Samling af disse kostbare Piber, der hængte paa Væggen i en lang Række.

En Vinterdag fulgte alle Sognets Beboere - og en stor Skare ude fra - Valdemar Hansen til sit sidste Hvilested paa Farstrup Kirkegaard, hvor der var rejst en Ærespost ved Indgangen. Det var den største Begravelse, Sognets Folk havde oplevet, og da de forlod Kirkegaarden, udtalte en gammel Hædersmand, der var Medlem af Sogneforstanderskabet: Han gjorde altid Ret og Skel, og saa god en Mand faar vi aldrig mere oppe paa Krastrup."

Et anseligt Mindesmærke af Granit omgivet af et solidt jerngitter viser Efterverdenen hans Grav, og et Legat, der bærer den barnløse Godsejers Navn, og hvis Renter anvendes til Hjælp for værdige Trængende, vil stadig minde de skiftende Slægter om en rettænkende og godhjærtet Personlighed af den gamle Skole.

MIN MORFAR

Johan Frants Krebs

1793-1860

Degn i Farstrup og Skivum fra 1818

Slægten Krebs nedstammer fra en indvandret tysk Vagtmester Gabriel Krebs, der var født 1687, og saa vidt jeg ved ifølge en gammel Stamtavle, hører de Mennesker her til Lands, der bærer Navnet Krebs, til samme Slægt som min egen, kære Mor, der var opkaldt efter sin Bedstemor: Ester Salomo Lovise Krebs, født Gabel, der var gift med Toldkontrollør i Hillerød Nikolaj Peter Krebs, der senere blev forflyttet til Nibe, hvor han døde 1805. Min Morfar, den senere Degn i Farstrup og Skivum, var den Gang kun 12 Aar gammel, og blev optaget i Byfogedens Hjem i Nibe, hvor han fik en god Opdragelse og Undervisning og blev sat i Snedkerlære; men da han ikke havde særlig Lyst til Haandværket, søgte og fik han Embedet som Lærer- og Kirkesanger i Farstrup.

Min Morfar blev forflyttet til Skivum, 2 Mil Syd for Nibe, i 1830. Han var en munter og flittig Mand og meget musikalsk, kunde altid fortælle en fornøjelig Historie eller en Oplevelse, bruge et spøgefuldt Ord og synge en livlig Sang med sin smukke, fuldtonende Sangstemme.

I en. Vise, der var skrevet til hans Sognepræst, Brorson - en Slægtning af Biskop B., stod der bl. a.:

„Du havde Degnen Krebs, som sang

de ældste Salmetoner med sælsom Degneklang."

Ja han kunde „tage Troen" fra de fleste af Degnene i Slet Herred med sin smukke, kraftige Stemme. I den tarvelige Skolestue mødte han altid med godt Humør, der er Solskin for Børnene, og en gammel Kone, der havde gaaet i Skole hos ham, udtalte: „Gamle Krebs var en dejlig Mand." Den gamle Kone udtalte her hele Sognets og Omegnens Mening. Han var en kærkommen og velset Gæst i alle Hjem og ved alle Sammenkomster - ogsaa paa Skivum Kro, hvor en af hans Sønner, som jeg senere omtaler, var Kroejer. Men gamle Krebs lod sig aldrig forlede til at nyde andet eller mere, end hvad et godt Omdømme som Lærer og Opdrager krævede.

Som Barn gik jeg hver Sommer flere Gange fra mit Hjem i Farstrup Skole til Skivum Skole - en Vejlængde paa 15 km til Dels over Lynghede, men mine Bedsteforældre var saa glade for en Hilsen og for mit Besøg og saa gode imod mig, saa jeg stadig kom igen og fik hver Gang Gaver og Hilsen med hjem til min Mor, og 1 Daler - 2 Kr. - til min egen Sparebøsse.

Der var altid den Gang store Gilder ved Bryllup og Barnedaab, der varede et Par Dage og Nætter, og gamle Krebs holdt stort Barselgilde 10 Gange. Ved disse Lejligheder ofrede Gæsterne - alle Sognets Gaardmænd - i Kirken, og deres Hustruer lod bære til Hjemmet i Skolen en saadan Overflødighed af sød Mælk og alle Slags Fødevarer, saa et Barselgilde den Gang ikke var nogen Udgift for Skolemesteren - tværtimod.

Gæsterne, - og de var mange - blev trakterede med Grød og Klipfisk og senere med en Masse skaaren Smørrebrød med hjemmelavet, udmærket Paalæg og hertil dansk Brændevin og stærkt hjemmebrygget Øl.

De unge, og mange ældre med, dansede med Liv og Lyst paa Skolens ret, ujævne Murstensgulv de gamle Danse: „Den toppede Høne", „Fangedans", „Russisk Kavalleri", „Tyrolervals", "Jødetur", „Reel" og „Runddanse". Der var god Landsbymusik: 1. og 2. Violin og Klarinet. Under Spisningen spillede „Musikken", og der blev, naar Stemningen var høj, baaret 2 Hold Tallerkener rundt for at indsamle Penge til Spillemændene og Kogekonerne. Ud paa Natten serveredes der store Boller Punch, og der var da en særlig oprømt og fornøjelig Tone over hele Selskabet. Der blev udbragt ,,Leve" for Vært og Værtinde, for Spillemændene og for Selskabet, naar det lød: ,,Ja, Skam faa den, som ikke vort Selskabs Skaal vil drikke o. s. v.!"

Der blev sunget nogle gamle Drikkeviser, hvoraf jeg kan erindre nogle Strofer bl. a.:

„Min Doktor er en ærlig Mand,

han siger, jeg maa drikke

alt, hvad jeg vil undtagen Vand,

det ene duer ikke;

undtagen det er lavet til med Rom, Citron og Sukker,

thi da du intet finde vil, der bedre Tørsten slukker."

Eller:

,,Vil du være glad, saa maa du drikke,

Vin slukker alle Sorger ned.

Leve uden Vin, det duer ikke;

jeg til min Grav ta'r Flasken med"

0. S. V.

Disse store Gilder var den' gamle Tids Andelsforetagender, hvor man ved gensidig Hjælpsomhed, Bistand, Velvilje og Offervilje og med et baade selskabeligt, fornøjeligt

og venligsindet Formaal nød et Par Festdage til Oplivelse og Hvile fra det daglige Slid - ofte under trange Kaar. Det medførte ikke alle de Diskussioner, Bestyrelsesmøder og Generalforsamlinger, som vore mangfoldige Foreninger og Andelsforetagender giver Anledning til, og der var den Gang ikke Tale om Dividende eller Underskud.

De Mænd og Kvinder, jeg har kendt af Slægten Krebs, var. velvoksne, kraftige Skikkelser med et ligevægtigt og muntert Sindelag, og de var alle i Besiddelse af musikalske Anlæg og gode Sangstemmer. En af Slægten var Stadsmusikant i Køge, en anden i Hillerød, en tredje Organist i Slagelse, en fjerde en meget anset Landsbyspillemand i Skivum, der var kendt og benyttet i hele Omegnen ved de store Gilder. Han var min Morbroder og underviste mig saa godt i Violinspil, at jeg fik ug ved Lærereksamen af Professor Berggren.

Om Organist Krebs i Slagelse har jeg hørt fortælle, at han havde som Bælgtræder den senere beundrede Skuespiller C. N. Rosenkilde, der var fra et lidet formuende Hjem i Slagelse. En Søndag efter Gudstjenesten blev den store Dreng staaende bag ved Orgelet med Taarer i Øjnene, og da Krebs spurgte ham, hvad der var i Vejen, fortalte Drengen, at han nylig var flyttet op i ældste Klasse i Skolen, og da det den Gang var Skik, at der i den Anledning skulde serveres Chokolade til de nye Kammerater, blev han opfordret til at samle Kammeraterne i sit Hjem til en Kop Chokolade den følgende Søndag. Rosenkilde turde ikke sige Nej! Men da hans Fader hørte om den Aftale, sagde han: „Det har vi ikke Raad til, da det vil koste 3-4 Rigsdaler", - og da Drengene mødte op, fik de ingenting og blev sendt hjem. Derefter besluttede Drengene, at C. N. Rosenkilde skulde have en Dragt Prygl, og de havde samlet sig udenfor Kirkeporten for at udføre Afbankningen, naar han forlod Kirken.

Da Organist Krebs havde hørt den Historie, sagde han til den grædende Dreng: „Det skal jeg nok klare for dig", og da han havde talt med Drengene, forlod de Skuepladsen, og Rosenkilde slap med Skrækken.

Men nogle Dage efter indbød Krebs baade C. N. Rosenkilde og hans Forældre, - der følte sig meget .beærede, - til en Kop Chokolade i sit Hjem, og her mødte samtidig alle Klassekammeraterne, der altsaa fik det Chokoladegilde, som Rosenkildes Forældre ikke havde Raad til at holde, og det var paa den Maade, at den godsindede Organist klarede Sagen for sin Bælgtræder.

Lignende Træk er mig fortalt om andre Medlemmer af den. udbredte „Krebsefamilie", hvoraf den Linie, jeg tilhører, stammer fra Slangerup, hvor en „Krebs var Damaskvæver paa Thomas Kingos Tid. En anden Linie i Slægten stammer fra en Musikdirektør i Køge. Men Slægtsligheden har jeg ofte haft Lejlighed til at bemærke, naar jeg har truffet en „Krebs".

At min kære Far og Mor, der begge som nævnt havde tilbragt deres Barndom i det

samme Lærerhjem i Farstrup, senere traf hinanden og blev Mand og Hustru, gik til paa følgende Maade: I Aaret 1852 foretog min Far en Ferierejse „til Fods" for at besøge nogle Venner, og han kom en Aften til den "Kongelig priviligerede Kro" i Skivum, der den Gang laa ved Landevejen fra Nibe til Løgstør, ligesom Landevejen fra Nibe til Aalborg-Viborgvejen ogsaa passerede Kroen. Der var netop den Aften stort Barselgilde hos Kromanden, Ludvig Krebs, der var Søn af Degnen Krebs i Skivum.

Han havde faaet Kroen ved Giftermaal med den tidligere, velhavende Kromands eneste Datter, Ane Marie.

Ludvig Krebs var ligesom sine Brødre en høj, kraftig og tiltalende Person; han anviste min Far et Gæsteværelse og spurgte om Navn og Hjemsted, og da han fik at vide, at det var Skolelærer Attrup fra Farstrup, hvor hans egen Far havde været Lærer for en Snes Aar siden, indbød han ham til at være Gæst ved Barselgildet og præsenterede ham for Familie og Venner og særlig for sin Far og Mor, som fik en frisk Hilsen fra deres tidligere Hjem. Min Mor deltog som ung Pige i Barselgildet hos sin Bror, og var paa den Tid Husjomfru hos Præsten Brorson i Nabosognet.

Min Far, der var præsentabel og fornøjelig, deltog med Liv og Lyst i Barselgildet, der varede i 2 Dage, og da han var en god Danser og spillede Violin i Danesalen, saa de 2 andre Violinspillere var imponerede, saa kan jeg godt forstaa, at min Mor følte sig tiltalt af den nye Gæst, og da han følte sig ligesaa tiltalt af Husjomfruen fra Kirketerp Præstegaard, saa hun var hans foretrukne Inklination ved Barselsgildet, saa er det ikke til at undres over, at de blev Mand og Hustru godt et Aar efter, og deres Bryllup stod i den samme Kro d. 29. Oktober 1853.

Som Dreng kom jeg ofte til Skivum Kro for at besøge Onkel og Tante og deres Børn. Min Onkel kørte jævnlig 2½ Mil for at besøge mine Forældre og medbragte fra sin Købmandsforretning, der var installeret i selve den store Krostue, mange indholdsrige Pakker til min Mor og til os Børn, der hoppede af Glæde, naar vi saa hans Køretøj med de velfodrede, store, skimlede Heste nærme sig vort Hjem.

Over Indgangsdøren til Skivum Kro sted der malet med store, hvide Bogstaver paa blaa Grund: Kongelig privilegeret Kro.

Privilegiet og Kroen er for mange Aar siden flyttet til Vægger Station paa Aalborg Hvalpsundbanen. Ak! hvor forandret.

Som Dreng var mine Besøg i Kroen en eventyrlig og enestaaende Oplevelse, særlig naar de gule Postvogne med „de røde Kuske", der blæste Hornsignaler, før de naaede Kroen, viste sig. Alt skulde være parat ved Postvognens Ankomst. De faa Rejsende fik Tid til at nyde en Forfriskning og til at gøre Indkøb i Købmands-forretningen i Krostuen. "Den røde Kusk" og Hestene fik ogsaa Tid til et Foder. - Jeg mindes disse Oplevelser den Dag i Dag, naar jeg hører den gamle Vise:

"En Postillon i Frakke rød,

paa Bukken sad, han var saa sød.

Han blæste, han blæste o. s. v."

Til daglig besøgtes Kroen af Byens Folk, der købte Kaffe og ½ Pægl Brændevin til et „Par sorte" (Kaffe med Brændevin i). Der kom ligeledes nogle rejsende Handelsmænd, Kræmmere og Haandværkssvende og nød medbragt Mad og købte „1/2 Pægl" til Maden. Om Foraaret kom der den Gang store Drifter af Stude til Kroen paa Vej til de store Markeder Syd paa – nede i Ditmarsken.

Disse vekslende Studeflokke gik paa deres Ben ca. 8o Mil - for nogle Flokkes Vedkommende - til Dels gennem den jydske Hede, hvor der var „Studeveje" med dybe Spor, som kun den Mand,, der ledede Transporten under Navn af „Fordriveren", kendte ud og ind.

De store Studeflokke overnattede og hvilede paa Kroens Grønjord og blev beværtede med Vand og et Læs Hø, hvorfor Kromanden fik i Mark (33 Øre) pr. Stud, og han havde samtidig en god Indtægt af at beværte „Fordriveren" og hans Medhjælpere samt de Handelsmænd, der ejede Flokken og altid kom kørende et Par Timer før Studenes Ankomst. De fulgte med deres Stude til Bestemmelsesstedet, hvor der ofte, naar der var Rift om Studene, kunde tjenes store Penge i klingende Sølv, som de hjembragte i det saakaldte „Vognskrin", som Kusken benyttede som Siddeplads under Kørselen.

Studehandlerne var altid hver for sig forsynede med et eller andet Værge til at slaa fra sig med for at kunne forsvare sig mod mulige Overfald.

Der blev holdt Vagt om Natten over Studeflokken paa Henrejsen og over "Vognskrinet" paa Hjemrejsen. Handelsmændene gemte Guldpengene i en hul Livrem (en saakaldt Kat), som de spændte om Livet uden paa Skjorten.

Undertiden blev en Stud - eller flere - „fordreven", det vil sige, at den var saa ømbenet, saa den ikke kunde følge Trop, og saa kunde Kromanden købe en saadan "fordreven" Stud ret billigt, og senere sælge den med Fordel, naar en ny Drift Stude meldte sig, som den kunde følge med.

Af særlig kendte Studehandlere, der kom til Kroen paa den Tid, var Per Kjeldsen fra

Storgaarden Ørndrup - et Par Mil Syd for Løgstør - den mest ansete og den klogeste og rigeste. Han var Opkøber af Studene paa Herregaarde og Storgaarde og var velset trods sin selvbevidste lidt grovkornede Optræden.

Han havde et Par udmærkede Køreheste, var selv Kusk og overnattede paa Landevejskroerne, naar han var ude paa Studehandel. Han fik at vide, at en af hans Konkurrenter, der overnattede paa samme Kro som Per K., havde til Hensigt næste Dag at køre til Krastrup for at købe den store Studeflok der, som Per K. plejede at købe. - Det havde han faaet listet ud af Gaardskarlen paa Kroen, der satte Pris paa Per K., fordi han kom tit og gav gode Drikkepenge. - For at komme den anden i Forkøbet, kaldte han Gaardskarlen hen til sig og sagde:

„Vil du sørge for, at mine Heste er spændt for Kl. 6 i Morgen tidlig; og naar du kalder paa mig lidt før 6, kan du med det samme tage hans Bukser her ved Siden af; de er vaade og hænger paa et Søm uden for hans Dør. Hæng dem ned i Haven og børst dem ½ Times Tid, naar jeg er kørt. - Her har du en Daler ekstra for din Ulejlighed!"

Jens var ikke helt klar over Situationen, men han tog Daleren med et lunt Smil og sagde ja!

Næste Morgen Kl. 6 rullede Per Kjeldsens Køretøj ud af Kroladen.

Konkurrenten hørte det og fo'r op af Sengen for at faa spændt for i en Fart. Han kaldte paa Jens, men han svarede ikke, og da han vilde tage sine Bukser paa, var de forsvundne. Han var lynende vred; men lidt efter meldte Jens sig med Bukserne paa Armen og med den uskyldigste Mine.

„Hvor har du været med mine Bukser, hvad rager mine Bukser dig, hvor F….. kan det falde dig ind?"

"De var saa vaade og beskidte og trængte til at børstes, og derfor tog jeg dem ud og gjorde dem rene!"

"Du kan for Fremtiden holde din Næse fra mit Tøj; nu kommer jeg for sent til Krastrup og bagefter Per Kjeldsen!"

Det viste sig at være rigtig, den kloge, durkdrevne Per K. havde købt alle Studene paa Krastrup, da den anden kom hæsblæsende.

I Per K.´s Tid blev der ansat en ny, lidet formuende men meget fornem Herredsfoged i Løgstør med et fint Navn. Herredsfogeden mødte med Køretøj, men manglede baade Hø og Havrehalm til sine Heste. Han spurgte derfor sin Fuldmægtig, Andersen, der var en velhavende og meget anset Mand paa Egnen, om han kunde anvise ham et Sted, hvor han kunde købe Foder til sine Heste.

Fuldmægtig A. svarede: „Jeg skal skrive til min gode Ven, Per Kjeldsen paa

Ørndrup, han har altid rigeligt med Fourage og er en tjenstvillig Mand."

Et Par Dage efter kom der 2 store Herregaardslæs med Hø og Halm, der blev anbragt paa Loftet over Stalden. Herredsfogeden spurgte Forkarlen fra Ørndrup om Prisen paa de to Læs, men Karlen svarede:

„Husbond vil forære Herredsfogeden det hele!" Og det var Herredsfogeden meget tilfreds med, gav gode Drikkepenge og bad hilse og sige Tak.

En fjorten Dages Tid efter var Per K. i Løgstør og gik ind paa Herredskontoret for at hilse paa den nye Embedsmand.

Per K. beholdt Hatten paa - den tog han nødig af - og røg paa en stor, sølvbeslaaet Merskumspibe, da han kom ind og sagde Goddag og blev staaende.

Herredsfogeden fo´r hen imod ham som en Løve og udbrød

„Vil han ta´ sin Hat af! Vil han ta´ Piben af Munden!"

Per K. lod som ingenting, beholdt Hatten paa og Piben i Munden, sagde ikke et Ord men smilede drillende. Herredsfogeden blev endnu mere opfarende og raabte:

„Herud med ham!"

I det samme kom Fuldmægtig A. til, da han fra sit Privatkontor havde hørt Herredsfogedens stærke Røst, og da han saa, at det var hans gode Ven Per K. med hvem han var Omgangsven, hviskede han til Herredsfogeden: „Det er Per Kjeldsen fra Ørndrup!"

Da Herredsfogeden fik den Oplysning, fik Tonen en anden Lyd: „Jeg hører, det er Herr K. fra Ørndrup, det vidste jeg ikke, og jeg beder Dem meget at undskylde og siger mange Tak for den gode Fourage, De forærede mig."

Per K. saa med nogen Foragt paa den store Embedsmand og sagde:

„Jeg vilde blot se, hvad for en Mand vi havde faaet til Byen, og det har jeg allerede set. Nu vil jeg sige ham Farvel!"

Dermed vendte Per K. Ryggen til Herredsfogeden og forlod „Kontoret" med Hatten paa og rygende paa Piben, og han præsenterede sig ikke senere.

Der var Krummer og Selvfølelse i disse gamle, uslebne Diamanter.

En anden kendt Storhandler hed Lars Buus, der havde en Storgaard paa Randers-Egnen; han interesserede sig særlig for Hestehandel og opkøbte kun 1ste Klasses Heste til Køre- og Ridebrug, og kunde møde op med det største og værdifuldeste Antal Heste paa de store Hestemarkeder i Randers og Hjallerup ved Dronninglund.

Paa et stort Dyrskue i Randers præsenterede han en flot, kostbar, rød, jydsk Hingst, som han havde betalt med en høj Pris, fordi han var sikker paa, at den vilde faa 1ste

Præmie paa Dyrskuet.

Men da de høje Dommere havde voteret, fik Hingsten kun 2den Præmie.

Lars Buus´ „Hesteforstand" havde lidt et Nederlag, og han følte det som en personlig tilrettelagt Krænkelse, dikteret af Misundelse eller Dumhed.

Dommerne havde anbragt sig paa en Tribune for at uddele Præmierne.

Lars Buus blev kaldt op, da hans Tur kom, og fik Præmien udbetalt.

Da han havde faaet Pengene, smed kan dem hen ad Bordet og sagde højt og tydeligt til Dommerne, saa alle kunde høre det:

„Den Præmie vil jeg forære jer til at købe „*Øjensalve*" for!"

Der var ogsaa Krummer og Selvfølelse i Hestehandlernes Foregangsmand, og det store Flertal paa Dyrskuet havde samme Mening som Lars Buus og fandt, at Dommerne trængte til „Øjensalven". Saaledes er det mig fortalt om de to Storhandlere.

Der var flere saakaldte „Prangere" paa Egnen, men sammenlignet med ovennævnte Typer, var de kun ansete som „Forprangere" og „smaa Profeter". -

Jeg har skrevet om dette gamle Krointeriør, om Prangere og om de gamle Forhold for ca. 7o Aar siden for at mindes de svundne Tider med de gule Postvogne, de røde Kuske, Studetransporterne og Fortidens Jævnhed, Tarvelighed og stilfærdige given Tid, der nu er afløst af Exprestog, Biler og Flyvemaskiner.

Skivum Kro er flyttet, og mange Kroer har haft en lignende Skæbne eller er nedstemte; men jeg tror ikke, det holder i Længden med at tørlægge snart hist snart her i Flæng, da ædruelige Folk ikke kan finde sig i „Tappenstreg", og da det har vist sig, at Smugdrikkeri og Smugkroer ofte træder i Stedet for den lovlige Handel. Hertil kommer, at Rutebiler, Lastbiler, private Biler, Motorcykler og over en Million almindelige Cykler nu benytter de gamle Landeveje i saa høj Grad, at mange Privatbaner og deres sørgende Aktionærer maa standse Driften, og de gamle „kongelig priviligerede" Landevejskroer, der nu er nedlagte og nedstemte, vil atter rejse Hovedet, saa at i hvert Fald rejsende Folk kan faa, hvad de ønsker lige saavel paa Landet som i Købstæderne, selv om Sognets egne Beboere er henviste til at køre til Nabokommunen for at faa en „Carlsberg Pilsner".

Der er intet Nyt under Solen, og derfor tror jeg, man skal have sin Opmærksomhed henvendt noget mere paa det, der svandt og paa det, der foregaar hos vore Naboer, der er tørlagte paa Papiret, men reagerer saa kraftigt, at Smuglerspritten er ved at ødelægge store Dele af Befolkningen.

FOLKESKOLEN

SKOLEN FORENINGEN
Redaktør:
J. Joh. Christensen Lund,
Bissensgade 2, Aarhus.
Telefon 1367.

KREDSENE EFTERRETNINGER
Midlertidig Redaktør:
L. P. M. Haugaard,
„Solbakken", Morud St.
Tlf. Bredbjerg 42.

Aarg. 51 | 20. December 1934. | Numm. 51

MARTIN ATTRUP

Den 21. Decbr. fylder tidligere Formand for Danmarks Lærerforening, pens. Førstelærer Martin Attrup, Holbæk, 80 Aar.

Martin Attrup var Medlem af Hovedstyrelsen i Aarene 1907—15 og 1920—23. Deraf Formand i Aarene 1912—15. Han har gennem hele sit Liv været levende interesseret i alt vedrørende Skolen, Lærerstanden og Organisationen. Igennem sine Manddomsaar var han en djærv og livfuld Forkæmper for Danmarks Læforenings Mærkesager. Han har talt paa Møder og skrevet i Pressen og gjort det paa en saadan Maade, at der blev lagt Mærke dertil, og naar nu disse Mærkesager er løst paa en for Skolen og Lærerstanden god Maade, har Martin Attrup Lov til at glæde sig over, at han har været med til at fremskaffe det gode Resultat. Der er en Sag, som har haft Martin Attrups store Interesse, men som det ikke lykkedes at føre igennem, og det er Tanken om et »Lærernes Hus«. Men ogsaa her har han været med til at gøre et godt forberedende Arbejde, og skulde »Lærernes Hus« engang bliver rejst, kan vi ikke gøre dette uden at mindes Martin Attrup.

Den Interesse for Skolen og Lærerstanden, som Martin Attrups Arbejde gennem Manddomsaarene viser, har holdt sig gennem Aarene, stadig er han interesseret og følger med i de Spørgsmaal, der er fremme i Tiden. For alt dette vil vi gerne sige Tak og tilføje vor hjerteligste Lykønskning paa 80 Aars Dagen.

I Anledning af Fødselsdagen har »Folkeskolen« gennem Formanden, Axel Jensen, anmodet Fødselaren om at give nogle Oplysninger om sit Levnedsløb og sit Arbejde i Skolens Tjeneste, og vi har stillet ham følgende Spørgsmaal:

— Har De fra Deres Hjem modtaget Indtryk, der har haft Indflydelse paa Deres Skolegerning og Deres øvrige Arbejde — ogsaa i Danmarks Lærerforening?

— »Hjemmets Pulsslag« og de daglige Oplevelser i Hjemmet sætter sit Præg paa ethvert Menneske og har ogsaa haft en væsentlig Betydning for min Indstilling overfor Skolearbejdet og de knappe Lærerkaar under Fortidens lave Lønninger, ligesom Trykket af de mange — nu reducerede — Pligter overfor Kirken og Underdanigheden overfor det undertiden uforstaaende og overlegne »fødte Tilsyn« satte sine Mærker i mit Sind og fremkaldte Ønsker om — lysere Tider for Lærerstanden.

I mit Barndomshjem, Farstrup Skole i Himmerland, midtvejs mellem Løgstør og Nibe, er begge mine Forældre fødte, idet Degnen Johan Frantz Krebs, min Morfar, i 1830 blev afløst i Embedet af Degnen Mikkel Mortensen Attrup, min Farfar, der havde Embedet til 1879 og blev afløst af sin Søn, min Far, Christian Gregers Attrup, der levede her til sin Død 1886.

Navnet Attrup har været knyttet til denne Skole i 56 Aar, og Sogneraadet i Farstrup ønskede Navnet bevaret ved at tilbyde mig Indstilling som Nr. 1 efter min Faders Død; men da jeg samme Aar var ansat i Hørby, foretrak jeg at blive paa Sjælland.

De to gamle Degne Krebs og Attrup havde ikke Lærereksamen, men Krebs, der var meget musikalsk, var opdraget hos Byfogden i Nibe og havde sine Kundskaber derfra, og Attrup var undervist i sit Hjem og udvidede senere sine Kundskaber som Ordonnans og Oppasser for Ritmester Vittrog ved 5. Dragon-Regiment i Randers,

Mikkel Martin Attrup, #13749. 1854-

hvor han tilbragte flere Aar og deltog i Napoleonskrigene under fransk Overkommando — General Vichery. Han deltog med Energi i flere Rytterfægtninger og gjorde sig særlig bemærket ved sin Tapperhed ved et Kosakangreb i Rahlsted (Holsten) d. 6. Decbr. 1813.

— — —

Min Far blev optaget 1841 paa Snedsted Seminarium under den højt ansete og landskendte Forstander Ludvig Christian Møller, hvis Paavirkning fulgte ham hele Livet. Han blev dimitteret derfra med 1. Karakter og med L. C. Møllers varme Anbefaling 1843. Den bekendte Lærer Lars Bjørnbak i Viby var hans Klassekammerat og hans Ven gennem Aarene.

I min Fars gamle Regnskabsbog fra den Tid ser jeg, at Opholdet paa Seminariet i de to Aar — alt iberegnet — har kostet 176 Rigsdaler = 352 Kr.

Efter endt Eksamen var min Far i 6 Aar Hjælpelærer i Farstrup hos sin gamle, nu svagelige Far — uden Løn — for at bevare Hjemmet for sine gamle Forældre, og skaffede sig nogen Indtægt ved privat Undervisning og ved Husflidsarbejde, som han var en Mester i.

Da min Far — kaldet af Herremanden paa Krastrup — fik Embedet i 1849, blev min Bedstefars Pension ansat til 3⅜ Td. Sæd og 5 Rigsdaler, som min Far skulde udrede, og efter hans Død 1852 fik hans Enke, min Bedstemor, i Pension af en Hjælpekasse 16 Rigsdaler aarlig.

Naar min Far overrakte hende disse Penge i Smaasølv — hun havde nemlig en Mistro til Sedler fra Pengekrisens Tid —, sagde hun hver Gang: »Jeg takker Gud og de gode Mennesker, der giver mig de mange Penge«. Et talende Eksempel paa den Tids Nøjsomhed og Taknemmelighed.

— — —

Min Far var en livlig, flittig, dygtig og anset Lærer og var anerkendt baade af »det gejstlige Tilsyn« og af Befolkningen, der ydede ham et større personligt Tillæg for at afholde ham fra at søge et andet og bedre Embede, der var ham tilbudt.

Den Lærerkreds i Slet Herred, min Far hørte til, havde den gode Skik, at Herredets Lærere paa Omgang holdt deres Møder i hinandens Skoler for at overvære Undervisningen til gensidig Belæring. Jeg fik Lov til at følge med min Far — for Selskabs Skyld — paa de lange Fodture (½ til 2 Mil) og overværede ofte disse gammeldags »Instruktionskursus«, der sluttede med Diskussion og derefter et tarveligt Maaltid — skaaret Smørrebrød og hjemmebrygget Øl i den paagældende Skole.

I sin Fritid arbejdede min Far lige saa flittigt som i Skolen paa sit Snedkerværksted og skaffede sig derved en god Ekstraindtægt.

Min Mor, Ester Salomo Lovise var lige saa flittig og dygtig paa sit Omraade. Som Husmoder besørgede hun alt Arbejde uden Pigehjælp, og samtidig var hun en kærlig og utrættelig Hustru og Moder for sine 7 Børn, hvoraf jeg er den ældste og eneste Søn.

I det jævne, tarvelige, nøjsomme Lærerhjem i Farstrup Skole var der Arbejdslyst, Arbejdsglæde, Orden, Tilfredshed, Gæstfrihed og Gudsfrygt, og disse Egenskaber har sat sit Præg og har været et godt Grundlag for min senere Udvikling og Virksomhed.

En Oplevelse fra mit Barndomshjem, som jeg særlig erindrer, stammer fra en Sommerdag i 1864, da en Eskadron prøjsiske Husarer holdt deres Indtog i mit Fødesogn, og som jeg har skildret i »Danskbogen« under Overskriften: »Da Fjenden kom«.

— Hvor har De faaet Deres Uddannelse som Lærer?

— Jeg blev optaget som Elev paa Ranum Seminarium 1871 under Forstander Krarup Vilstrup, som jeg satte megen Pris paa; han var en statelig Skikkelse, af hvem vi kunde lære god Optræden, og han var en udmærket Lærer i Dansk. De øvrige Lærere, særlig Regnelærer N. Petersen, var dygtige Faglærere, men Undervisningen var vel tør og afmaalt med Lektielæsning og Overhøring i Eksamensfordringerne og uden Anvendelse af »det levende Ord« i befrugtende og oplivende Foredrag.

En Oplevelse, som glæder mig den Dag i Dag, var en Udflugt i 1872 til den store UUdstilling i København, hvor Forstanderen var en udmærket Fører, og hvor vi fik Lejlighed til med Undren at bese Udstillingen og andre Seværdigheder. — Gode Oplevelser er den bedste Undervisning. — Forstanderen førte os Aaret efter paa en Fodtur til Vesterhavet, Svinkløv og Fosdalen, som jeg heller ikke har glemt — og baade Forstanderen, der kørte i Forvejen for at lægge det hele til Rette, og Gymnastiklæreren, der førte os, fik et Hurra og en Tak, da vi atter naaede Seminariet. — Efter endt Eksamen fra Ranum søgte jeg efter Tilskyndelse af en Ungdomsven Plads som yngste Medarbejder paa Opdragelsesanstalten Holsteins Minde — 2 Mil fra Slagelse —, og her tilbragte jeg 7 Aar. — Jeg levede her daglig sammen med Forstanderen, den landskendte Kaptajn C. Nielsen — et Aar sammen med L. Budde — og desuden med en Række dygtige og interessante Lærere og Lærerinder, og hørte hver Uge Foredrag paa Hindholm Højskole, der ogsaa blev ledet af Kaptajn Nielsen, og her var jeg under en frugtbar Paavirkning med daglig Øvelse i at undervise og opdrage de hjemløse Børn. I disse 7 Aar fik jeg den yderligere Oplæring og Opdragelse, som jeg i høj Grad behøvede.

— — —

— Hvor blev De ansat senere?

— Efter de 7 Aars Uddannelse paa Holsteins Minde blev jeg kaldet til Enelærer i Rislev Skole ved Næstved i 1880 og fik megen Glæde af Arbejdet her, som baade Forældrene og »det gejstlige Tilsyn« fandt »særdeles tilfredsstillende«. Efter en Visitats udtalte Biskop Fogh: »Søger De et større Embede, som jeg har Kaldsret til, vil jeg have Dem i Erindring«.

Jeg oprettede en Aftenskole i Rislev, holdt nogle Foredrag, forberedte et Par unge Mænd til Optagelse paa et Seminarium og blev Formand for Sygekassen og Sekretær for Sogneraadet.

— — —

Biskoppen holdt sit Løfte og kaldede mig i 1886 som Førstelærer i Hørby ved Holbæk, hvor jeg har haft min Gerning i 37 Aar til 1923, da vi flyttede fra Skolen til den smukke Villa »Hørbyhus« ved Holbæk Fjord, som vore Venner i Hørby havde bygget til os.

— — —

Da jeg kom til Hørby i 1886, var Skolen delt i 2 toklassede Afdelinger med Drengene for sig under Førstelæreren og Pigerne for sig under en Lærerinde. Dette fik jeg ændret til fireklasset Skole med Fællesundervisning, fik Skolen vel forsynet med Materiel og Undervisningsmidler, og desuden blev der bygget en smuk, tidssvarende Skolebygning med Forhal, Klasseværelser og Gymnastiksal. Foruden den egentlige Skolegerning holdt jeg en velbesøgt Aftenskole, fik oprettet en Foredragsforening, som jeg var Formand for, og holdt baade hjemme og i Omegnen en Række jævne folkeoplysende

Skannet KOPI

Slægtshistorie
Bind 2

Om min far
Niels Nielsen Krebs
født i Skivum kro, Skivum sogn. 1850-1906.

Skrevet af Sidsel Krebs (1889-1982)
født i Skivum sogn, Aars herred,
Aalborg amt, den 2. januar 1889.

At sige Verden ret Farvel i Livets Grj i
Livets Kvæld er lige svært at nemme.
Det lærtes aldrig her paa Jord, var ~~ejesus~~
du ghos i dit Ord hos os som du var
hjemme.
Hvor tit hos dig end Tröst jeg fandt

Hvor tit end Tröst hos dig jeg fandt, naar
Hjertet skjalv og Graaden randt, og Verdens
Bölger bruste, ved Stövel hænger dog min Sjæl
og Slangen bider end min Hæl, skont du dens
Hoved knuste
Oh Jesus Herre, broder söd, du kender bedst den
bitre Död, du har den overvundet, vor Skabning
kender du og ved, vi alle ser med Gru vor Timeglas
udrunden.
Oh kom du som engang jeg ved, du i din Fader
Herlighed, skal klart dig aabenbare, var det ved Grj
var det ved Kvæld, jeg skyndte mig med kort
Far vel i Sky til dig at fare.

1

Fader, Niels Nielsen Krebs var født i Skivum Kro 8 November 1850. Navnet Krebs har vi fra en indvandret tysk Vagtmester, der var født 1687. Gabriel Kr. En af Slægten var Stadsmusikant i Køge, en anden i Hillerød, og en var Organist i Slagelse. Den Gren af Slægten, vi tilhører, stammer fra Slangerup, hvor en Krebs var Damaskvæver paa Tomas Kingos Tid.

Et Sagn i Slægten fortæller, at der blandt vore Forfædre har været en Jøde, og flere Familienavne tyder paa, at det er sandt. Endvidere har jeg hørt om en Johanne Krebs, der skal have været Sangerinde i København. I al Fald var Krebserne kendt som musikalske og med gode Sangstemmer. Nikolaj Peter Krebs var Toldkontrollør i Hillerød. Hans Kone hed Ester Salome Louise f. Gabel. Familien kom senere til Nibe, hvor N. P. Krebs døde 1805. Hans Søn, Johan Frants Krebs var den Gang kun 12 Aar gammel. Han blev optagen i Byfogedens Hus, hvor han fik en god Opdragelse og Undervisning. Han blev saa i Snedkerlære, men det havde han ikke videre Lyst til og saa blev han Lærer (uden Eksamen). I 1822 var han Degn i Vaggerby og der blev Bedstefader, Ernst Samuel Ludvig Krebs født. Han blev konfirmeret i Vaggerby Kirke 1836.

2

1843

Senere byttede J. F. Kr. Embede med en Lærer Teilgaard og kom til Skivum. Bedstemor har fortalt om en af hans Søstre, der hed Sanne og boede i Prilbod ved Nibe. Hun sang saa ualmindelig godt. Naar Familien havde været paa Besøg, sang hun, naar de kørte derfra, saa det kunde høres langt væk.
J. F. Krebses Kone havde tjent paa Nibe Apotek i mange Aar, saa hun forstod sig paa Medicin, og Folk søgte Raad hos hende, naar de var syge.
Oldefar var en munter Mand, der kunde fortælle en god Historie, og han var en god Kirkesanger. I en Sang, der var skrevet til Skivum Præst, stod „Du havde Degnen Krebs, der sang de ældste Salmetoner med sælsom Degneklang". Han var afholdt som Lærer; men det kunde hænde, han efter den Tids Skik kæg for dybt i Glasset. En Gang, han var til Barselgilde hos Degnen i Giver, kom Opvarteren ind med Ret Nr. 2 og hørte til sin Skræk, at gamle Krebs (som han kaldte) var ved at „læse fra Bords" (Bordbøn.) Det har ogsaa hændt, at hans lille Sønneson, Fader, maatte følge ham lyem fra Kroen. I Skolen var der 10 Børn. Datteren Ester Salome Lovise blev gift med Lærer Attrup, Farstrup og blev Moder til den bekendte Lærer, Martin Attrup, der i 1886 blev Lærer i Hørby Skole paa Tuse Næs, Sjæl,

3

Den første Gang han kom til Sjælland, saa han paa et gammelt Hus en Indskrift fra 1660. Der stod: „Hvad Gud og Lykken vil mig tilføje, dermed saa gerne lader jeg mig nøje".

Peter Krebs havde Fabriksgaarden med Mølle og Bageri i Gudumholm. Der gjente Fader i sine unge Dage.

Hans Søn, Karl var gift med sin Kusine, Mathilde Altrup. Familien fra Gudumholm kaldte Bedstemoder, hovmodige Bønder.

Flere af gamle Krebses Sønner havde et tungt Sind. En gammel Kone har fortalt om en af dem, vistnok Franks, at han kunde danse og more sig, og saa gaa ud og græde. Børnene lo af ham, vi var jo ikke klogere, føjede hun til. Otto og Franks døde unge. Fr. havde en Datter.

Magdalus Brorson Krebs døde 1875. Han havde Landbrug i Skivum, var Spillemand og gik desuden om med Kramkisten. Hans Søn, Ludvig havde arvet det tunge Sind og tog som gammel Mand sit eget Liv.

Kristian Krebs havde ogsaa et lille Landbrug i Skivum; men maatte tjene lidt ekstra ved at køre med Lertøj, Fisk, Æbler, o. s. v. Naar han kom til Farstrup-Skole, maatte han ikke holde ved Hoveddøren, men maatte pænt køre om til Bagdøren.

4

Kristian Krebs skal have været en flink og godsindet Mand. En Gang, han kørte gennem Sandbakkerne mellem Skivum og Vaggen, traf han en Pige, der havde født et Barn. Han trak af sin Kørekappe og pakkede Moder og Barn ind i den og tog dem med. Faderen var helt stolt, han sagde: „Det er et klogt Barn, den kan kende sin egen Far."

Kr. K. døde 1888 af Kræft. Inden han døde vilde han gerne vide sin Kone godt forsørget og han fik hende og en af hans Venner, Kren Ullrup, til at love at gifte sig med hinanden, naar han var død. Der var dog en anden, hun hellere vilde haft, og som gerne vilde haft hende, men hun vilde ikke bryde sit Løfte til sin afdøde Mand, men den Dag Bryllupet stod, satte den forsmaaede By. ler sit Flag paa halv Stang.

En anden af gl. Krebses Døtre var gift med Niels Rostrup, der var Bøder til Bedstemoder. De bode i Venssysel. En Søn af dem, Adolf Nielsen, var Lærer paa Fyn.

Guldbryllup

Lærer A. D. Nielsen og hustru, Skalbjerg, har paa tirsdag guldbryllup.

Lærer Nielsens har været lærerfolk i Andebølle og Koelbjerg, hvor de begge steder har skabt sig en stor vennekreds. Ved deres afsked fra lærergerningen flyttede de til en villa i Skalbjerg. Endnu glædes man ved lærer Nielsens medvirken ved gudstjenesterne i Vissenbjerg kirke, hvor han i mange aar har ledet sangen, og i øvrigt har han indtil for faa dage siden været formand for menighedsraadet. De har begge med megen interesse deltaget i sognets liv. Fru Nielsen har bl. a. været meget interesseret i Røde Kors, hvor hun som formand har gjort et stort arbejde.

5

Bedstefader. E. S. L. Krebs blev Kromand i Skivum. I 1848 blev han gift med Ane Marie Nielsdatter f. i Rostrup-Kro 19 April 1830. d. 1918. Niels Nielsen d. 1843. 74 Aar gl.
Bedstemoders Fader var altsaa Kromand i Rostrup. Han hed Niels Nielsen og var fra Gaarden Hostrup ved Hobro. Hostrupphuse er senere udstykket derfra. Han var tyk og vistnok noget fordrukken; men Bedstemoder sagde: „Om han saa var saa fuld, jen ku pek ham paa hans Øn, glemte han aldrig at læse sin Herrensbøn om Aftenen."
Hans Kone, Birgitte Hansdatter var fra Jetsmark. Hendes Fader var Degn og kaldtes Skole Hans. Bedstemoder beskrev hende som en dygtig og proper Kone. Deres Trøspande var hvidskurede med blankpudsede Kobber-gjord om. Birgitte Hansdatter døde i Skivum
Bedstemoder var vel ikke ligefrem nogen stor Begavelse; men hun var en dygtig Kone, der havde en sund Mening om mange Ting f. Eks. Børneopdragelse. Hun sagde, at Børn skulde aves hjemme og ikke, naar de var med i Byen, og ligeledes, at Børn ikke skulde have Bøger som Legetøj.
Som gammel Kone var hun og en anden gl. Kone i Nibe for at vidne i en Skelstrid i Præstegaardsmosen. Hun fortalte bagefter, at hun sagde til Dommeren: „Er det nu noget, vi gamle Mennesker kan falde?"

6

Men Dommeren sagde: „I skal bare sige Sandheden"
„Og det kunde vi da forstaa".
Bedstemoder havde en Søster, der var gift med en Gaard-mand i Skivum. Hun døde som ung Kone fra to smaa Drenge. Da hun laa for Døden, bekymrede hun sig meget for, hvordan de vilde faa det, naar hun nu døde. En gammel Kone, Maren Jørensk (Jørgensdatter) lovede da for at trøste hende at skrive et Brev og stikke ned i Graven Juleaften. Det var ikke hendes Mening at holde Løftet; men da Julen nærmede sig, betoges hun af saadan en Angst, at hun ikke turde lade være.

En Nat sov en Mand i Krom. Dagen efter skulde Familien i Byen, og Børnenes ny Tøj var lagt frem; men om Morgenen var baade Tøjet og den fremmede Mand borte. Maren var bid af en Heks, og nu kom der Bud efter hende. Hun kom og lod „Sold og Saks" gaa. Jeg ved ikke rigtig, hvordan det gik til; men det var helt fra den katolske Tid. Det var noget med at svarge ved St. Peter eller St. Poul. Hvem, der befattede sig med sligt efter Reformationen, kunde risikere at blive dømt til „aabenbar Skrifte". Maren lovede at Manden nok skulde komme igen med Tøjet; men det skete ikke.

7

Bedstefader E. L. L. Krebs døde 1858, saa Fader var kun 8 Aar. Han var ellers en stærk Mand. Hvis to Krogæster vilde slaas, tog han en i hver Haand og holdt dem til Galskaben gik over.
Bedstefader havde et mørkt Sind, der et Par Gange gik over til Sindsyge. Den første Gang det skete var han borte, og Bedstemoder skældte ud og sagde: „Nu sidder han igen nede hos sin Moder. Der var han dog ikke, man fandt ham ude i et Karlekammer, der sad han og læste i Bibelen. Han havde aflagt Ed i en Brændevinsag, og det var han kommen til at gruble saa meget over. Han døde af Rosen. Under Sygdommen var han meget urolig. En Dag knuste han et Glas med de bare Hænder.
Den Nat han døde, blev Bedstemoder syg og blev baaret i et Lagen ned til Skolen og der fødte hun en Dreng. Han blev opkaldt efter sin Fader. Han døde som lille, men led saa meget, derfor vilde hun ikke have nogen af sine Sønner af andet Agteskab opkaldt efter ham.
Mens Bedstemoder var Enke skete det et Aar, at der ikke blev Kærne i Rugen. Man sagde, der var falden Honningdug; men det var vist Havgusen (Rim) der kom mens Rugen dræede. Bedstemoder kørte da ned til sin Hjemegn og hentede Sæderug. Pengene var faa, og hendes

8

lukkede op., stod der en Mand (der havde Ord for at staa i Ledtog med Banden) han sagde: „Bette Fanden og hans Bande ligger herude ved Kaalgaardsdiget".
Oldefar gik med ladt Bøsse hele Natten, og der skete ikke noget, men samme Nat var der Indbrud i Lynnerup.

Nye Anes (Oldemor) Søster, Kirsten boede i Astrup og var gift med en Broder til Nye Jens. Han gik til daglig under Navnet Kræn Giver. En anden Søster, Karen fik Fødegaarden i Guldbæk og var gift med Per Abildgaard. Efter P. Ab. Død var Sønnen Jens Bestyrer for sin Moder og fik senere Gaarden. Hans Kone hed Bolette og var fra Dall. Efter dem blev Gaarden delt mellem to Sønner.
Jens Abildgaard fik sin Moder fotograferet, hun vilde ellers ikke, men han fik hende tilsidst narret med til Aalborg (vi har Billedet) f.ex. byggede et nyt Stuehus, som var hans Stolthed. Der var Sovekammer oven over Karlekammet. Naar Karlene skulde op, ringede han med en Klokke, og for at han kunde vide, de havde hørt det, skulde de slaa paa Loftet med en Kølle, men det hændte, at Karlene narrede ham og gik til Sengs igen.

7

En anden Søster, Maren boede i Epstrup og hendes Mand hed Søren Kvist. De havde to Sønner, Niels og Jens Niels Kvist boede i Godthaab og Jens fik sin Kones Fødegaard i Hørum.
Oldemors fjerde Søster, Else døde som voksen. En Dag, mens hun laa syg, var hendes Moder ude at malke. Koen slog i Spanden og da det gentog sig, mente hun det var et Varsel. Hun gik ind og fandt Datteren døende.
Broderen Just kom til at bo i Øster Hørum.

Neje Jens havde en sindsyg Broder, der havde Ophold i Nedergaard. Sygdommen var kommen til Udbrud en mørk Aften, han stod og saa ud ad Vinduet. Derfor kunde Bedstemoder aldrig bide, at nogen saa ud ad Vinduerne om Aftenen. Naar den syge var urolig, blev han bjerget inde i Stuen paa den Maade, at et Reb blev sat gennem Armegabene paa Ryggen af hans Vest.
Ane skal have været en from og forstandig Kone. Hun havde sat Penge hen, saa alle hendes Børnebørn skulde have en Bibel.
I Gaarden var der en Stoddersseng hvor vejfarende kunde sove om Natten (Stodder betød ikke noget nedsættende)

10

Tid sad han nasten altid og rodede i Askegraven. Søstrene havde haft en krank Skabne. Som Børn var de af en Barnepige bleven smittet med en slem Sygdom. I al Fald den ene var vansiret, hun var „svaknæset" som man kaldte det; men Sygdommen maa vel være forsvunden af sig selv, for Børnene blev ikke smittet.

Faster Dortea og hendes Mand var gode mod Smaafolk. En Mand, der boede paa Skivum Hede, har fortalt at hvis de ikke havde hjulpet, havde han ikke kunnet skaffe Føden til sine Børn. Naar Faster Dortea havde bagt i den store Ovn, stod hun ude i Gaardsk: det, naar han kom fra Arbejde, og gav ham Brød med hjem.

I Tørgedalsgaard var 4 Sønner, Ludvig, Kristen, Kristian og Anton og 2 Døtre, Stine og Hanne.

Ludvig, Kristen og Hanne blev ikke gift. Kristen var noget smaat begavet, han døde forholdsvis ung og var da meget nervenedbrudt.

Faster Dortea beholdt Gaarden flere Aar efter, at hun var bleven Enke. Ludvig og Hanne var saa hjemme og fik senere Gaarden. Hanne havde Hareskaar og døde pludselig. Ludvig var klog paa mange Ting og havde forskellige offentlige Hverv, men dygtig Landmand var han ikke.

Hans Søstersøn Jørgen Juul fik Gaarden, og Ludvig blev der til sin Død. Han var glad for den unge Kone, og holdt saa meget af Børnene. En Gang var han med den største Pige ved Tandlæge, hun skulde have en Tand ud. Sveden drev af Ludvig, saa Tandlægen sagde: „Det er vist værre for Dem end Pigen.

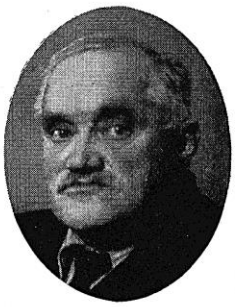

Gdr. Ludvig Kristensen,
Skivum, Vegger

Fhv. gaardejer Ludvig Kristensen, Skivum, blev begravet fra Skivum kirke fulgt af saa godt som alle egnens folk. Før begravelsen var der en kort højtidelighed i hjemmet paa „Ingedalsgaard".

Kirken var pyntet og smykket med et væld af kranse. Sognepræst H. Carlsen holdt en smuk og personlig præget tale ved baaren og mindedes især sit samarbejde med afdøde i menighedsraadet, hvor Ludvig Kristensen var formand indtil i efteraaret.

Senere samledes følget til kaffebord i gymnastiksalen. Her talte lærer Milthers, som i hjertelige og personlige ord satte afdøde et smukt minde. Endvidere talte afdødes broder Chr. Lange Kristensen, Aalborg, og søstersønnen Jørgen Juul, Ingedalsgaard, takkede til slut for deltagelsen og de mange kranse.

✝

Vor kære broder, svoger og onkel,

Ludvig Kristensen

er i dag stille sovet ind, 74 aar gammel.

Skivum, den 29. januar 1950.

Paa familiens vegne:
Lis og Jørgen Juul.

Begravelsen foregaar fra hjemmet lørdag den 4. februar kl. 13, fra Skivum Kirke kl. 13,30.

12

Stine var en Skönhed. Hendes Mand hed Anders Juul. De lærte hiänden at kende paa Vestbirk Højskole. De havde först Ejndomme heroppe; men köbte saa en Gaard paa hans Fødeö, Hjarnö i Horsens Fjord.

Kristians Kone hed Ane Marie Væver og var en Gaardmandsdatter fra Skivum. De havde först Landbrug; men flyttede til Aalborg hvor de havde en lille Træhandel. De sluttede sig til Pinsemisionen. Konen led af en Sygdom, vistnok Sukkersyge, med det stred mod hendes Samvithghed at söge Læge.
1 Datter reyste ud som Misionær til nogl Øer langt forte

Sönnen reyste til Island som Prædikant, men kom hjem igen efter at have sat alle sine Peng. til. Nu har han vistnok en god Stilling herhjemme.

Den yngste Sön, Anton, reyste til Skole i Nibe og klarede sig godt; men en Dag blev det opdaget, at han havde köbt Slik paa Kredit hos en Köbmand. (det var jo da ellers Köbmanden, der havde störst Skyld); men der blev taget haardt fat, han blev taget ud af Skolen og gik saa hjemme. Straks efter sin Konfirmation reyste han til Amerika, uden at fortælle det til nogen.

13

Der kom Brev fra ham enkelte Gange, sidste Gang med et Billede af ham selv til Hest som Kragbyrd, men det er en Del Aar siden, saa hvordan det gik ham siden, ved jeg ikke. Hans Broder Kristian søgte ham gennem Frelsens Har, men det gav ikke Resultat.

Louise, Niels, Lise
Ottoline og Faster Dorthea

Vor kære Moder og Bedstemoder,
Louise Søndergaard,
født Krebs, er afgaaet ved Døden, 78 Aar gammel.
Haverslev pr. Arden, d. 26. April 1934.
Børnene.
Begravelsen foregaar fra Hjemmet i Haverslev Fredag den 4. Maj Kl. 1.

Faster Louise var født 1 Maj 1856, og blev gift 1881 med Kristian Søndergaard, Borup. De havde først en temmelig stor Gaard i Borup; men det gik ikke, da der var gaaet nogle Aar, maatte en Kautionist, Broder til Kr. Søndergaard, overtage Gaarden. De fik saa Plads paa Torstedlund, han som Røgler og hun som Malkekone, og kom til at bo i et lille Hus i Skoven. Faster Louise maatte malke op til 20 Koer to Gange om Dagen, men hun var en stærk Kone, som kunde holde til det. Den ældste af Børnene, Line, kom til sin Bedstemor i Skivum Kro, Marie til sin Moster Dorthea og Jens til Højris Mølle, saa det

14

var drøj nok. En Karl, der gjente sammen med Jens der, har fortalt hvor uforskelig Drengen var naar hans Fader og Moder havde været paa Besøg.
Anine, Salome, Ludvig og Diller var hjemme. Marie, Anine, Jens og Diller var valmindelig kønne.
Marie havde en Dreng i sine meget unge Dage, hun vilde ikke gifte med Faderen, og Faster Louise beholdt saa Drengen, og han blev hendes Alderdomsstøtte. Til hendes Begravelse sang vi en Salme, hun var kommen til at holde af sin sidste Tid, det var den: „Gaa nu hen og grav min Grav, jeg er træt, nu vil jeg sove." Senere blev ~~hun~~ Marie gift med en Smed og havde en lille Pige, men det gik ikke godt, det blev til Skilsmisse. Til sidst blev hun gift med en Vognmand Bech i Aalborg og fik det godt. De havde 3 Børn; men de to døde af en Børnesygdom en Nat.
I Krigstiden havde Bech for meget med Tyskerne at bestille og fik en Dom paa 3 Mdr. Det gik ud over hans Datter, hun var forlovet med en Lærer, men han gjorde det forbi.

Stine og Anine var Gaardkoner. Salome bor i Randers. Jens var først gift med en Datter fra Torsted Nygaard og de havde Landbrug i Blenstrup ved Randers, men hun levede ikke længe. Han er gift anden Gang og bor nu i Aalborg.

15

Ludvig havde Landbrug i Torsted. Ditlev var oprindelig Smed, men fik senere Gaard i Binderup.

Stort set er det gaaet Faster Louises Børn godt, de blev ikke af den Type, der i al Fald den Gang, var paa Herregaardene.

Faster Ottolines Mand hed Kristian Rasmussen og var fra Skørbæk. De havde et Husmandsbrug i Østerhornum, men døde i Sønderup, hvor de havde et lille Hus. Faster blev 80 Aar gl. De havde 5 Børn; Lise, der var gift med Snedker Anton Jensen, Sønderup. Louise var gift med en Vinduespolerer i København. Marthas Mand var ansat ved Banen, de boede i Aalborg. Anton var gift og ansat ved Carlsbergbryggeriet i København, han døde ung, vistnok af Tuberkulose. Sine var Uddelerkone i Mou, de bor nu i Hastrup, hendes Mand hedder Karl Pedersen. De er Baptister.

Faders Halvsøskende:

Faster, Lise Lange var gift med Lærer Jensen, Skivum. De flyttede senere til Lund Skole, Salling, hvor Faster døde, hun ligger begravet i Skivum. Hun var en Del ældre end sin Mand, han giftede sig igen. Faster Lise var født 1862. Saa vidt jeg husker døde hun i 19

Elise Jensen,
er i Dag afgaaet ved Døden.
Lund Skole pr. Højslev,
den 2. April 1936.
J. Jensen.
Begravelsen foregaar fra Skivum Kirke Tirsdag den 7. April Kl. 2 prc.

15

Land

MOU

Dødsfald

Tidl. uddeler i Mou gennem 42 aar, Karl Pedersen, Kastrup ved København, er død. Karl Pedersen, der var fra Giver ved Aars, kom som ung mand til Mou, hvor man hurtigt lærte at sætte pris paa den dygtige uddeler, der satte akkuratesse og orden i højsædet. Han var en initiativrig forretningsmand, som drev brugsforeningens omsætning voldsomt i vejret, og det var en kendt sag, at kommis'er, der var udlært i Mou Brugsforening, var eftertragtede til nye uddelerstillinger. For fire aar siden rejste han fra Mou for at bosætte sig i København. Han overleves af sin hustru, to sønner og en datter. –

Sønnerne er begge ansat som konsulenter inden for FDB.

✝

Min kære mand, vor gode far og bedstefar,

fhv. uddeler i Mou

Karl Pedersen,

døde fredag den 2. februar 1962.

Sine Pedersen,
Hedegaardsvej 19, Kastrup.
Valborg, Sven, Aage og Karl Kristian

Bisættelsen har fundet sted.

Elise Jensen,
er i Dag afgaaet ved Døden.
Lund Skole pr. Højslev,
den 2. April 1936.
J. Jensen.
Begravelsen foregaar fra Skivum Kirke Tirsdag den 7. April Kl. 2 prc.

16

Faster Birgitte Lange var f. 8 Nov 1864. Hun blev gift med Kristian Pedersen, Ovsbrug. Søn af Moders Faster, Johanne Bøgh, som døde af Tuberkulose og var syg i flere Aar. Sønnen Kristian gik inde og hjalp hende med det huslige f. Eks. at dele Dyg.
Der var to Sønner til, Per og Lars, de døde begge unge af Tuberkulose. Kristian Pedersen var altsaa Fætter til Moder, saa Familieskabet var dobbelt. Der var ingen Steder i Familien, vi kom saa tit sammen da vi var Børn
Det var en fast Skik, at vi alle var der Juledag, og saa sang vi. En af deres gamle Piger, der lever endnu, kan fortælle om hvor skønt hun syntes det var. Fader sang godt, og alle vi Børn kunde ogsaa synge
Naar det kneb med at skaffe Rentepengene, det var 100 Kr og 50 Kr til hver Termin, kunde Fader altid laane hos Kr. Pedersen. Vi byttede ogsaa Slagtemad naar der slagtedes Gris og et Siglebrød naar der blev bagt i den store Ovn.
Kr. Pedersen led af Leddegigt i al den Tid, jeg kan huske, men blev dog ved med at gaa omkring. Han døde vistnok i 1933. Faster Gitte døde allerede i 1912 af Tuberkulose
Der var i Ægteskabet to Børn, Søren og Johanne.
Søren, blev gift og havde en lille Dreng, men døde 1937. Han havde daarlig Ryg, hans Moder mente, det kom af, at en stor Hund vendte ham omkuld paa Trappen

17

Hans Enke, Ingeborg solgte Gaarden og gifledes sig igen.
Sørens Søn Kristian er Politibetjent i Købh. (nu Viborg)
Johanne er ugift og bor paa Fyn

Søren

Johanne, død i Sørslev, Fyn. 22 Nov. 1968.
Min bedste Veninde.

Sørens Søn, Kristian

18

Farbror, Niels Lange blev gift 2. Febr 1900 med Maren Fisker fra Højris Molle, og det var et rigtig gammeldags Bryllup. Jeg som mindreaarig var ikke med, og Moder blev ogsaa hjemme, men Fader, Karen, Anton og Kristian kørte sammen med Morbror Jørgen, Sine og Kristian fra Aagaard. Der var hundekoldt og begyndende Snefog, men sligt blev der ikke taget Hensyn til. Fæstemandens (Brudgommen) Familie mødte i Skivum Kro til Frokost. Bedstemoder var gnaven, hun vilde ikke med til Bryllup. Hun sagde: „Det maa da være et Nødvendighedsgifte, for der er da ikke Vyr at holde Bryllup i." Det var ikke Skik i den Familie, det var første Gang, det skete.

Farbror Niels havde før været forlovet med Moster Gitte. Det var en mørk Dag for hende, hun sendte Moder et Brev den Dag, naar hun havde læst det. skulde hun brænde det, det skete, og ingen fik at vide hvad der stod.

Farbror Niels fik Gaarden, og Bedstemor og Lange var paa Aftægt der til de døde.

Farbror Nielses Børn: Kristian f. i April 1900, Landmand i Skivum, Ejner har Hjemmet, er ugift, Marie og Lovise er der. Hansine er Enke og har ingen Børn Katrine er gift med en Landmand i Brørstrup.

Farbror Niels med Familie.

Faster Dorteas Gaard, Engedalsgaard, Sk

Faster Dorteas Gaard, Engedalsgaard, Skivum.

Farbror Kristian Lange og børn

21

Farbror Kristian var født ca 1873. I sine unge Dage var han Gartnermedhjælper og spillede desuden Violin til Folks Gilder.
Den Gang var der i enhver Gaard en Storstue, som kun brugtes ved højtidelige Lyligheder. Gulvet var hvidskurt, og langs Væggene stod Skabe og Kister med Tøj.
Senere tog Farbroder Lærereksamen paa Gedved Seminarium. Han fik Plads paa en Realskole i Lyngby og blev forlovet med Bestyrerens Datter, Sigrid Thyes og denne Gang blev det Alvor. Han havde ellers været forlovet tre Gange. Først med en Gaardmandsdatter fra Blæe, saa med Jenny Kvistgaard, (Datter af Lærer Kr. Blæe) der var Lærinde i Skivum, hun blev aldrig gift. Den sidste hed Hardis Bøysen og var Datter af Forstander P. Bøysen, Gedved.
Men for en Gangs Skyld, var det vist ham, der blev kasseret.
I nogle Aar var han Forstander paa Bornholms Højskole, blev senere Friimenighedspræst paa Sjælland var en Overgang Gaardmand paa Fyn, men flyttede saa igen til Sjælland og blev Præst.
Hans ældste Søn blev Lærer og den næstældste Læge. Jeg har kun set en af Farbror Kristians Børn, Helge, som har besøgt os. Han er Landarbejder paa Fyn og ugift. Farbror døde i 1939.

Frimenighedspræst Krebs Lange og Hustru,

Stevns, der en Tid var bosat paa Fyn, har holdt Sølvbryllup i Paasken. Anden Paaskedag var Menighedens Medlemmer m. fl. indbudt til en Sammenkomst, der begyndte med Gudstjeneste og Altergang, hvor Fru Langes Farbroder, Provst Thyssen, Nordby, prædikede, og hendes Broder, Sognepræst Pontoppidan Thyssen, Odense, holdt Skriftetale.

Ved den efterfølgende Sammenkomst fik Præstefolkene overrakt smukke Gaver fra Menigheden.

Som Afslutning fortalte Krebs Lange i Fl. „Østsjæll. Flkbl." i korte Træk sin egen Historie, der — som han selv udtrykte sig — var som et Eventyr. Hans Vugge stod i en Landsbykro ovre i Jylland. Allerede som ganske ung fik han Lyst til at blive Præst, men af økonomiske Grunde maatte han afbryde sine Studier. Mens han læste i København, arbejdede han om Dagen for at tjene til Livets Ophold, men det slog ikke til; han maatte til Tider sulte og fryse, og det kunde han ikke holde ud. Saa søgte han og fik Plads som Lærer paa Lyngby Realskole. De fire Aar, han var her, var lykkelige Aar for ham. Han kom til Kræfter legemlig set og fik en religiøs Paavirkning i grundtvigsk Retning, som blev bestemmende for ham i Fremtiden. Herfra rejste han til Bornholm som Forstander for Bornholms Højskole, medtagende Forstanderens Datter som sin Hustru. Seks Aar efter blev han kaldet til Stevns som Frimenighedspræst.

Giver-amatør-arkæologen Søren Nielsens optræden i TV med titlen »Historie i marken« blev baade en god og interessant udsendelse med Poul Leth Sørensen som producer.

Det kan antydes, at Søren Nielsen havde hovedrollen, og Leth Sørensen stillede ikke mange spørgsmaal. Søren Nielsens fortælling og vejledende forklaringer om oldtidsfund og de enkelte fundne sager, som han fremviste fra sin righoldige samling, kom flydende – han vidste, hvad han ville sige. Der blev ogsaa lejlighed til at følge Søren Nielsens stoute vandring over de sneklædte stier med kæp i haand samt til at se de himmerlandske landskaber i en vintermaaned.

Samarbejde med Nationalmuseet

I øvrigt fremhævede Søren Nielsen det gode samarbejde og personlige samvær med Nationalmuseets folk, naar de kom paa besøg paa »Nørdal« i Giver.

Paa direkte spørgsmaal, hvor oldtidssamlingen med tiden skulle hen, svarede Søren Nielsen, at det maatte blive paa Himmerlands museum i Aars. – Og han sluttede: Vi har pligt til at meddele til Nationalmuseet, naar der sker sjældne oldtidsfund herude. Disse fund er at betragte som et fælleseje for hele slægten – en enkelt mand kan ikke komme og sige: Det har jeg selv fundet – det er mit.

Fru Johanne Villemoes Nielsen, Giver

Det nye æresmedlem, fru Johanne Willemoes Nielsen, Giver.

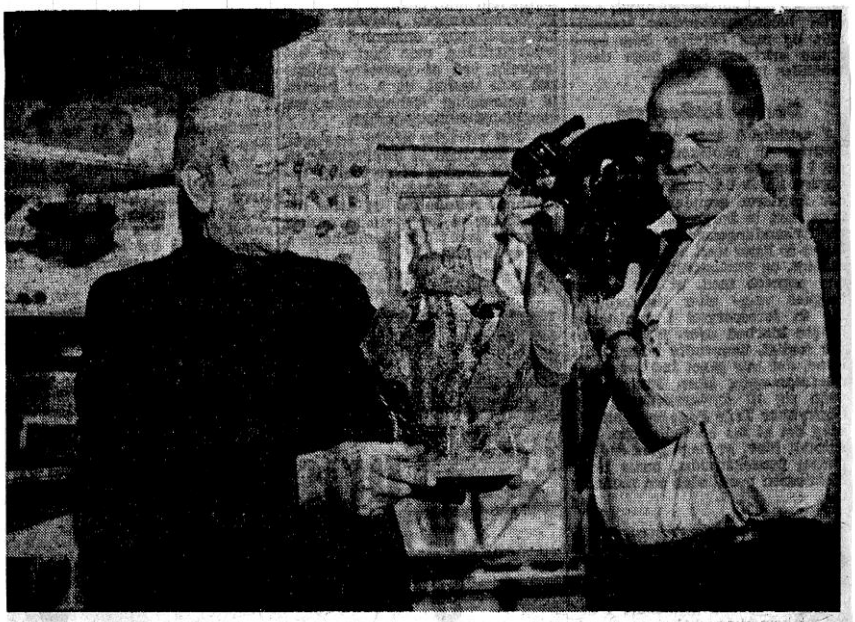

Giver-husmand i TV Husmand Søren Nielsen i Giver er over 80 aar og har gennem hele sit liv interesseret sig for de mange oldtidsfund, som netop denne egn er saa rig paa. Paa sit loft har han en samling, som Nationalmuseets folk ofte studerer, og i hans stuer har professorer og arkæologistuderende diskuteret fundenes betydning, og Søren Nielsen har ofte faaet det sidste ord i diskussionen. Fjernsynet har besøgt Søren Nielsen, og i en udsendelse paa tirsdag fortæller han om sine bedste fund, og sammen med udsendelsens producer, Poul Leth Sørensen, vandrer han ud i den himmerlandske natur, hvor Søren Nielsen kender hver plets historie. Her ses Søren Nielsen og Poul Leth Sørensen under optagelsen.

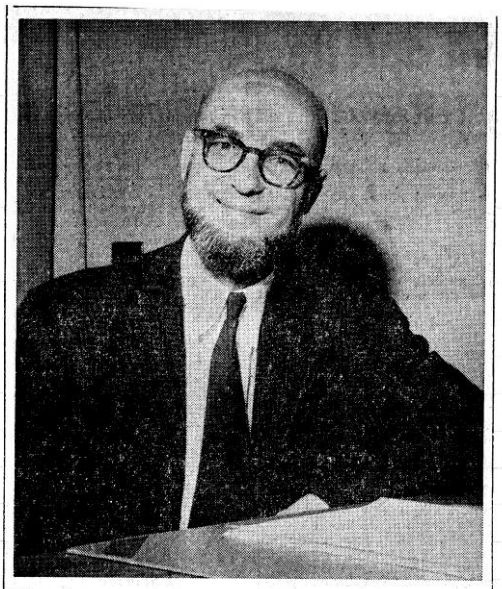

Maalet naaet Plejehjemsforeningen for Aalborg og Hjørring amter har naaet et maal, som den har arbejdet længe og haardt for. Mange vanskeligheder har maattet ryddes af vejen, inden man i gaar kunne aabne den børnepsykiatriske raadgivningsklinik paa Fr. Nansensvej i Aalborg. Aabningen fandt sted i al stilfærdighed. Klinikchefen, overlæge Bent Lange, kom kl. 9 og begyndte at sætte sig ind i forholdene, og her er han fotograferet i de nye lokaler. Raadgivningskliniken har allerede en lang venteliste af børn, som skal til behandling.

Farbror Kristen og hans anden Kone
Maria f. Strunge

Bent

Rigmor

Gudrun

22

Farbror, Kristen Andersen Lange var født 20 Jan. 1875, og døde 13 Aug. 1938.
Han tog Lærereksamen paa Gedved Seminarium med 1 Karakter, og blev Lærer paa Vestbirk Højskole.
I 1902 blev han gift med Moders Søsterdatter, Sine fra Stagaard. Hun døde i 1907 fra to smaa Børn, Egvind og Helga. Egvind bor i Stagaard (64) Helga var Husholdningslærinde. Hun døde af Tuberkulose 1938.
Han blev gift med Marie f. Strunge og flyttede fra Vestbirk. En Overgang var han Forstander paa Vrigsted Højskole, men det gik ikke saa godt, og saa blev han Forstander paa Vejle Forskoleseminarium
I sidste Ægteskab var to Børn. Rigmor, som er gift og bor i Kbh., hun har 1 Søn. Gudrun er Masøse og ugift, hun bor ogsaa i Kbh. Bent er gift og har 1 Barn, han bor i Aalborg.
Egvind har to Døtre, Bodil, som er gift med en Sagfører paa Fyn, hun har en Dreng, og Britta, som er i København
Farbror Kristen skrev mikkte Bøger, f.a. en om Florence Nightingale

✝

Min kære mand, vor kære far, svigerfar og morfar,
MARINUS SMITH JENSEN
er pludselig gaaet bort.
Fandrup, den 7. juni 1966.

Kristiane Jensen og børnene.

Begravelsen finder sted fra Farsø kirke lørdag den 11. juni kl. 14.

Vor kære svigerinde og faster,
Mathilde Møller,
Nørregade 35, Nørresundby,
født 15/1 1890,
er i dag død.
Tørring, 27. september 1967.
Familien.
Begravelsen foregaar fra Nørresundby kirke søndag 1. oktober 1967 kl. 12.

Skivums helligsted blev til den mystiske spøgelsesbakke

Sagnet om Ottemanden er blevet underbygget af nutidens arkæologi ved udgravning af den gamle høj nord for Skivum

Paa toppen af denne høj gravsattes for snart 2000 aar siden høvdingen Atu. Sagnet fortæller, at han ryster sine jernlænker og smækker kistelaaget i, naar natten falder paa.

En af de mange kønne unge damer på kontoret i Tjæreborg, frøken Karen Krebs Nielsen, i samtale med sin chef

Stiftamtmanden sammen med dronning Ingrid foran en blomsterstand, bagved A. J. Krebs og gartner Poul Mose.

✝

Min kære Hustru,

Anna,

f. Larsen, døde stille og roligt paa Aalborg Amtssygehus den 24. ds., 50 Aar gammel.

Troelstrup, den 26. Maj 1930.

Ludvig Krebs.

Begraves fra Hjemmet Fredag den 30. ds., Kl. 11. Salmebog benyttes.

✝

Vor kære broder,

Ludvig Krebs,

er død i dag.

Blære, den 12. oktober 1949.

Sidsel og Anton Krebs.

Begraves fra Blære Kirke mandag den 17. oktober kl. 13,30.

Jordefærd.

Fhv. gaardejer Ludvig Krebs blev begravet fra Blære kirke under overværelse af et stort følge. I kirken talte sognepræsten, pastor C. V. Pedersen, hvorefter kisten blev ført til familiegravstedet. Afdødes broder, Anton Krebs, takkede paa familiens vegne for deltagelsen og indbød følget til en mindesammenkomst i forsamlingshuset. Ved kaffebordet talte svogeren, lærer Nielsen fra Fyn, der paa en smuk maade mindedes afdøde Ludvig Krebs og hans forlængst afdøde hustru. Uddeler Jacob Lyngsø takkede for 24 aars godt samarbejde med Ludvig Krebs i brugsforeningens ledelse, og gdr. Marinus Rask udtalte ligeledes personlige mindeord.

Synopalfabrikken i Thisted får fra 1. januar ny direktør. Den hidtidige direktør, Bent Warming, Århus, fratræder hos firmaet Karl Krøyer, Århus, og han afløses på direktørposten af den 47-årige civilingeniør Tage Fredsted, Århus, herover, der tidligere bl. a. har været knyttet til Statens Vejlaboratorium. Samtidig med direktørskiftet er den 39-årige ingeniør Henning Hansen, der siden 1962 har stået for den daglige ledelse på fabrikken, udnævnt til underdirektør. Endelig er direktør F. O. Jeppesen, BP Gas i Århus ,indtrådt i aktieselskabets bestyrelse.

70 aar

Fru Karen Krebs Nielsen, Østrup, fylder i dag 70 aar. Fru Nielsen er morsingbo, men hun kom i 1908 til Østrup som lærerinde ved den nyoprettede forskole. Efter to aars forløb opgav hun sin lærerindegerning, idet hun blev gift med lærer Nielsen, Østrup, og i 39 aar var hun en gæstfri husmoder i Østrup skole indtil i fjor, da lærer Nielsen tog sin afsked som lærer. Der var nok at gøre i skolehjemmet, hvor mange mennesker kom, og hvor familien efterhaanden blev større. Der er i hjemmet opvokset syv dygtige børn, fem sønner og to døtre, der nu alle er gift og i gode stillinger.

Men sine interesser lagde fru Nielsen derfor ikke paa hylden. Hun har været medlem af Østrup sogneraad, valgt af det radikale venstre, indvalgt i Østrup menighedsraad to gange, og for fredssagen var hun en fortræffelig forkæmper. Kvindernes internationale liga for fred og frihed har hendes varme interesse.

Hr. og fru Nielsen bor nu i en ny villa, som de byggede i fjor, og der er ikkert mange, der i dag vil finde vej til. Hjertelig til lykke! A. H.

Lærerjubilæet i Østrup.

Det var en meget smuk Fest, Østrup Sogns Beboere havde arrangeret i Anledning af Lærer Nielsens 25 Aars Jubilæum. Den store Sal i Forsamlingshuset, hvor Festen afholdtes, var festlig oplyst og pyntet med Dannebrogsflag, og Kaffebordene var smukt pyntede med grønt og en Mængde Blomster.

I stort Tal havde Beboerne givet Møde og i god Tid indtaget Plads ved Bordene. Da Lærer Nielsen med Familie ankom og blev ført til Plads af Festkomitéens Formand, Pastor Jensen, rejste hele Forsamlingen sig. Pastor Jensen bød nu paa Komitéens Vegne Velkommen til alle og særlig til Jubilaren, hans Hustru og Børn.

Pastor Jensen talte derefter paa Skolekredsens Vegne. Han hilste Jubilaren og talte om det vanskelige i for en Lærer at føre tilpas Tømme — i hvilken Henseende Lærer Nielsen havde haft en heldig Haand. Præsten tolkede i øvrigt i smukke Vendinger Skolekredsens Tak til Lærer Nielsen for veludført Arbejde gennem de svundne 25 Aar. Sluttelig overrakte han Hædersgæsten et Guldur med Inskription og en nydelig udført Adresse. Til Fru Nielsen havde Komitéen en smuk Krystalskaal med Frugt. Herefter vekslede Taler og Sange.

Sogneraadsformand P. Hovendal bragte Sogneraadets Gratulation til Dagen og Raadets bedste Ønsker for Fremtiden. Han takkede paa Forældrenes Vegne Lærerparret, talte for Fru Nielsen og Børnene og motiverede et Leve for Lærerfamilien.

Lærer Pedersen, Hessum, indledede i muntre Vendinger om Tilblivelsen af Hjemmet i Østrup Skole. Han talte derefter alvorligt og kønt om den Mindebuket, som en afholdt Lærer i Aarenes Løb samler sig, priste Lærerparrets Børn, syv Perler paa Rad, og takkede for godt Naboskab og trofast Venskab gennem Aarene.

Lærer Nielsen takkede ~~beraget~~ for den Hjertelighed, der strømmede ham i Møde. Da han for 25 Aar siden drog ind i Østrup Skole, var det bidende Vinter med Frost og Sne. Til at begynde med kunde han ikke nægte, at han havde følt en kuldelignende Reservation fra visse Sider. Men ligesom Frosten og Sneen tøede denne Kulde ogsaa snart op, og han kom hurtig til at befinde sig godt i Østrup. Festen i Dag, al den Hyldest, der bragtes ham, de smukke Gaver, de mange Blomster maatte han tage som et Udtryk for, at Befolkningen jævnt hen ogsaa var tilfreds med ham. Han takkede Skolekommission, Sogneraad, Medarbejdere og Kolleger for godt Samarbejde gennem Aarene. Sluttelig bragte han sin og sin Hustrus varmeste Tak til Beboerne for den Tid, der var forløbet, for den smukke Fest og Gaverne.

Klokken var omtrent 23, da Pastor Jensen kunde afslutte den stemningsfulde Fest, og efter Afsyngelsen af: Der staar et Slot i Vesterled skiltes Festdeltagerne.

LÆRER NIELSEN
trækker sig tilbage som organist.

Efter sine 50 år som Østrup kirkes organist har lærer Nielsen nu bedt sig fritaget for hvervet. Det sker med udgangen af marts måned, og søndag den 25. marts bliver således den sidste af den lange række af helligdage, hvor lærer Nielsen sidder ved orglet som kirkens faste organist. – Vi håber dog fortsat lejlighedsvis at se lærer Nielsen på sin gamle plads på orgelpulpituret.

Fra 1. april har *fru Mette Højlund*, Østrup, indvilget i at overtage stillingen som organist.

H. Kjær C.

Jens Nielsens Jordefærd i Giver.

Et smukt Farvel til den gamle Friskolemand.

Ved en smuk og gribende Højtidelighed blev gamle Jens Nielsen begravet paa Giver Kirkegaard.

Det store Følge samledes i Hjemmet paa Bakkegaarden, hvor Kisten blev baaret ud i Haven. En Sølvkrans fra gamle Elever i Gaardens Friskole laa foroven paa Kisten, og der var flere signerede Kranse, bl. a. fra Brandkassen „Vesthimmerland".

Ved Baaren blev der sunget og talt. Sønnen, Friskolelærer Morten Nielsen, Sønderup, udtalte en inderlig Tak paa Børnenes Vegne for det gode Barndomshjem.

Direktør Jensen Sønderup fremdrog Minder fra Ungdomsdagene og fra Menighedslivet i Trængstrup. Vi, der var lidt yngre, saa op til Jens Nielsen. Det store ved ham var, at han var en Handlingens Mand, der forstod at føre Idéerne ud i det praktiske Liv, i Menighedslivet og i Hjemlivet. Han viste os, at det gælder om ikke at blive staaende ved Følelserne alene. Begejstringen maa omsættes i Handling, og Jens Nielsen fandt denne Evne til at praktisere det, som han troede paa. Vore Hjerter fyldes i Dag med Taknemlighed over, at vi fik Lov til at beholde ham iblandt os saalænge.

Pastor Hagelskjær, Skivum, mindedes Nielsen som en god Kristen.

Højskoleforstander Jens Frederiksen, Støvring, bragte en Hilsen fra sin Fader og en Tak fra Støvring Højskole. Jens Nielsen og hans Hustru bevarede altid Barnet i deres Hjerter, og derfor blev de to Mennesker til Lykke og Velsignelse baade i deres Hjem og udadtil.

Svigersønnen, Lærer Qvist, Giver, rettede paa Børnenes Vegne en Tak til Johanne og Peder Nielsen for kærlig Pleje mod den gamle Fader i de sidste Aar.

Efter Salmen "Han, som har hjulpet hidindtil," talte Frimenighedspræst R. Anker Møller, Hornum:

Jens Nielsen sagde engang til mig: Jeg har haft en lykkelig Livsgerning, og jeg har været en lykkelig Mand. Ligeledes sagde han efter en svær Sygdom: Gud ske Lov og Tak for Vor Herres Menighed. Her er vi ved det inderste i hans Sjæl. Han havde faaet en Gave gennem sin Hustru, og de to kom til at passe saa vidunderlig godt sammen. De hjalp hinanden med at naa ind til Livets Kilder, og deres Hjem blev til et Livets og Lysets Sted, hvor alle følte, at der var godt at være.

Til Tonerne af "Kirkeklokke, ej til Hovedstæder" blev Kisten baaret til Graven af Sønner og Svigersønner.

Efter Jordpaakastelsen takkede Lærer Qvist paa Familiens Vegne for Deltagelsen.

Kresten Nielsens begravelse

Trængstrup Frimenighedskirke var fyldt til sidste plads og var smykket, da *Kresten Nielsen*, Trængstrupgaard, blev begravet. Blandt et meget stort antal kranse saas signerede dekorationer bl. a. fra frimenighederne i Støvring, Farsø, Trængstrup, Sønderup friskolekreds og Trængstrup Foredragsforening.

I kirken holdt frimenighedspræst *Noe Nygaard* en smuk og personlig præget tale over afdøde med en understregning af, at Kresten Nielsen med sit følsomme sind havde vidst, at han skulle hente hjælp og velsignelse fra oven.

Ved graven takkede afdødes svigersøn, gaardejer *Kresten Berthelsen*, paa familiens vegne for deltagelsen og indbød følget til en mindesammenkomst i hjemmet paa Trængstrupgaard. – I gaardens store lade var dækket kaffebord, og her blev Kresten Nielsen mindet i hjertelige ord gennem flere taler.

Tidligere gaardejer *Kr. P. Nørhave*, Rodsted, mindedes med taknemlighed sit venskab med Kresten Nielsen gennem over 50 aar og bragte en tak fra Trængstrup Frimenighed for alt, hvad afdøde havde betydet for denne menighed.

Gaardejer *Otto Nielsen*, Albæk, fremdrog minder fra den tid, da han tjente paa Trængstrupgaard og skildrede Kresten Nielsen som den gode husbond, der forstod at leve med sine medhjælpere.

Fru pastor *Noe Nygaard* takkede for de ni aar, præstefamilien havde været nabo til Kresten Nielsen. – Han tog imod os paa en enestaaende maade, og der var tryghed og tillid i hans nærhed, ligesom vi blev rigere ved hans bekendtskab.

Lærer *Nørlund*, Tøttrup, bragte en personlig tak, og lærer *Jens Frederiksen* fremhævede den værdifulde forbindelse, der havde været mellem Trængstrupgaard og Støvring Højskole. Der groede aldrig græs paa stien, og vi blev godt modtaget baade privat, og naar eleverne var med. Kresten Nielsen modtog i sine unge dage en rig arv, som han sammen med sin hustru forvaltede godt. – Taleren sluttede med en tak baade som skolemand og som privatmand.

Valgmenighedspræst *Helge Elbæk*, Vraa: – Kresten Nielsen talte meget om det, der var blevet os givet og gav udtryk for en dyb livsfølelse. Mildheden i hans blik saa vi straks, men vi opdagede tillige, at han var en mand, der stod fast og ikke ville vige, trofast overfor den livsopgave, han havde faaet. – Taleren sagde tak for lyse minder.

Afdødes datter, fru *Margrethe Berthelsen*, sluttede samværet med en tak.

SULDRUP

Dødsfald

En af egnens kendte og ansete mænd, tidligere gaardejer Chr. Nielsen, Trængstrupgaard, er uventet død i en alder af 78 aar.

Afdøde var blandt de 10 søskende, der udgik fra Bakkegaarden i Giver. I sin ungdom besøgte Chr. Nielsen højskolerne i Vraa og Vallekilde, og efter sit giftermaal overtog han Trængstrupgaard efter sin svigerfar, Jens Trængstrup. Sammen med sin hustru, Dorthea, videreførte Chr. Nielsen de gode traditioner i hjemmet med en ekstra gæstfrihed, ikke mindst ved efteraarsmøderne, og gennem aarene blev de mange foredragsholdere fra hele landet godt modtaget paa Trængstrupgaard, hvor de som regel boede.

I sin færd var Chr. Nielsen en god og retskaffen mand, stilfærdig i sin optræden, og han havde en sjælden evne til at omgaas sine folk, der ofte blev længe i pladsen og i mange tilfælde blev venner med familien.

Chr. Nielsen kom til at betyde meget for frimenighedskredsen i Trængstrup. Han hægede om kirken og kirkegaarden paa sin egen stille maade, særligt i de senere aar, efter at gaarden i 1943 var blevet afstaaet til hans eneste datter og svigersøn, Kr. Berthelsen. Chr. Nielsen mistede sin hustru for mange aar siden.

✝

Vor kære far, svigerfar og bedstefar,

Chresten Nielsen,

er død.

Trængstrup, den 18. juli 1962.

Margrethe og Chresten Berthelsen.

Niels, Oluf og Dorthe.

Begravelsen bekendtgøres senere.

Interessen for arkæologi maa nærmest betegnes som en familiesvaghed hos rentier Søren Nielsen i Giver ved Aars. Det begyndte med hans far, og det fortsætter med hans børn. Sønnen Anders, der er forstander paa Galtrup Realskole, fik tid til at deltage i udgravninger allerede under krigen, samtidig med at han deltog i modstandsbevægelsen, og har fortsat siden. Han skal i sommer samarbejde med Forhistorisk Museum i Aarhus ved nogle udgravninger paa Mors. De to døtre, der er gift, er maaske noget mindre aktive, men læser alt, hvad de kan faa fat i, om arkæologi.

Selv begyndte Søren Nielsen at samle, da han var 12 aar, og han har nu et lille privat museum, som han har indrettet paa sit loft, med en meget fin samling paa ca. 800 genstande, hvoraf mange saa sjældne, at Nationalmuseet har interesseret sig stærkt for dem. Man har haft flere folk ovre at se paa tingene, og man har ogsaa rent ud spurgt Søren Nielsen, hvad der var hans hensigt med dem. Da han svarede, at han gerne saa, at de skulle blive paa egnen, og at han havde sikret sig, at de til sin tid ville komme paa Vesthimmerlands Museum i Aars, var Nationalmuseets folk tilfredse. Ellers havde det været meningen, man ville have gjort krav paa nogle af tingene.

Egnshistorie fra oldtid til nutid

Det var jo saa naturligt, at tingene skulle til Aars, for skaberen af Vesthimmerlands Museum, nylig afdøde lærer Vestergaard Nielsen, og Søren Nielsen havde gennem mange aar et udmærket samarbejde. Naar Søren Nielsen havde fundet noget særlig interessant, sendte han bud efter Vestergaard Nielsen, der saa hjalp til med udgravningen – og omvendt, naar Vestergaard Nielsen havde noget særlig interessant, saa kom Søren Nielsen og var medhjælper. - - -

Søren Nielsen, der er et godt stykke op i 70'erne, fortæller glad og veloplagt om de mange fund, han har gjort gennem aarene. Det meste husker han tydeligt og med alle enkeltheder. Er der et aarstal eller noget andet meget konkret, han ikke straks kan komme paa, støtter han sig til sine papirer, der er samlet i adskillige ringbind. Det er mange, mange blanke papirsider, der er skrevet fulde med Søren Nielsens sirlige skrift, og som beretter om alt, hvad han har undersøgt, studeret og fundet ud af gennem aarene. Tilsammen danner de en egnshistorie for Skivum-Giver egnen, fra de allerældste dage, da de første indvandrere kom til egnen fra Limfjordens kyster for 4–5000 aar siden, og helt op til vor egen tid.

Klogere end præsten

Sine første spændende oplevelser paa det arkæologiske omraade havde Søren Nielsen allerede som 8–9-aarig, da hans far hjalp en arkæologisk interesseret præst paa egnen med at grave.

I 1895, da de udgravede en jættestue i Astrup, kom Søren Nielsens far, der ejede Bakkegaarden i Giver Sogn, i tanker om, at der paa hans jord, syd for Giver Skole, laa en gammel høj, kaldet Helligknold – om den maaske ogsaa kunne være en jættestue? Ganske vist havde den været overpløjet siden 1864, men maaske var der alligevel noget tilbage. Præsten blev interesseret, og de gravede ind i højen fra siden, men fandt ikke noget rigtigt, og til sidst mente pastoren, at de lige saa godt kunne holde op. Søren Nielsen, der var 10 aar dengang, lagde mærke til, at der helt inde i udgravningen laa en pyramideformet hob af flade sten, og det huskede han, selvom han ikke paa det tidspunkt havde saa megen arkæologisk viden, at han kunne sige, hvad det betød. Udgravningen blev dækket til, og først otte aar senere, i 1903, kom han i tanker om stendyngen – og da vidste han, at det maatte være en saakaldt »tørremur«, en tætning, som man brugte at lægge forneden mellem sidestenene i en jættestue for at holde gravkammeret tørt.

Og saa oplevede den da 18-aarige Søren Nielsen den første af sit livs mange virkelige triumfer inden for sin hobby. Hele den sommer brugte han al sin fritid – han arbejdede som karl paa sin fars gaard – til at grave i Helligknold, og i gravkammeret fandt han en fuldstændig urørt grav med flintdolke, pilespidser, ravperler og lerkar.

En gravhøjs historie

Men, som det skulle vise sig, var det ikke den oprindelige grav. Og i det hele taget fandt Søren Nielsen efterhaanden ud af, at der var flere, der havde pillet ved denne gravhøj gennem aartusinderne.

Indholdet af graven viste nemlig, at der var tale om et enkeltgravsfund. Da enkeltgravsfolkene indvandrede i slutningen af stenalderen, har de tilegnet sig jættestuefolkets gravhøj og brugt den selv. Jættestuefolkets ting kastede de simpelthen udenfor, og dem fandt Søren Nielsen udenfor begge indgangene, godt traadt ned og i mange stumper. Samtidig havde enkeltgravsfolket kastet jættestuen, hvis sten oprindelig havde staaet frit paa jorden, til med jord.

Men ikke nok med det: en halv meter over enkeltgravsfolkets grav fandt Søren Nielsen to grave fra den yngre bronzealder, begge med brændte ben, den ene uden gravgods, den anden med en bronzebarberkniv fra slutningen af bronzealderen.

Jættestuen var ikke komplet, da Søren Nielsen fandt den. En del af stenene manglede, og det saa ud til, at de, der havde fjernet dem, omhyggeligt havde væltet dem udad, for at de ikke skulle komme til at forstyrre selve gravkammeret.

Søren Nielsens far havde været 20 aar, da Helligknold i 1864 for første gang kom under ploven. Og han kunne huske fra barnsben, hvordan den havde set ud før.

Dengang laa der fem store sten ovenpaa højen, en i hvert verdenshjørne og en i midten. Afstanden var saa stor, saa naar han stod med bare fødder, kunne han lige akkurat springe fra midterstenen ud til en af hjørnestenene.

Hvem flyttede stenene?

– Der er ikke noget særlig eksakt maal, siger Søren Nielsen. Men far kunne ikke give mig det bedre, og det siger dog altid noget. Han fortalte ogsaa, at nordvest for Helligknold laa der endnu en af de store sten. Jeg spekulerede meget paa, hvornaar stenen fra jættestuen var blevet flyttet, og hvad de var blevet brugt til. Jeg undersøgte ogsaa bygningerne i sognet. Men bøndergaardene fra ældre tid var lave, lerklinede hytter, saa der har ikke væ-

ret brugt kampesten til nogen af dem. Man kunne tænke sig, at de var brugt til broer, men dem var der heller ingen af i sognet, og

vejvæsenet har aldrig brugt store sten før i 1880.

Saa er der kun én ting tilbage, fortsætter Søren Nielsen, og det er kirken. Giver Kirke er bygget i 1170, og til den er der brugt store kampesten. Selvom man ikke ligefrem kan paavise, hvilke der kommer fra jættestuen, saa passer størrelsen i hvert fald ganske godt. Den ene sten, der laa nordvest for Helligknold, har sikkert været paa vej til kirken. Den laa nøjagtig i den retning. Hvorfor de fem stene var anbragt ovenpaa, kan kun være gætteri. Men det ser stærkt ud til, at de folk, der har taget stenene, har haft en ligefrem skræk for at forstyrre indholdet. Dengang, i middelalderen, var folk ikke kommet længere væk fra den hedenske tid end, at de stadig havde en mængde nedarvede forestillinger fra den tid, som de respekterede. De har formentlig opfattet højen som et helligt sted.

Der brændte lys paa højen

Men for resten har vi stadig, op til vor tid, vore nedarvede forestillinger fra langt tilbage i tiden. Naar nogen undrer sig over, at han interesserer sig for oldtiden, svarer han altid, at oldtiden er os meget nærmere, end vi tror.

– Da jeg var ung, siger han, var der to gamle piger paa egnen, der fortalte mig, at de mange gange havde set lys brænde paa Helligknold. Hvorfor mon de nu havde det? Er det selve navnet, der har indvirket paa deres fantasi, saa de troede, de saa noget, eller er det lygtemænd, der har givet Helligknold dens navn? Givet er det, at stedets »hellighed« har været respekteret fra oldtiden helt op til vor tid.

Om paavirkningen fra oldtid til nutid fortæller Søren Nielsen ogsaa, at han i mange grave fra jernalderen – saa mange, at det ikke kan være en tilfældighed – har fundet en lille smule bronze og en lille smule rav, begge dele uforarbejdede smaastumper uden nogen værdi. Der er ikke anden forklaring end, at det har været amuletter.

Hedensk offer – i kristen tid

– Jeg kom i tanker om, at min far, som var født i 1844, af en daglejer, som allerede i 1850'erne var en gammel mand, fik at vide, at »i gamle dage«, altsaa formentlig slutningen af 1700-tallet, var det skik, at folk gik med lidt staal i lommen, f. eks. en stump af et knivsblad, for som han sagde, »staal fordriver den onde«. Og endnu i dag, midt i det tyvende aarhundrede, er der folk, som gaar med rav som amuletter, fordi det betragtes som helsebringende. Jeg kunne tænke mig, at da bronze efterhaanden blev en sjældenhed, har staalet paa et eller andet tidspunkt overtaget bronzens funktioner. Ravet paakalder de gode magter, metallet fordriver de onde.

– Den samme daglejer, Chr. Nørager, fortalte, at i hans ungdom var det skik, at naar folk byggede en ny stald, skulle der begraves en levende kat under dørtærskelen til stalden »for at faa held i besætningen«. De gode folk har sikkert ikke været klar over, at det var et ældgammelt hedensk frugtbarheds-offer, de bragte, og havde man fortalt dem det, ville de nok have benægtet det paa det bestemteste. – Min ældste bror, Morten Nielsen, der er født i 1876, har fortalt mig, at han kendte en mand, Niels Grynnerup, der boede i Katby saa sent som i slutningen af 90'erne. Han havde for skik hvert aar paa lillejuleaften at begrave en levende kat foran sin stalddør for at faa held i besætningen. Han har heller ikke været klar over, at det var et frugtbarheds-offer, men det var samtidig ogsaa et solhvervs-offer – og saa har vi vikingetiden lyslevende for os helt op til nutiden.

Saadan noget ragelse

Det er dette emne – forbindelsen mellem fortid og nutid – der i ganske særlig grad har interesseret Søren Nielsen. Og det siger sig selv, at arkæologi og historiske studier for ham altid har været to sider af samme sag. Det er derfor, han har sin egnshistorie saa komplet, som tilfældet er, og ogsaa fra den nyere tid kan han fortælle morsomme træk. Da han f. eks. ville undersøge, hvor stor en del af Giver Sogn der har været hede, fandt han ud af, at i 1793 var over halvdelen hede og er altsaa opdyrket siden da. Men han fandt ogsaa noget andet i et gammelt brev, dateret den 13. juli 1852. Brevet er skrevet af en mand fra egnen, Niels Yde fra Tranten, der skriverfra København til Chr. Bøgh paa Nedergaarden i Giver. I brevet beklager Niels Yde sig over en vis Søren Jensen, der »har gjort sine landsmænd skam ved at rejse til København og lave en boghandel og der udbrede saadan noget ragelse. Og saa at kalde sig selv og boghandelen Gyldendal. Han maa jo huske paa, at han er født i Gyver Daal mellem lyngtoppene ved Trind Bak«.

Ja, saadan vurderede man altsaa i samtiden Søren Gyldendals værk paa den egn, han stammede fra. Familien Gyldendal har, som bekendt, sin oprindelse fra Giver. Søren var søn af læreren paa Giver gamle skole, og ved siden af skolen er der en lille kløft, som kaldtes Gyldendal – nogle vil mene, at den hed Gyverdal – men det er i hvert fald den, der har har givet forlaget navn. Og det har Giver nu ikke haft skam af, slutter Søren Nielsen.

Penny

ohanne Willemoes

– Jeg holder Aalborg Amtstidende, fordi der simpelt hen ikke er andre blade, man kan holde. Jeg læser alt i avisen, men jeg er ikke altid enig med den. Blandt andet Tv-anmeldelserne, men jeg er langt fra enig med hr. -k, siger fru Johanne Willemoes Nielsen, Giver ved Aars. Jeg har tit sammenlignet Amtstidende med andre aviser, og den kan virkelig taale en sammenligning. Der er meget læsestof, og ikke mindst kan man glæde sig over, at Amtstidende er til at stole paa. Siden 1912 har jeg læst den avis daglig, og den har altid været – og jeg haaber fortsat, den vil være det – en god og solid venstremand, som man modtager hver morgen.

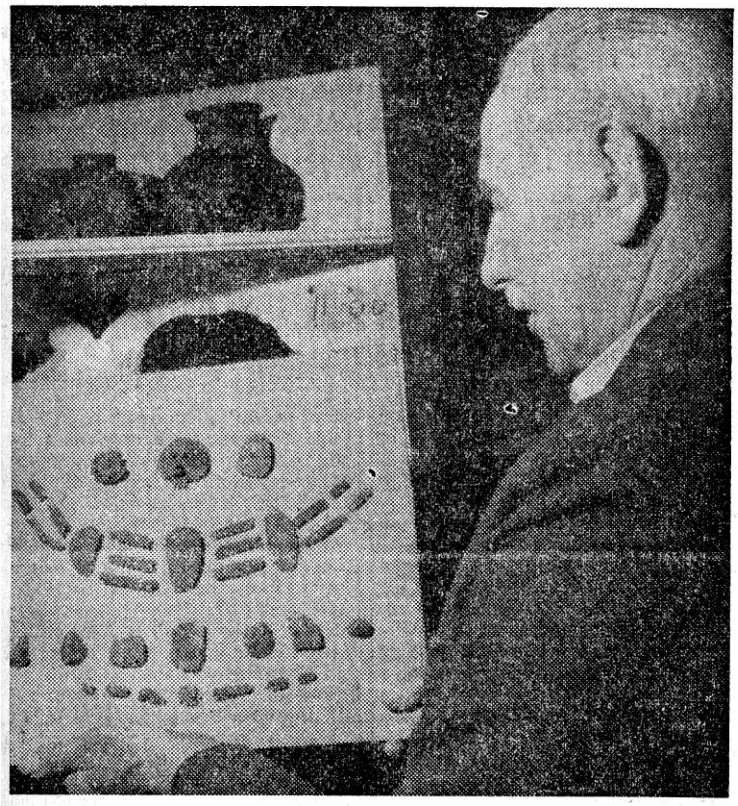

Søren Nielsen med en af sine skatte: et gammelt ravsmykke, hvis form Vestergaard Nielsen har rekonstrueret. Især den øverste store perle, der har form af et menneskehoved, er sjælden, for ikke at sige enestaaende.

*

Amatørarkæologen, tidligere gdr. *Søren Nielsen,* Giver, fylder 75 aar i dag. — I sine unge dage havde Søren Nielsen højskoleophold i Støvring og to vintre i Askov. Han arbejdede ellers som elektriker, men vendte tilbage til mulden, og ved sit giftermaal i 1917 byggede Søren Nielsen gaarden „Nørdal" paa en parcel fra sit barndomshjem „Bakkegaarden".

Søren Nielsen er kendt som en stilfærdig mand, der med flid og dygtighed har passet sin ejendom og de tillidshverv, som blev ham betroet, herunder som medlem af Skivum-Giver Sogneraad i to perioder, en del af tiden som kommunekasserer.

Fra sin barndom har Søren Nielsen haft megen interesse for arkæologien. Daværende sognepræst Brummer i Aars gravede ofte efter oldsager i Giver Sogn, og dette bidrog til at vække Søren Nielsens interesse, saaledes at arkæologien blev en hobby for ham og er det stadig.

Gennem mange aar har Søren Nielsen haft forbindelse med Nationalmuseet, og familien i Giver har jævnligt besøg af arkæologer, herunder professor P. V. Glob, der betegner Søren Nielsens oldtidssamling som en af de bedste privatsamlinger i landet. Ogsaa folk, der var i færd med at skrive doktorafhandlinger, har besøgt Søren Nielsen for at faa stof, og der foreligger endvidere en del skriftlige arbejder fra hans haand om arkæologiske spørgsmaal.

*

Forberedelserne til Den fynske gartnerudstilling, der finder sted i Fyens Forum i dagene fra 2.—6. november, er i fuld gang, og ude i de fynske gartnerier gør man sig de yderste produktionsanstrengelser, for at dette aars udstilling skal blive det helt store sus. — Her ses en af arrangørerne, gartner Jørgen Krebs, Hjallese, sammen med en af udstillerne, gartner Lars Peter Petersen, Bellinge.

Efterfølgende 3 sider lå løst i notaterne.

Fader Niels Nielsen Krebs var f. 8 Nov 1850 i Skivum Kro og Moder Ane Kristiansdatter Bøgh f. 13 Juni 1851 i Nedergaard, Giver Sogn blev gift 10 Nov. 1876. Deres første Hjem blev bygget paa opdyrket Hede fra Lynnerup. Bygningerne var gode, Stuehuset staar endnu; men Jorden var ikke i Kultur. Lam kunde ikke trives, de fik en Slags Stivsygdom, som jo nok var en Mangelsygdom, saa trods Slid og Slab gav Landbrug et ringe Udbytte. Vi er født der alle paa nær Jørgen; men jeg var knap 1½ Aar da vi flyttede til Trælstrup, saa jeg har ingen Minder derfra.
Moder fik en gammel Mand i Plye, der hed Anders Vognsild. Han havde solgt sin Ejendom i Skivum og fik Aftægt derfra; men kunde ikke forliges med den ny Ejer, saa han truede med at hænge sig, hvis Fader ikke vilde tage ham ind. Fader skulde saa have Aftægten og de Ting han efterlod sig. Han havde vistnok været med til at passe Bedstefader Ernst Samuel Ludvig Krebs, da han engang havde en Anfald af Sindsyge, saa det var maaske derfor Fader tog sig af ham. Han var vel hjælpeløs og kunde ikke bevage sig uden at lade sig glide paa en lang Bænk.

I 1890 kom vi til Troelstrup. Fader byttede med en Hr. Nørgaard, der sagdes at være en Herremands Søn fra Thy. Han kunde ingen Steder klare sig, og hele Familien endte vistnok i Amerika.
Gaarden var den Gang en Vinkelbygning opført af Kampesten og der var kun Tydelgulv i Storstuen, som plejede at blive udlejet til Bal. K. N. kunde spille.

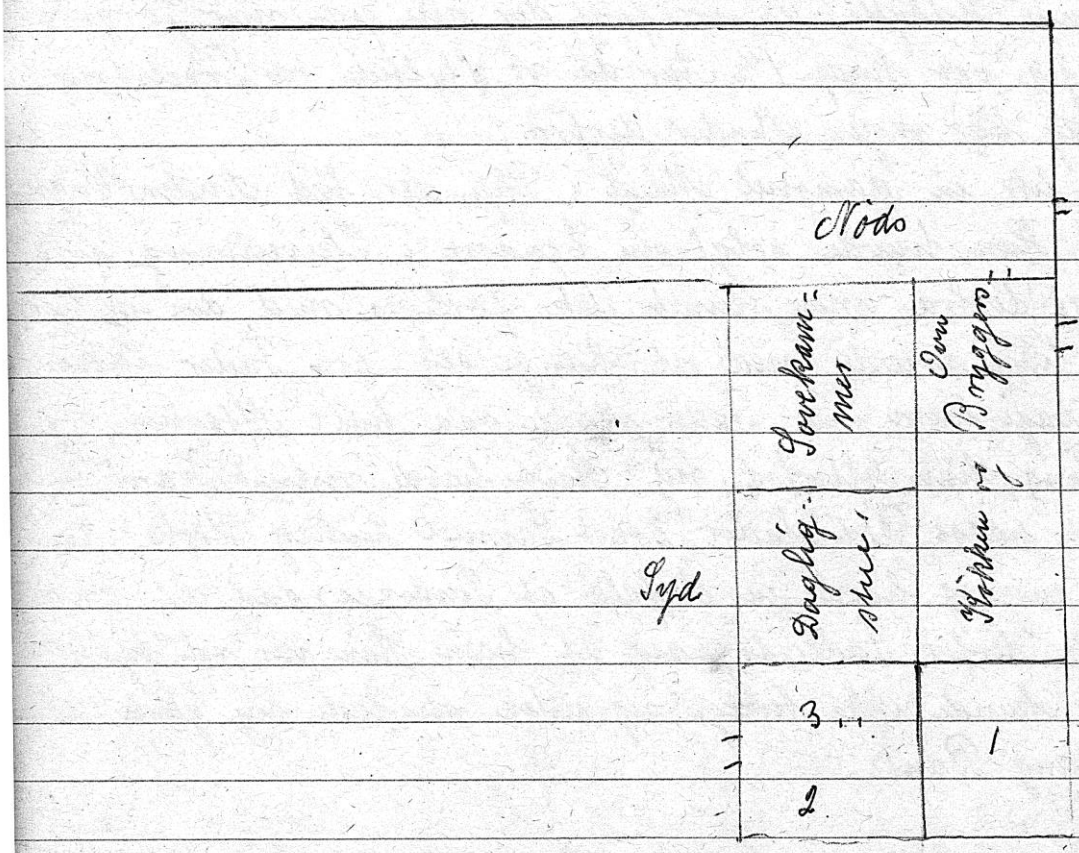

1 Storstue, 2 Spisekammer, 3 Gang m. Loftstrappe
Rummenes Størrelse er ikke nøjagtig i Forhold til hinanden i Størrelse.

I Spisekammer og Gang var Kampestenspikning, som dog senere blev erstattet af henholdsvis Mursten og Cement; men jeg var da saa stor, at jeg mange Gange har fejet der. I Dagligstue og Sovekammer var der hullede Lergulve, saa jeg (efter sigende) faldt og slog mig, saa min Pande straalede i alle Regnbuens Kulører. Der kom dog snart Fjælgulve, som Bedstefader Kristian Bøgh, Nedergaard betalte. I Kökkenet var der Sus og Gennemtræk fra den aabne Skorsten og Norddøren, (som vi kaldte den) som dog snart blev muret efter; men ikke den ud til Nødset. Moder syntes, det var hel vart, at hun ikke behøvede at gaa udenfor; men kunde gaa lige ud i Nødset, naar der skulde malkes. Koldt var der aligevel, saa Moder gik med et Sjal lagt i trekant og bunden bag paa. Gulvet var midt i Kökkenet af Mursten, Resten Stenpikning.

Anetavle for Sidsel Kathrine Krebs

Anetavle for Sidsel Kathrine KREBS

Side 1

Nr. 1 på denne tavle er den samme som nr. 1 på tavle nr. 1 — Tavle nr. 1

1 **Sidsel Kathrine KREBS [10727]**
f. 2-1-1889
s. Skivum Hede, Aars Herred, Aalborg Amt, Denmark
g.
s.
d. 12-7-1982
s.
æf.

2 **Niels Nielsen KREBS [2416]**
f. 7-11-1850
s. Skivum Kro, Skivum Sogn, Aalborg Amt DK
g. 10-11-1876 [895]
s. Giver, Aalborg, Denmark
d. 9-1-1906
s. Troelstrup, Blære, Aalborg Amt, Denmark

3 **Ane Christiansdatter BØGH [2415]**
f. 13-6-1851
s. Nedergaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark
d. 25-9-1940
s. Gundestrup, Aars, Aalborg Amt, Denmark

4 **Ernst Samuel Ludvig KREBS [2540]**
f. 4-4-1822
s. Farstrup Sogn, Slet Herred, Aalborg Amt, D~
g. 17-11-1848 [931]
s. Skivum Kirke, Aalborg Amt, Denmark
d. 12-12-1858
s. Skivum Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt, D~

5 **Ane Marie NIELSDATTER [2535]**
f. 19-4-1830
s. Rostrup Sogn, Aalborg Amt, Denmark
d. 24-9-1918
s. Skivum Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt, D~

6 **Christian BØGH [2413]**
f. 22-5-1823
s. Skørping, Aalborg Amt, Denmark
g. 10-11-1848 [894]
s. Giver, Aalborg, Denmark
d. 28-10-1909
s. Nedergaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark

7 **Karen JENSDATTER [2414]**
f. 17-1-1824
s. Nedergaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark
d. 19-1-1889
s. Nedergaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark

8 **Johan Frants KREBS [13731]**
f. 10-3-1793
s. Hillerød, , Frederiksborg Amt, Denmark
g. 9-5-1817 [4645]
s. Nibe Kirke, Aalborg Amt
d. 28-5-1860
s. Skivum Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt, D~

9 **Dorthe Marie Jensdatter LAM**
f. 3-7-1794
s. Nibe, Aalborg Amt, Denmark
d. 18-6-1870
s. Skivum Sogn, Aars Herred, Aalborg Amt, D~

10 **Niels Nielsen HOSTRUP [2541]**
f. 1769
s. Rørbæk, Gislum Herred, Aalborg Amt
g. 25-5-1822 [932]
s. Rostrup Kirke, Rostrup Sogn, Aalborg Amt,~
d. 22-2-1843
s. Rostrup Sogn, Aalborg Amt, Denmark

11 **Birgitte HANSDATTER [2542]**
f. 1789
s. Lyngby sogn, Hellum, Aalborg Amt, DK
d. 16-7-1857
s. Rostrup Sogn, Aalborg Amt, Denmark

12 **Lars Pedersen BØG [2424]**
f. 1783
s. Rold, Aalborg Amt, Denmark
g. 30-10-1814 [897]
s. Kalundborg, Holbæk, Holbæk Amt, Denmark
d. 17-11-1841
s. Skørping, Teglgaard, Aalborg Amt, Denmark

13 **Sidsel Cathrine Nielsdatter HØYER**
f. 29-12-1786
s. Vordingborg, Bårse Herred, Præstø Amt, D~
d. 29-9-1862
s. Katbygaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark

14 **Jens JENSEN [2417]**
f. 1781
s. Nedergaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark
g. 26-12-1813 [896]
s. Øster Hornum Kirke, Aalborg Amt, Denmark
d. 19-3-1841
s. Nedergaard, Giver, Aalborg Amt, Denmark

15 **Anne JENSDATTER [2418]**
f. 26-4-1785
s. Øster Hornum, Aalborg Amt, Denmark
d. 2-12-1854
s. Giver, Aalborg, Denmark

Udskrift fra Legacy den 18-12-2012

Bilag 1 Niels Nielsen Krebs - Aner og efterkommere på efterfølgende sider.